

qarTul -ameri kul i uni versi teti

ni no barabaZe

moral uri zi ani da mi si anazRaurebi s probl ema

sadi sertacio naSromi samarTI is doqtoris akademiuri xarisxis
mosapovebl ad samoqal aqo samarTal Si

samecniero xel mZRvanel i: samarTI is doqtori,
profesori gia l il uaSvil i

Tbil isi

2011

\$ 5.3. piradi xel Seuxebl obis dacva

Sesaval i

moral i sazogadoebaSi adami ani s qcevis normatiul i regul aci is erT-erTi ZiriTadi saSual eba, sazogadoebrivi cnobierebis gansakuTrebul i forma da sazogadoebrivi urTierTobebis saxea. moral i (l aTinurad "moral is"- zneobrivi) moicavs zneobrivi Sexedul ebebs da grZnobebis, cxovrebi seul orientacias da principebs, qcevebi sa da urTierTobebis mizans da motivs, zRvars avl ebs sikeTesa da borotebas, Rirsebas da uRirsobas, samarTlianobas da usamarTliobas, sindisierebas da usindisobas, gul mowyal ebas da sisastikes Soris.

Tanamedrove fil osofosi frensis fukuiama moral s ganmartavs, rogorc sazogadoebis sicocxl isunarianobis donis ganmsazRvrel social ur kapital s.¹

moral i adami ani s fsiqikis, sul ieri Rirebul ebebis ganmsazRvrel i kategorieb is erTobl iobaa. pirovnebis azrovnebis, social uri orientaci is, sazogadoebrivi individi s arsebobis safuZveli da qvakuTxedia. moral i da moral uri Rirebul ebebi gansazRvra vs mis sul ier arsebobas, dabadebi dan sicocxl is dasarul amde, ganapirobebs social ur statuss, pirovnu l ideol ogias, rasac safuZvl ad rogorc wesi xSirad religiuri Sexedul ebebi, erovnu l i tradiciebi, sazogadoebrivi urTierTobebis da ganwyobis istoriul i dinamika ganapirobebs.

Tavisi arsebiT moral i, rogorc urTierTobebis sazogadoebrivi regul atori ufro Zveli warmonaqmnia, vidre samarTali, romelic dawerili da saxel mwifoebrivi izulebiT uzrunvel yofil i moral uri normebis erTobl iobaa. samarTli s normad qceul i yvel a wesi moral uri unda iyos, magram yvel a moral uri kriteriumi kanonSi ver aisaxeba da civil uri urTierTobebisTvis arc arsebobs amis aucil ebl oba. adami anebi, rogorc wesi, val debul ebisa da raime gansakuTrebul i danawesis gareSe icaven, pativs cemen da ufrTxil debian erTmaneTs. miuxedavad imisa, rom "bunebrivi samarTali" moral is saxiT adami ani s cxovrebi s mudmivi Tanamgzavria,

¹ <http://ru.wikipedia.org/wiki/moral//>

rogorc Cans, igi ar aRmoCnda sakmarisi sazogadoebrivi urTierTobebis imgvvari regul aciisaTvis, romelic Tavisufali da erudirebuli adamiანი yofna-ganviTarebis harmoniuli arsebobis garantia iqneboda. amitom kacobriobis ganviTarebis istoria dRemde ara marto omebisa da katakl izmebis, aramed adamiანი pirovnebis, misi sul ieri Rirebul ebebis ganviTarebis, urTierTobebis ukeT mowyobisa da damkvidrebis istoriaa.

samarTli is ganviTarebis istoria imis dasturia, rom uxsovari droidan sazogadoebis moazrovne nawili imave sazogadoebis politikuri xelisuflebis sawinaaRmdegod Tu saameblad fiqrobda, qmnida, eZebda adamiანთა Tanacxovrebis ukeTes model s, wess, zogjer utopiურს, zogjer realურს adamiანი ganviTarebis da fizikuri arsebobis ukeT mosawyობად.

ეს ნორმაTSemoqmedeba, Zieba, fasdaudebeli Rirebul ebebis deklარირება saxel mwiფოთა Soris Tu saxel mwiფოებრივ doneze dResac grZel deba და albaT momaval Sic gagrZel deba. ამის dastურია ბოლორი საუკუნის manZil ze და uaxloes warsul Si Seqmნილი adamiანი ufl eბათა და Tavisufleბათა dacვის სფეროSi Seqmნილი kanonSemoqmedebის ნიმუSeბი: adamiანი ს ვრე ბის

qmediTi pol itikuri demokratiita da, meore mxriv, adamianis ufl ebaTa saer To gagebiTa da uzrunvel yofiT, rasac isini emyar ebian;"²

adamianis Tavisufl ebis, fizikuri da sulieri harmoniuli ganvitarebis sawindari deklaracia da konstituciaSi zemoT miTitebuli uzenaesi Rirebul ebebis ara mxolod dafiqsireba, aramed maTi dacvis da real urad ganxorciel ebis efeqturi da qmediTi meqanizmebis Seqmnaa. nebismeri ufl ebis Tu Tavisufl ebis aRiarebis aucil ebl oba misi xel yofis probl emam warmoSva. samarTl is funqcia ufl ebis darRvevis prevenciasTan erTad xel yofil i ufl ebis aRdgena, misi restituciaa, romelic samarTl is sxvadasxva dargis normebiT xorciel deba. samarTal darRvevis Sedegad damdgari Sedegebis kompensacia samarTl ebrivi pasuxismgebl obis sxvadasxva saSual ebebiT warmoebs. sixli is samarTal Si sasjel is SefardebiT, administraciul i samarTal darRvevisas administraciul i saxdel is dakisrebiT, samoqal aqo samarTal Si zianis anazRaurebiT.

qarTul i kanonmdebl obis siaxl ea is, rom samoqal aqo kodeqsiT da sxva normatiul i aqtebiT damkvidrda samoqal aqo samarTl ebrivi pasuxismgebl oba piradi araqonebrivi ufl ebebis xel yofisas moral uri zianis miyenebisatvis, rac sabWouri kanonmdebl obis dros ar arsebobda.

moral uri kategoriebi, romel zec zemoT visaubreT, pirvel rigSi moicavs sayovel Taod deklarirebul pirad ufl ebebs, amitom samarTal darRvevis Sedegad maTi xel yofa aRiqmeba, rogorc moral uri Rirebul ebebis xel yofa da Sesabamisad moral uri zianis dakisrebisa da anazRaurebis samarTl ebrivi safuZveli.

adamianis ufl ebaTa da ZiriTad Tavisufl ebaTa dacvis konvenciiTa da konstituciiT garantirebul i pirovnebis ufl ebaTa darRveva, rogorc wesi, material urTan erTad moral uri zianis anazRaurebis safuZvel ia. konvenciiT garantirebul i, dacul i da aRiarebul ia pirovnebis sakuTrebis dacva (muxli i 1), sicocxli is ufl eba (muxli i 2), ganaTl ebis ufl eba (muxli i 2, oqmi 1), wamebis akrZal va (muxli i 3), mimosvli is Tavisufl eba (muxli i 2, oqmi 4), monobis

²adamianis ufl ebaTa da ZiriTad Tavisufl ebaTa dacvis konvencia, 1950 wel i, 04 noemberi, romi. preambula, Tbilisi, 2004 wel i.

da izul ebiti Sromis akrZal va (muxl i 4), Tavisufl ebisa da usafrTxoebis ufl eba (muxl i 5), piradi da oj axuri dacul obis ufl eba (muxl i 8), azris, sindisisa da religiis Tavisufl eba (muxl i 9), azris gamoxatvis Tavisufl eba (muxl i 10), diskriminaciis akrZal va (muxl i 14), diskriminaciis saerTo akrZal va (muxl i 1 oqmi 12).

amasTan, adamiis ufl ebaTa evropis sasamarTl o aRiarebs, rom ar arsebobs moral isa da zneobis gansazRvris erTiani evropul i standartebi. yovel i saxel mwifo gansazRvavs am cnebebs mocemul i qveynis kul turul i da istoriul i faseul obebis safuZvel ze. Sesabamisad, sxvadasxva saxel mwifo gansxvavebul kriteriumebis fl obs, romel Ta safuZvel zec SezRudvis gansxvavebul standarti dgindeba. Tumca evropul i sasamarTl o mzad aris Caerios Tu amgvari SezRudva zedmetad farToa.³

saqarTvel os konstituciiT aRiarebul i da dacul ia adamianta ufl ebebi da Tavisufl ebebi, kerZod, sicocxl is (muxl i 15), pativisa da Rirsebis (muxl i 17), sityvis, azris, sindisis, aRmsarebl obisa da rwmenis Tavisufl ebis (muxl i 19), piradi cxovrebis, piradi saqmianobis adgil is, piradi Canaweris, mimoweris, satel efono da sxva teqniki saSual ebit saubris, sacxovrebel i binis da sxva mfl obel obis xel Seuxebl obl obis (muxl i 20), sakuTrebis da memkvidreobis (muxl i 21), TavisufTm0bl obx92 reZis()-15ocxetq0.000azrissatel e

"ker Zo samarTl iT dacul i individis "pirovnul i ufl ebebi" aris absol uturi ufl ebebi, roml ebic adamiანis pirovnebis pativiscemisa da misi individual urobis (identobis) gamomxatvel ia. es ufl ebebi adamiანis, kerZosamarTl ebrivi urTierTobebis subieqtis, statuss ganant ki ceben." ⁵

"TiToeul i adamiანი Tavistavad warmoadgens gansakuTrebul fenomens, romel sac aqvs ufl eba individual obaze. araqonebrivi ufl ebebi ki xazs usvamen pirovnebis gansakuTrebul obas, icaven mis TviTmyofadobas da ganumeorebl obas. marTal ia, TiToeul pirovnebas gaaCnia Tavisi qonebrivi ufl ebebic, magram araqonebriv ufl ebesac mniSvnel ovani adgil i uWiravs adamiანis individual obis gaRr navebaSi." ⁶

"adamiანSi humanuroba iSveba imis proporciul ad, Tu rogor aqcevs igi sasikvdil o Seuracxyofebis samoqal aqo saxis davebad, imis proporciul ad, Tu rogor iqceva dasj a gamosworebadis gamosworebi sa da borotis xel axal i aRzrdis gzad." ⁷

"Tanamedrove samarTali ar sjerdeba mxol od adamiანis fizikurad xel Sesaxebi sikeTeebis dacvas. marTal ia, samoqal aqo samarTali istoriul ad mniSvnel ovan rols qoneba da qonebrivi sikeTeebi asrul eben, magram adamiანis, rogorc ara mxol od simdidris Semqmnel i arsebis, aramed Rirsebis mqone pirovnebad gacnobierebis aucil ebl oba udevs safuZvl ad samoqal aqo samarTali piradi araqonebrivi ufl ebebis j er aRiarebas, xol o Semdeg ki mis dacvas." ⁸

"samoqal aqo brunvis ganxorciel eba gul isxmobs ara mxol od subieqtების garkveul i samoqal aqo ufl ebebis aRiarebas, aramed maTi saimedო samarTl ebrivi dacvis uzrunvel yofasac. samoqal aqo ufl ebaTa dacvis saSual ebebSi igul isxmeba kanonmdebl obiT gaTval iswinebul i saSual ebebi, romel Ta daxmarebiTac SeiZl eba miRweul iqnes ufl ebis darRvevis aRkveTa, aRmofxvra an danakargebis

⁵ daviT ker esel iZe, "ker Zo samarTl is uzogadesi sistemuri cnebebi," gv. 131.

⁶ . . .

⁷ Emanuel Ievina, "rTuli Tavisufl eba," samarTali safrangeTSi, Tbilisi, 2001 weli.

⁸ I. Vanturia "Sesaval i saqarTvel os samoqal aqo samarTl is zogad navil Si", T.b. 1997, gv. 189.

Semdeg _ es im araqonebriv sikeTeTa arasrul i CamonaTval ia, romel Tac icavs kanoni xel yofisagan.

"saqarTvel os samoqal aqo kodeqsis №-18 muxl is CamonaTval i ar unda CaiTval os amomwuravad. igi awesrigebs pirovnul i ufl ebebis ramdenime mniSvnel ovan saxes. Sesabamisad, SesaZl ebel ia, uSual od adami anis Rirsebis dacvi dan gamomdinare, cal keul SemTxvevaSi pirovnebis Tavisufal i ganviTarebis ufl ebasTan urTierTkavSirSi, sxva pirovnul i ufl ebebic CaiTval os anal ogiuri samarTI ebrivi dacvis mqoned. saqarTvel os samarTal Si mizanSewonil ia moxdes zogadi pirovnul i ufl ebis aRiareba. igi zogadad unda moicavdes saqarTvel os konstituciiT gaTval iswinebul adami anis ufl ebebsa da Tavisufl ebebs da maTgan gamomdinare cal keul faseul obas."¹¹

dacvis saSual ebebad kanoni miicnevs xel myofisaTvis moqmedebis Sewyvetis an masze uaris Tqmis, pativis, Rirsebis, piradi cxovrebis saiduml oebis, saqmiani reputaciis Seml axvel i cnobebis uaryofis dakisrebas xel myofisaTvis misi bral is miuxedavad, xol o bral eul i xel yofis SemTxvevaSi material uri da moral uri zianis anazRaurebas.

piradi araqonebrivi ufl ebis samoqal aqosamarTI ebrivi dacvis mizniT, saWiroa mistvis fizikuri da intel eqtual uri xel Seuxebl obis miniWeba, aseve fizikuri pirebis SemTxvevaSi pirovnebis Sinagani samyaros xel Seuxebl obis uzrunvel yofa, raTa mas hqondes gansazRvrul i damouki debl oba, rogorc sazogadoebasa da social uri garemosagan, agreTve saxel mwifosagan. yovel ive es SesaZl ebel ia pirisaTvis Tavisufl ebisa da xel Seuxebl obis miniWebiT, rogorc piradi, ise oj axuri saiduml os uzrunvel yofiT. ¹²

aRsaniSnavia, rom kanonmdebl obasa da iuridiul literaturaSi

ucxouri qveynebis kanonmdebl obis mimoxil va gvarwmuneps, rom piradi araqonebrivi ufl ebebis Sesaxeb normebi samoqal aqo kodeqsebsi nakl ebad an saertod ar gvxdeba, magram am ufl ebaTa dacvis sfero swored sasamarTl o praqtikis safuzvel ze viTardeba.

qarTul samarTal Si iseTi piradi araqonebrivi ufl ebebis, rogorcaa pativi, Rirseba, saqmiani reputacia, sakuTari gamosaxul eba da a.S. sakanonmdebl o wesiT ganmtkiceba am sakiTxze swored sasamarTl o praqtikis wyal obiT dasavl eTis qveynebis samoqal aqo samarTal Si dagrovil ma didma gamocdil ebam ganapiroba. imis gaTval iswinebit, rom samoqal aqo kodeqsi j er sakmaod "axal gazrdaa," 13 wl is manzil ze, arcTu ise mcire sasamarTl o praqtika dagrovd, rac Zal ian mniSvnel ovania moral uri zianisatvis kompensaciis sakiTxis anal izisa da probl emis ganxil visaTvis. winamdebare naSromSi gaanal izebul ia ucxouri, kerZod, kontinenturi da saerto samarTl is qveynebis gamocdil eba piradi araqonebrivi ufl ebebis samoqal aqo samarTl ebrivi dacvis sferoSi, moral uri zianis anazRaurebis safuzveli da kompensaciis Taviseburebebi zogierTi piradi araqonebrivi ufl ebebis magal iTze.

vinaidan moral uri zianisTvis kompensaciis gansazRvris kriteriუმების დამდგენი "კანონმდებელი" sasamarTl o praqtika, naSromSi savsebit Segnebul ad mniSvnel ovani yuradReba eTmoba, rogorc qarTul i sasamarTl o praqtikis anal izs, ise evropis adamiანის ufl ebaTa sasamarTl o praqtikis mimoxil vas, roml is roli da zemoqmedeba saqarTvel os erovnul kanonSemoqmedebasa da sasamarTl o praqtikaze sul ufro izrdeba. adamiანის ufl ebaTa da ZiriTad Tavisufl ebaTa dacvis evropis konvencia (miRebul ia evropis sabWos wevrebis mier romSi 1950 wl is 4 noembers Semdegi cvl il ebebita da damatebebit) adamiანის ufl ebaTa Ddacvis sferoSi umniSvnel ovanesi da uprecedento saerTasorisო dokumentia. 1999 wl idan, rac saqarTvel o am konvencias მიუერთდა იგი saqarTvel osTvis saval debul o gaxda rogorc saerTasorisო, ise erovnul doneze. strasburgis precedentul i samarTl is mZardi mniSvnel oba sul ufro met gavl enas axdens erovnul i sasamarTl oebis mier miRebul gadawyvetil ebez e. "im SemTxvevasi, Tu erovnul i sasamarTl os

gadawyvetil ebiT dairRva konvencia, evropul i sasamarTI os

naTesavebis dakargvasTan dakavSirebiT, aqtiuri sazogadoebrivi cxovrebis gagrZel ebis SeuZl ebl obis gamJRavnebaSi, fizikuri piris pativis, Rirsebis, piradi cxovrebis saiduml oebis, piradi xel Seuxebl obis an saqmiani reputaciis Seml axavi sinamdvil is

a.S.) an romelic arRvevs mis pirad araqonebriv ufl ebebs_saxel is gamoyenebis ufl eba, avtorobis ufl eba da sxva aramaterial ur ufl ebebs an moqal aqeta qonebriv ufl ebebs."26

"filosofiis gagebit moraluri ziani subieqtivis miyenebuli damismer gacnobier ebuli borotebaa."27

moraluri zianis cnebastan dakavsierebit mosazreba yvela am sakiTxze momusave mecniers aqvs gamotqmul i, magram yvela matganis Ziritad amosaval wertils mainc moraluri zianis, rogorc fizikuri da zneobrivi tanjvis ganmarteba wadmoadgens. Tumca, sxvadasxva mosazrebas gamotqvamen Tvit terminTan dakavsierebit.

magalitad m.n. maleina ixilavs ra moralur zians, rogorc araqonebrivi siketeebis dacvis erT-erT saSual ebas gamotqvams mosazrebas, rom ufro xel saylsro

negatiuri cvl il eba adamianis organizmSi, rac xel s uSl is mis normal ur biol ogiur funqcionirebas. fizikuri ziani material uria da amave dros araqonebrivi. negatiur cvl il ebebs romel ic xdeba adamianis organizmSi mi vyavarT an SeiZl eba migviyanos pirovnebis fsiqikuri j anmrTel obis da qonebrivi keTil dReobis sferos negatiur cvl il ebande. Sesabamisad fizikuri ziani SeiZl eba anazRaundes

urTierTdakavSirebul ia da moral uri zianis dayofis an sxva saxel wodebis darqnevis nebi smieri medel oba dausabuTebel ia."³⁷

zemoaRniSnul idan gamomdinare, saeWwoa, rom nebi smieri termini ufro gamoxatavdes moral uri zianis arss da xel sayrel i iyos "moral ur zianTan" Sedar ebiT, romel ic ukve sakmaod nyar ad damkvidrda moqmed kanonmdebl obaSi. garda amisa terminol ogiis cvl il eba sadaos gaxdis mTel i rigi terminebis Sinaarsac da Sesabamisad moiTxovs sakmaod seriozul i koreqtivebis Setanas moqmed kanonmdebl obaSi. kanonmdebel ma ukve gadaWra es probl ema airCia da ganamtkica ra termini, romel ic vfiqrobT yvel aze ufro axl osaa da kargad gamoxatavs mocemul i institutis arss.

aRiarebul i Sexedul ebis Tanaxmad adami ani ori substanci isgan Sedgeba: sul isa da sxeul isgan. "da gamosaxa ufal na RnerTna adami miwis mtvrisagan da STabera mis nestoebis sicocxl is sunTqva, da iqmna kaci cocxal arsebad". (dab.27). "sul i, fsiqi ka-es aris adami ani s gonebisTvis miuwvdomel i, auxsnel i macocxl ebel i Zal a, romel ic adami ans RvTisgan mieca. wmin da weril Si es sawyisi iwodeba xan sanSvinel ad _ "f si qi "(ber Z), "ani na" (l aT), xan sul ad_"pnevna" (ber Z), "spiritus" (l aT)."³⁸ adami ani s sul i eri mdgomareobis ganmsazRvrel i misi fsiqikuri mdgomareobaa. fsiqikis xel yofa sul i eri sferos tkivil ad aRiqmeba. migvaCnia, rom sociol ogiaSi, fil osofi asa Tu rel igiaSi damkvidrebul i Sexedul ebebis sawinaaRmdego ar iqneba Tu vitviT, rom fsiqikuri tanj va, rasac samarTal i pirovnebis emoci uri, fsiqikuri sferos xel yofas ukavSirebs sul i eri tanj vis gamomxatvel ia

dankvidrebul i termini "moral uri ziani" da misi ganmarteba miTiTebul i mizezebis gamo CvenTvis misaRebia, magram vTvl iT, rom ufro swori definicia iqneboda **moral ur zianad migveCnia marTI sawinaaRmdego qmedebis Sedegad kanoniT dacul i sikeTeebis xel yofiT gamowveul i piri s sul i eri tanj va.**

³⁷ , , 2000.

³⁸ qeTi Wel iZe,

piradi uflebebi definiciaci Camayaliba: „samarTl is subieqt saqs
Tavisi individual obis, rogor caseTis, aRiar ebis ufleba“.42

adamianis cxovrebis aramaterial uri sferos: sicocxl is, janmrTel obis, pativis, Rirsebis dacvis tendencia. jer kidev XII tabulis kanonebSi udaod iyo ara marto janmrTel obisaTvis miyenebuli zianis, aramed dazaral eblisTvis miyenebuli tanjvis materialuri kompensaciis mdeloba. sxvisi araqonebrivi ufl ebebis darRvevisaTvis damnaSaves ekisreboda jarima, dazaral ebulis sasargeblod.

\$ 2.1. moraluri ziani

ganvi Tarebis ufl ebidan bunebrivad gamomdinared miicneva. Tumca paral el urad xdeba kanoniT zogierTi pirovnul i ufl ebis dacvac, rogoresicaa, magal iTad, saxel is ufl eba da gamosaxul ebis ufl eba.⁴⁴

zianis miyenebis Sedegad warmoSobili urTierTobebis maregul irebel saerTo normas warmoadgens germaniis samoqal aqo kodeqsis §823. Tumca §823-is pirveli abzaci nebas izl eva aRiZras sarCel ebi bral eul i qmedebebis Sedegad miyenebul i zianis gamo. es moqmedebebi unda gamoixatebodes sxel is daSavebaSi, j anmrTel obisaTvis zianis miyenebaSi da Tavisufl ebis Sel axvaSi. magram aq dacul ia individis mxol od fizikuri arseboba.⁴⁵ mocemul abzacSi saubari ar aris individis Rirsebis da misi kerZo cxovrebis sferos dacvaze ukanono Carevisagan. miuxedavad imisa, rom XIX saukunis mraval i cnobili mecnieri saval debul od miicnevda del iqturi samarTl is nornebiT "pirovnebis zogadi ufl ebebis" gansakuTrebiT pativis, Rirsebis da piradi cxovrebis xel Seuxebl obis ufl ebis dacvas. germaniis samoqal aqo kodeqsmar gaizara maTi rekomendaciebi. mxol od §12-Sia miTitebul i, rom pirs, roml is saxel sac meore piri unebartvod iyenebs, ufl eba aqvs mostxovos mas amgvari qmedebisgan Tavis Sekaveba.⁴⁶ "saxel ze ufl eba "sxva ufl ebis" saxiT aRiarebul ia §823-is pirveli abzaciT. sasamarTl oebi samarTl ebrivi dacvit xSirad uzrunvel yofen sakuTar gamosaxul ebaze ufl ebas. germaniis amJamindel Ziritad kanonSi, (konstituciaSi) aRniSnul i Rirebul ebebi dafiqsirda pirvel da meore muxl ebSi. federal urma sasamarTl om 1954 wl is gadawyvetil ebaSi pirvel ad aRiara pirovnebis ufl eba "sxva ufl ebad" germaniis samoqal aqo kodeqsis §823 pirveli abzacis SinaarsiT, anu misi zogadi xasiaTi."⁴⁷ am gadawyvetil ebas mohyva sxvebi, roml ebmac piradi araqonebrivi ufl ebebi germanul samarTl Si samoqal aqosamarTl ebrivi dacvis, kerZod, del iqtursamarTl ebrivi dacvis obieqtad aqcies.

⁴⁴ daviT ker esel iZe, "ker Zo samarTl is uzogadesi sistemuri cnebebi," gv. 139.

⁴⁵ konrad cvaigerti, hain kotci "Sedar ebiTi samarTl meodneobis Sesaval i ker Zo samarTl is sferoSi," tomi II, Tb. 2001, gv. 380.

⁴⁶ germaniis samoqal aqo kodeqsi (BGB), Tbilisi, 2010 vel i, gamoemoba "siestk

fisiologi sasi cocxl o procesebis dar Rveas. sasamar TI o praqtika

გარეშე. მსგავსი მოქმედებები მიყენებულა თანვემდებარებით და შესაძლებელია დაზარალებულთა კომპენსაციის მოთხოვნის უწყობა.

“1907 წელს მიწების საავტორო კანონის ტექსტი პირდაპირ ცალკეა, რომ „გამოსახულებების“ გამოყენება ან გავრცელება ანდა გამოქვეყნება შესაძლებელია იმ პირის თანხმობით, ვისი გამოსახულებაც ანდა გამოყენებულა ან თუ ის გარდაცვლილია, მისი მემკვიდრეების თანხმობით. გამონაკლის შემთხვევაში, თუ იგივეს იმ პირთა გამოსახულებების გამოყენება, რომლებიც ახლა ისტორიულ პიროვნებებს განეკუთვნებიან. მატი

მიყენებს სედგად თანჯვის არარსებობის ფაქტი მხედველ ობასი მცირედ მიიჩნეობა."⁵⁶

სემდგომ გფრ ფედერალურმა სასამართლომ უარი თქვა ამ ტვალსაზრისზე და მივიდა იმ დასკვნამდე, რომ სასამართლომ უნდა შეამციროს კომპენსაციის ოდენობა ზიანის მიყენებისათვის იმ შემთხვევაში, თუკი მოხდა პროვნების სრული დაცემა. ამასთან დაზარალებული სესაზღიებლობას, განეცადა თანჯვა და გაეცნობიერებინა თავისი მდგომარეობა არსებითი მნიშვნელობა ენიჭება არამატერიალური ზიანის მიყენებისათვის კომპენსაციის ოდენობის განსაზღვრისას. მსგავს შემთხვევებში, როცა გარემომცველი ვითარების მგრძობელითი, ემოციური ან რაციონალური არჩემის სესაზღიებლობის დაკარგვით დაზარალებული სეპროვნება, სასამართლოები განსაკუთრებულ ყურადღებას უთმობდნენ ექსპერტების დასკვნებს. მაშინაქი, როცა პროვნების დაცემა სათანადო ვესიტ მტკიცდებოდა, სასამართლოები არც თუ დიდ ენთუზიაზმით ამცირებდნენ კომპენსაციის ოდენობას სიმბოლურ ტანჯამდე.⁵⁷

"სიტუაცია, რომლის დროსაც უფრო დიდ არამატერიალურ ზიანს (ზირიტადად ჯამრთელი ობისათვის მიყენებული დიდი ზიანი) შეეზღო გამოეწვია კომპენსაციის უფრო მცირე ოდენობა ექცეოდა მთელი რიგი გერმანელი სამართალმცოდნეების კრიტიკის ქვეშ, რის სედგადაც დრესდენის დამოკიდებულ ება კომპენსაციის ფუნქციონალური დანიშნულებისა და არამატერიალური ზიანის მიმართ შეიცვალა და დაზარალებული მერსხეული სეძიანების სედგად გარემომცველი მგრძობელითი და (ან) რაციონალური არჩემის დაკარგვა განიხილება როგორც გარემოება, რომელიც იწვევს კომპენსაციის ოდენობის გაზრდას, რომელიც ამ შემთხვევაში განიხილება, როგორც კომპენსაცია არა გადართული თანჯვისა, არამედ უსუალოდ სასიცოცხლო სიკეთების ხელყოფისათვის."⁵⁸

⁵⁶ კონრად ცვაიგერტი, ჰაინკოტი "სეარებიტი სამართალმცოდნეობის სესავალი კერძო სამართლის სფეროში," ტომი II, ტბ. 2001, გვ. 289.

⁵⁷ Lorenz, *Privacy and the Press. The German Experience*, 1990. 148.

⁵⁸ კონრად ცვაიგერტი, ჰაინკოტი "სეარებიტი სამართალმცოდნეობის სესავალი კერძო სამართალის სფეროში," ტომი II, ტბ. 2001, გვ. 290.

pasuxismgebl oba warmoi Soba mxol od uSual od dazaral ebul is mimarT. aseTad miCneva yovel i, roml is sikeTeesac miadga ziani, Tuki es ziani imyofeba adekvatur mizezobrivi kavSirSi aramarTal zomier qmedebasTan. dazaral ebul ad SeiZl eba miCneul iqnas SemTxvevis yovel i TviTmxil vel ic, romel mac miRo nervul i Soki.⁶⁴ Tumca sasamarTl o praqtika uSvebs gamonakl iss, Tuki SemTxvevis TviTmxil vel i axl o urTierTobaSi imyofeba dazaral ebul Tan. am SemTxvevaSi TviTmxil vel i aseve miCneva dazaral ebul ad uSual od samarTal darRvevis e.w. distanciuri zemoqmedebisagan da iZens kompensaciis ufl ebas. zogierTi germanel i samarTal mcodnis azriT kanonmdebl oba da sasamarTl o praqtika unda SeiCval os imgvarad, rom dazaral ebul is axl obl ebs mieniWoT kompensaciis ufl eba dazaral ebul is gardacval ebiT gadatanil i tanj visaTvis.

\$ 2.2. moral uri zianis Sesaxeb moZRvrebi s ganviTarebi sa da kompensaciis sakiTxi frangul kanonmdebl obaSi

safrangeTSi, j er kidev revol uciamde didi xniT adre 1789w. gvxxvdeboda sasamarTl o gadawyvetil ebebi, roml ebic dazaral ebul s usazRvravda ful ad anazRaurebas moral uri tanj visaTvis. zneobrivi tanj vis anazRaurebis Cveul ebriv SemTxvevebs warmoadgenda Seuracxyofa da cil iswameba zepiri da sityvieri formiT, sxvis sacxovrebel Si SeWra, j anmrTel obisaTvis zianis miyeneba, Tavisufl ebis ukanono aRkveTa. axl obl is sikvdil isaTvis moral uri zianis anazRaureba SeeZl oT moeTxovaT mSobl ebs, Svil ebs, debbs da Zmebs. amasTan ar iyo aucil ebl oba, rom isini yofil iyvnen qonebis memkvidreebi, sakmarisi iyo zianis arsebobis damtkiceba. zneobrivi ziani warmoadgenda imis safuZvel s, rom dazaral ebul i gamosul iyo sa

gaaxno vanos misi Si naar si . ad r e es wesi ef uZnebo da "Qum SeT anxnebi s"

გავრცელდეს ინფორმაცია მის მიერ ზედმიწევნით იყო გადამოწმებული და გავრცელდეს კანონიერი მიზნით.⁷²

“დაზარალებული სიკვდილის შემთხვევაში ფრანგული სასამართლო პრაქტიკა არიანებს აქლბიების უწყობას მორალური ზიანის კომპენსაციაზე. მორალური ზიანის ღირებულება იგულისხმება დაზარალებული სიკვდილის უარყოფითი ზემოქმედება აქლბიების გრძობებზე. სასამართლო პრაქტიკაში განსაზღვრულია იმპირატორები, რომლებიც მიეკუთვნებიან “აქლბის” კატეგორიას მორალური ზიანის კომპენსაციის მიზნით. ეს

kl asifikaciis Tanaxmad, "piradi sferos samarTali" oTx jgufs awesrigebs: sivrcobriv ganmartoebaSi SeWras, samarcxvino Tu arasiamovno faqtebis unebarTvo gamoqveynebas, mesame pirebis winaSe pirze araswori warmodgenis Seqmnas, sxvisi saxel isa da gamosaxul ebis unebarTvo gamoyenebas.⁷⁵ miuxedavad, imisa, rom am gziT pirovnuli ufl ebebis kl asifikacia da farTo speqtris adeqvaturi dacva iqna miRveuli, usual od "pirovnlobis" cnebas aSS-is samarTali skeptikuri TavSekavebiT Sexvdnen.⁷⁶

qveyana romel mac metnakl ebad aiTvisa moraluri zianis anazRaurebadobis principi aris inglisi. inglisuri samarTali zianis anazRaurebisas ar akeTebis aranair gansxvavebas materialur da aramaterialur zians Soris. yovel zians ekuTvnis anazRaureba Tu igi namdvili da seriozulia.

ramdenadac inglisi msxvili koloniuri saxel mwifo iyo, angl osaqsonuri sistemis principebi mraval qveyanaSi iyo gavr cel ebuli. "inglisur da aSS samarTali arsebobs moraluri zianis gansazRvris mravali varianti: fsiqologiuri ziani, fsiqiatრიული ziani, nervული Soki, Cveulebrivi Soki. nervul Soks inglisის იურიდიული ლიტერატურაში Cveulebriv uwodeben fsiqikur zians, romelic warmoiSoba gaufrTxil ebl obiT miyenebuli zianis Sedegad."⁷⁷ Tumca msgavsi terminologia moZvel ebul ad iTvl eba,

გამოიხატება "ღვეულებრივი" მუხარებაში, რამდენადაც მუხარება განისაზრვება როგორც ღვეულებრივი ადამიანური რეაქცია და არა როგორც რაიმე სახის ზიანი.

"საინტერესოა, რომ "კვლევის ნაშრომის ტაიტილის ვესი" რომელიც გამოიყენება ინგლისისა და ამერიკის სასამართლოების მიერ. ეს ვესი იმასი მდგომარეობს, რომ ტუკი პროვინციას მანკანით ან სხვა სასაქონლოები

cal ke aRni Svnis Rirsia danaSaul iT miyenebul i fsiqikuri zianis kompensaciis probl ema, ramdenadac umravl es SemTxvevaSi dazaral ebul ma SeiZl eba arc Seitanos sarCel i samoqal aqo samarTal warmoebis wesiT, aramed mimarTos danaSaul iT miyenebul i zaral is kompensaciisaTvis kanoniT gaTval iwinebul sqemas. Tuki danaSaul is Cadena gamoixateba sxel is dazianebaSi, maSin fsiqikuri zianisaTvis kompensacia gadaxdil i iqneba arasadao wesiT. ingl isSi msgavsi moTxovnebis gansaxil vel ad Seqmnil ia komisia danaSaul iT miyenebul i kompensaciis sakiTxebze. kompensaciebis sqema Zal aSi Sevi da 1994 wl is 1 agvistodan da mas Semdeg ganicdis modificirebas. dReisaTvis moqmedebis satarifo sistema rom

uzrunvel yofs **right of privacy**-is xel yofis gamo sarCel is Setanis gziT." ⁸³

"ingl isur sasamarTI o praqtikas piradi sferos dacvis sakiTxSi aseTi zogadi ufl eba j er ar SeumuSavebia. ami tom pativis garda sxva piradi ufl ebebis dacvisas ingl isuri sasamarTI o mimarTavs **libel** da **slander**-is del iqtebis ufro farTo interpretacias. zogadad del iqti difamacia gul isxmobs adamianis prestiJis, misi pativisa da sazogado aRiarebis xel yofas im gziT, rom mesame piri gamonaTqvamebi amcirebs adamianis imijs Tanamoqal aqeebis winaSe, sasacilos xdis mis avtoritets, uaryofiT ganwyobas uqmnis garSemomyofT am adamianis

sneul ebebs.⁸⁶ mopasuxe pasuxs agebs ara mar to daudevrobis, aramed
SemTxvevi Tobis drosac. igi Tavisufi deba pasuxismgebl obisagan Tu
daamtkebs bral is ararsebobas. mopasuxes SeuZi ia bral is
ararseboba amtkicos maSinac, Tu igi monawil ea mosarCel is mimarT

pasuxismgebl obis aucil ebel safuZvel s warmoadgens Seuracxmyofel i cnobebis dazaral ebul isadmi mikuTvneba. Tuki SetyobinebaSi dasaxel ebul ia dazaral ebul is saxel i, maSin ar aris saWiro imis mtkiceba rom zianis mimyenebel s swored am dazaral ebul is Sesaxeb surda cnobebis gavrcel eba. cnobebi mosarCel is saxel is Seml axvel ad miiCneva im SemTxvevaSi, roca publ ikaciaSi ar aris miTiTebul i misi saxel i da TviT publ ikacia ar Seicavs aranair niSans, rac SesaZl ebl obas miscemda mkiTxvel s gavrcel ebul i cnobebi daekavSirebina mosarCel is pirovnebasTan. aseT SemTxvevaSi cnobebi miiCneva pirovnebasTan dakavSirebul ad, Tuki nafici msaj ul ebi CaTvl ian, rom saSual o donis saRad moazrovne adamiani, gaTviTcnobierebul i saqmis gansakuTrebul garemoebaSi am cnobebis mosarCel esTan dakavSirebul ad CaTvl ida.⁹⁰ cnobebis gavrcel ebis qveS ingl isuri samarTal i gul isxmobs mis Setyobinebas dazaral ebul is garda, sul mcire, erTi adamianisaTvis. piri saxel is gamtexi cnobis

saSual ebebi bral is miuxedavad pasuxs ageben saxel is gamtexi cnoebis gavrcel ebisatvis."⁹²

Tuki dazaral ebul i Tanxmobas iZi eva cnoebis gavrcel ebaze, cnoebis gamavrcel ebel i pasuxs ar agebs, maT Soris im SemTxvevaSi c, Tuki aRmoCndeba, rom zogierT pirs SeeZi o ganemarta es cnoebi. ivaraudeba rom, dazaral ebul s unda moefiqrebina aseTi Sedegebis dadgomi s Sesazl ebl oba, vidre Tanxmobas mi scemda mis gavrcel ebaze.

zianis miyenebel i Tavisufl deba pasuxismgebl obisagan, saxel is gamtexi cnoebis gavrcel ebisatvis, Tuki daamtkebs maT WeSmaritebas maSin, roca dazaral ebul i ar aris val debul i amtkicos sapirispiro. pasuxismgebl oba sinamdvil is Sesabamisi cnobis gavrcel ebisatvis ar dadgeba, imisda miuxedavad surda Tu ara pirs aseTi gavrcel ebiT tanj vis miyeneba.

zogierT SemTxvevaSi saxel is gamtexi Setyobineba SeiZl eba Seicavdes ramdenime faqts. difamaciis Sesaxeb kanonis V muxl iT dadgenilia, rom ramdenime erTimeoresTan dakavSirebul i faqtidan erT-erTis sinamdvil esTan Seusabamoba ar iwvevs pasuxismgebl obas

erT-erTi pal atis gankargul ebiT. 3. mosazreba gamoTqmul i
mosamarTl is, advokatis, an mxareebis mier sasamarTl o sxdomebis

pirveli instanciis sasamarTlo s mier dadgenil odenobas miCnevs gadaWarbebul ad an araadekvaturad.

"xel Sekrul ebis Seusrul ebl obis SemTxvevaSi miyenebul i fsiqikuri zianisaTvis kompensaciis saerTo principi mdgomareobs dazaral ebul is iseT mdgomareobaSi CayenebaSi, romel Sic is aRmoCndeboda, Tuki xel Sekrul eba saTanadod Sesrul deboda. fsiqikuri zianis kompensaciisaTvis aucil ebel ia, rom misi warmoqmna iyos bunebrivi da gaTval iswinebadi. sakontraqto samarTlis Tanaxmad kompensacia emociuri gancdisaTvis ar daekisreba, Tuki janmrTel obisaTvis zianis miyeneba, mxol od xel Sekrul ebis darRveviT ar iyo gamowweuli an Tu emociuri gancda ar warmoadgens misi darRvevis savar audio Sedegs."⁹⁷

fsiqikuri zianis miyenebisaTvis, pasuxismgebl obis sazRvrebis inglisic da amerikasic ZiriTadad erTnairia. vinaidan amerikis yovel Stats gaaCnia sakuTari samarTlebrivi sistema, fsiqikuri zianis kompensaciisadmi damokidebul eba gansxvavebul ia da zogierT SemTxvevaSi sakmaod arsebitic. Tumca pasuxismgebl obis safuZvl ebis gansazRvris kriteriumebi saerToayvel a StatisaTvis.⁹⁸

Tuki fsiqikuri ziani miyenebul ia gaufRTxil ebel i qmedebiT da Tanaxlavs xeulis dazianeba igi eqvemdebareba kompensacias. TumarTli sawinaaRmdego gaufRTxil ebel i qmedeba dazaral ebul s ayenebs mxol od fsiqikur zians es ziani, rogorc wesi, kompensacias ar eqvemdebar eba. "sasamarTloebi Tvl ian, rom gaufRTxil ebl obiT fsiqikuri zianis miyenebel ze pasuxismgebl obis dakisreba unda moxdes, mxol od im SemTxvevaSi, Tuki dazaral ebul ze ganxorciel ebul i fizikuri zemoqmedeba gamovlinda fizikuri aSili obis (gulis Seteva, momatebul i wneva, aRzneba da a.S.) amerikis sasamarTlo praqtikis analiziT, vl indeba am wesidan gamonaklisi SemTxvevebis ricxvis zrdis tendencia. am mizniT sasamarTloebi afarToeben dazaral ebul ebze fizikuri zemoqmedebis cnebas da rTaven iset obieqtebze zemoqmedebas, rogoricaa: dazaral ebul is tansacmeli, xel Si myofi sagani, manqana romel Sic is ij da, saxli romel Sic ezina.

⁹⁷ White, *Tort Law in America, An Intellectual history*, 1980.(410)

⁹⁸ i qve, 410.

fizikuri zemoqmedebis qveS aseve gul isxmoben gazis afeTqebas, el eqtroenergiis zemoqmedebas." 99

sxeulis nebismeri dazianeba SeiZl eba aRmoCndes emociuri gancdisTvis fuladi kompensaciis ufl ebis warmoSobis sakmarisi safuZveli. mTlianobaSi SeiZl eba iTqvas, rom amerikul i samarTali, sakmaod bevr winaarmdegobebis iTvaliswinebs mosarCelisaTvis, romelic cdilobs daakisros mopasuxes kompensacia ubralo gaufRTxil ebl obiT gamowveuli fsiqikuri zianisaTvis.¹⁰⁰

gansxvavebuli situaciaa ganzrax an uxeSi gaufRTxil ebl obiT gamowveuli fsiqikuri zianis kompensaciasTan dakavSirebit. xSirad im SemTxvevaSi roca darRveulia absoluturi ufl eba dazaral ebul sam ufl ebis dacvis garda SeuZlia moITxovos samarTal darRvevit gamowveuli emociuri gancdebis kompensacia. am SemTxvevaSi mosarCels gacil ebit nakl ebi winaarmdegoba xvdeba kompensaciis miRebisaTvis. mxareTa Soris saxel Sekrul ebo urTierTobebis arsebobisას ხელ Sekrul ebis არასათანადოდ შესრული იქნა მიყენებული ფსიკური ზიანი ანაზრაულებას არ ეკვმდებარება ტუკი ზიანი ganzrax არ არის მიყენებული ან არსებობს გარემოება, რომელიც მიუთითებს, რომ ზნეობრივითანჯვა SeiZl eba iyos ხელ Sekრულები არასათანადოდ შესრულები ბუნეობრივი და სავარაუდოდ სედეგი. სადაო საკითხი, ხელ Sekრულები

aramateria/Artifact /Attached [Bottom]Type/Pagination/Subtype/Footer >BC q0.

warCinebul TaTvis bunebrivi iyo Seuracxyofaze duel Si gamowveiT epasuxaT da ara ful adi anazRaurebis moTxovniT. miyenebul i Seurcxyofis sanacvl od ful is gadaxdis moTxovna mas samudamod dauzuravda maRal i sazogadoebis kars. amasTan wyenis cneba, rogorc aseTi, moicavda ara mar to piradi ufl ebebis darRvevas, aramed uxeS SeW as sxvis qonebriv sferoSi." ¹⁰⁴ saxel mwifo xel is ufl ebis momZl avrebasTan erTad, Tavad saxel mwifom daiwyo swrafva moqal aqis pativisa da Rirsebis dacvisaTvis. aniWebda ra, qonebrivi zianis anazRaurebis ufl ebas dazaral ebul s, mxedvel obidan arc araqonebrivi zianis anazRaur ebis SesaZl ebl obas uSvebda. "moral uri zianis anazRaurebis idea gv xvdeba ivane 111 da ivane 1V-is samarTal Si. agreTve al eqsi mixeil is-Zis 1649 wl is sj ul isdebaSi, romel Sic gaTval iswinebul i iyo mTel i rigi normebi, romel ic exeboda "Seur acxyof is" anaz Raur ebas."¹⁰⁵ Tumca anazRaurebis zoma damokidebul i iyo dazaral ebul is sazogadoebriv mdgomareobasa da sqesze. "zenoT xsenebul i sj ul isdeba adgenda anaz Raur ebis kriteriუმეbsac, xol o Tuki aseTi kriteriუმეbi ar iyo SemoRebul i, pirdapir miuTitebda ful adi sazRauris odenobas. saqmis individual uri garemoebebis gaTval iswinebiT mosamarTl es winaswar unda hqonoda xel T kanonmdebl is mier SemuSavebul i tabul ebi da tar if ebi."¹⁰⁶ kano nebi "Seur acxyof is" anaz Raur ebis Tao baz e Sevsebul i saxiT XV111 saukuneSic moqmedebden, SemdgomSi roca wodebebsa da kl asebs Soris waSl a iwyo mkveTrma zRvarma, dRis wesrigSi dadga miyenebul i zianisaTvis sisxl is samarTl is da samoqal aqo samarTl is pasuxismgebl obis gamij vnis sakiTxi.

1917 wl is revol uciis Semdeg, rusul i sazogadoebis mental iteti arsebiTad Seicval a, upiratesoba mieniWa mosazrebas amgvari anazRaurebis dauSvebl obis Sesaxeb. revol uciis Semdgom ruseTis kanonmdebl oba ar iTval iswinebda arc moral uri zianis cnebas da arc misi anazRaurebis SesaZl ebl obas.¹⁰⁷ sasamarTl o praqtika

¹⁰⁴ Sal va CikvaSvil i "moral uri ziani samoqal aqo samarTal Si," Tb. 1998 w. gv. 34.

¹⁰⁵ i qve, gv. 36.

¹⁰⁶ i qve, gv. 54.

¹⁰⁷

gabatonebul i doqtrinis Sesabamisad gamoirCeoda stabil urobiT da mosamarTI eebi uars ambodnen moral uri zianis ful adi anazRaurebis Sesaxeb iSviaTad warmodgenil i sarCel ebis dakmayofil ebaze. moral uri zianis anazRaurebis principi ganxil eboda rogorc social isturi samarTal SegnebisaTvis kl asobrivad ucxo instituti.

sabWoTa periodis ganmavl obaSi, romelic 74 wels moicavda, kanonmdebl oba ar cnobda fizikur da zneobriv qcevaTa ful adi anazRaurebis Sesazl ebl obas. miuxedavad imisa, rom sasamarTI o praqtikaSi zogjer gvxd eboda saCivrebi moral uri zianis anazRaurebis moTxovniT, msgavsi saCivrebi arasodes dakmayofil ebul a, vinaidan iTvl eboda rom moral uri zianis anazRaureba ucxo iyo social isturi Segnebisa da samarTl isaTvis. miuxedavad msgavsi uaryofiTi damokidebul ebisa moral uri zianis anazRaurebis institutis mimarT ara erTi Teoretikosi da praqtikosi gamoTqvamda azrs miyenebul i zianis material uri formiT anazRaurebis aucil ebl obis Sesaxeb. maTi azriT, moral uri zianis anazRaurebis ararseboba warmoadgenda mniSvel ovan xarvezs kanonmdebl obasa da praqtikaSi. "dazaral ebul isaTvis ar amaterial uri zianis anazRaurebaze uaris TqmaniSnavda samoqal aqo samarTl isa da

gani sazRvra rogorc "fizikuri da moraluri tanjva".¹⁰⁹ rusuli kanonmdebl oba ganviTarda moraluri zianis Sesaxeb normebis sxvadasxva sakanonmdebl o aqtebSi Setanis gziT. moraluri zianis anazRaurebis Sesaxeb normebi gaTval iswinebul i iqna agreTve ruseTis federaciis samoqal aqo kodeqsSi. "¹¹⁰

moraluri zianis anazRaurebis cnobili mkvl evaris a erdel evskis azriT ruseTis federaciis kanonmdebl obiT da sasamarTlo praqtikis ASesabamisad ar arsebobs zustad Camoyalibebuli kriteriumebi da kompensaciis odenobis dadgenis saerto wesi, sasamarTloebi arian mZime mdgomareobaSi da uWirt swori gadawyvetil ebis gamotana. ruseTis federaciis uznaesi sasamarTlos plenumis arcerTi dadgenileba ar Seicvas zust miTitebas Tu rogori wesiT unda moxdes kompensaciis odenobis gansazRvra. vinaidan samoqal aqo kodeqsiT dadgenili kompensaciis odenobis gansazRvrel i kriteriumebi atareben metad zogad xasiaTs saWiroa kodeqsSi miTitebul i kriteriumebis safuZvel ze miRebul iqnes maTi gamoyenebis saerto metodi.¹¹¹

\$ 2.5. moraluri zianis Sesaxeb moZRvrebis ganviTarebisa da kompensaciis sakiTxi qarTul kanonmdebl obaSi

qarTul samarTalsi araqonebrivi zianis fuladi kompensacia srul iad bunebrivi yofil a. ufro netic. "Zveli samarTლის Zegl ebi gamoirCeodnen TviT araqonebrivi zianisa da misi kompensaciisaTvis saWiro Tanxis (Tu ekvivalentad gamoyenebul i sxva erTeulis) erTob sruli konkretizaciiT, rac sasamarTlo praqtikas uadvilebda gadawyvetil ebis miRebas. Zveli qarTul i samarTali brunvis monawilis araqonebriv faseul obebs gansakuTrebul pativs scemda. araqonebriv

¹⁰⁹

¹¹⁰

¹¹¹ I evan doRonaZe "moraluri zianis anazRaureba", 2010 weli, gv.124.

si keT

sityvieri SeuracxyofiT xel myofs, aiZul ebda ara mar to sisxl is
samarTI ebrivi jarimis gadaxdas, aramed bodiSis moxdasac.
danaSaul is monaniebisa da bodiSis moxdis es gansakuTrebul i saxeoba
iyo swored "Sexuewa".¹¹⁴ aqve unda aRiniSnos, rom qarTul feodal ur

var narTni, msaxiobebi da a.S. "Tumca nel -nel a Cndeboda azric, rom aradidgvarovanTa Soris mraVal ni Rirseul ebad unda CaTvl il iynen da mTel rig SemTxvevaSi, mdgomareobis mxedvel obaSi miuRebl adac yuradRebas aqcevdnen adamiAnis erovnul, sarwmunoebriV da saoj axo pativsa da Rirsebas. msgavs situacias hqonda adgili giorgi brwyinval es samarTl is wignSiC, roml is mixedviTac adamiAnis pativi da Rirseba, misi social uri fasi, gamoxateboda mis "sisxl Si" e.i. sisxl is fasSi. Tumca sainteresoA isic, rom aRniSnul wignSi xdeba wesisA da gvaris erTimeoris gverdiT moxsenieba, rac imas niSnavs, rom TiToeul gvars, Tavisi sakuTari wesi aqvs. e.i. Tavisi gvaris wevrebisaTvis SemuSavebul i qcevis wesebi, TavianTi gankerZoebul i pativi da Rirseba gaaCndaT, rasac sasamarTl o garkveul wil ad angar iSs uwevda."¹¹⁶

amrigad, Zveli sakanonmdebl o Zegl ebis da qarTul i samarTl is wignebis mixedviT ikveTeba, pativsa da Rirsebis Seuracxyofis miyenebisATvis dadgenil i sasjel is saxeebi. sajel is ZiriTad saxes warmoadgenda bodiSis moxda da jarima. sityvieri SeuracxyofisaTvis sajel ad ufardebdnen aseve enis nemsebiT daCxvl etasac.

mZime sityvieri da fizikuri SeuracxyofisaTvis sasjel i mxol od fuladi jarimiT ar Semoifargl eboda. damnaSaves sakmaod mZime sasjel i, sajarod bodiSis moxda uxdeboda da garda amisa, kompensaciAc fuladi jarimis saxiT unda gadaexada. sajel is Semamsubuqebel i garemoeba iyo Cadenil i danaSaul is gul wrfel i monanieba. Seuracxyofil is winaSe bodiSis moxda, Sendobisa da mitevebis gamoTxova. fuladi jarima Seuracxmyofel s unda gadaexada Seuracxyofil is winaSe dedis vedrebiT da davrdomiTa. fiqrobdnen, rom aseTi sasjel i xel s Seuwyobda Seuracxyofil is pativsa da Rirsebis aRdgenas. Seuracxmyofel is ase mraVal mxriv kompl eqsuri

¹¹⁶ giorgi nadareiSvil i _adamiAnis pativsa da Rirsebis dacva qarTul i feodal uri samarTl is Zegl ebisa da sasamarTl o praqtikis gamocdil ebis mixedviT_qarTul i samarTl is istoriis sakiTxebi. 2000 weli, #14, saia, gv. 56.

დასჯის ფაქტი მიუთითებს კანონმდებლის მხრივ ადამიანის პატივისა და
ჩირსების ცნების შედარებით მაღალ დონეზე არყმას.¹¹⁷

თავი 3. სამოქალაქო სამართლებრივი პასუხისმგებლობის საფუძველი მორალური ზიანისათვის, კომპენსაციის განსაზღვრის პრინციპები და პრობლემები კანონმდებლობაში და სამართლო პრაქტიკაში

“იურიდიული პასუხისმგებლობა ედება სამართალდარღვევის
შემთხვევაში. სამოქალაქო სამართლებრივი პასუხისმგებლობა იურიდიული
პასუხისმგებლობის ერთ-ერთი სახეა, ამიტომ მას ახასიათებს როგორც
სპეციფიკური, ისე საერთო იურიდიული პასუხისმგებლობისათვის
დაახასიათებელი ნიშნები.”¹¹⁸

სამოქალაქო სამართალდარღვევა – მოქმედება ან უმოქმედობა,
რომელიც იწვევს ცვლილებას ობიექტურ სამართალში შეიქცევა გამოიხატოს
პიროვნების კეთილდროების შემცირებასა თუ განადგურებაში, ზიანის ან
არაზიანის ხასიათის გარკვეული უარყოფითი შედეგების დადგომაში,
რასაც სწავლიან და მოხვედრისათვის ადგენა, ამიტომაც კანონი აკისრებს
სამართალდარღვევის პასუხისმგებლობას საკუთარი მართლსაწინააღმდეგო
ქმედებისა და ამ ქმედებით გამოწვეული შედეგისათვის. ამას მდგომარეობს
პასუხისმგებლობის სოციალური შინაარსი – განიცადო პირადი ან ზიანის
დაზიანების დაზიანების სამართალდარღვევისათვის. პასუხისმგებლობა
არმოიქმნება ობიექტური უწყობის დარღვევის მომენტში ანუ, სხვა
სიტყვებით, სხვისი ობიექტური უწყობის ზოგადი დარღვევა
არმოადგენს პასუხისმგებლობის საფუძველს.

“სამოქალაქო სამართლებრივი პასუხისმგებლობა-ეს არის ისეთი
ხასიათის სანქცია, რომელიც იწვევს განსაზღვრული სახის ზიანის
დაზიანებისათვის.”

¹¹⁷ გიორგი ნადარეისვილი „ადამიანის პატივისა და ჩირსების დაცვა კართული ფეოდალური
სამართლის ზეგლებითა და სამართლო პრაქტიკის გამოცდილების მიხედვით –
კართული სამართლის ისტორიის საკითხები. 2000 წელი, #14, საი, გვ. 57.

¹¹⁸ მზია დუნდუა „დედობრივი პასუხისმგებლობისა და სხვა სხვა სახის
პასუხისმგებლობის თანადრობა.“ სამართლის ჟურნალი, ტსუ, #1, 2009 წელი, გვ. 52.

miuxedavad imisa, rom adamiani sakmaod xSirad ganicdis fizikur
Tu zneobrivi tanjvas, yovel Tvis rodi warmoeSoba moraluri zianis
anazRaurebis ufl eba. mocemuli ufl eba gulisxmobs kanoniT
gaTvaliswinebuli pirobebis an moraluri zianis miyenebisatvis

daekisros "mxol od nandvili tanjvisa da zianisaTvis, romelic
i mxaxurebs yur adRebas da aRiar ebas".¹²⁵

mosarcelis ganmartebani imis Taobaze, rom man fizikuri an
zneobrivi tanjva ganicada moraluri zianis miyenebis faqtis
pirdapiri mtkicebaa, zogjer ki erTaderTic, vinaidan dazaral ebuli
yovel Tvis rodi mimarTavs eqims daxmarebisaTvis, aramed Tavad
mkurnal obs sakuTar fizikur Tusulier tkivilsan mxardaWerisaTvis
axl oblebs da naTesavebs mimarTavs. mowinaaRmdege mxares _ zianis
mimyenebel sxSir SemTxvevaSi ara aqvs saSual eba waradginos tanjvis
ararsebobis pirdapiri mtkicebul ebebi zianis mocemuli saxis
specifiurobis gamo, vinaidan is mxol od dazaral ebulis cnobierebaSi

e. v. smirenskaia Tvl is, rom moral uri zianisaTvis kompensaciis
odenobis gansazRvris meTodikis SemoReba marTal ia original uria,

swored ufl ebis Seml axavi cnobebis gavr cel ebaze da am cnobebis
gamavr cel ebl is moval eobaze daemt kicebina maTi sinamdvi l esTan

misaRebi, rom aseTi cnobebis Setyobineba im pirisaTvis, romel sac isini exeba, ar SeiZl eba miCneul iqnes cnobebis gavrcel ebad.¹³³

saxel is gamtexi cnobebis gavrcel ebis tradiciul i forme bia oficial uri an piradi xasiaTis weril ebi, saubrebi nacnobebTan, maT Soris tel e foniT. sssk-is 102-e muxl is Tanaxmad, cnobebis gavrcel ebis faqtis mtkicebis val debul eba ekisreba mosarCel es.

saxel is gamtexia sinamdvil is Seusabamo iseTi cnobebi, roml ebi c Seicavs mtkicebas fizikuri an iuridiul i piris mier moqmedi kanonmdebl obis da moral uri principebis darRvevis Sesaxeb (SromiT kol eqtivSi, yofa-cxovrebaSi upatiosno saqciel is, araswori moqmedebis Cadenis Sesaxeb da sxva cnobebi, roml ebi c l axaven saqmianobas, saqmian reputacias da a.S.), roml ebi c l axaven fizikuri piris pativsa da Rirsebas an fizikuri da iuridiul i piris saqmian reputacias.

amrigad, saxel is gamtex cnobebs miekuTvneba cnobebi, roml ebi c Seicavs sazogadoebis samarTI ebrivi da moral uri Tval sazrisiT uaryofiTad Sefasebul informacias. Tu cnobebi neitral uri xasiaTisaa, e.i. ar l axavs piris pativs, Rirsebas an saqmian reputacias, maSin maTi uaryofis moTxovna samoqal aqo kodeqsis me-18 muxl iT dadgenil i wesiT usafuZvl o iqneba. amasTan, saxel is gamtex cnobebSi asaxul i informacia unda exebodes mosarCel is qcevis konkretul faqtebs da misi saqmianobis nebi smier sferos.

sinamdvil is Seusabamo a gancxadebebi (cnobebi), roml ebi c Seicavs informacias im faqtebis a da garemoebebis Sesaxeb, romel Tac saerTod ar hqoniaT adgil i; anda, maTSi mTI ianobaSi, marTal ia, asaxul ia iseTi movl enebi, faqtebi da garemoebebi, romel Tac hqondaT adgil i, magram isini warmodgenil ia yal bi saxiT; anda, srul ad da zustad aris asaxul i informacia movl enebis a da garemoebebis Sesaxeb, magram mocemul ia maTi uaryofiTi Sefaseba.¹³⁴

moral uri zianis miyenebi saTvis pasuxi smgebl obis warmoSobis Semdeg pi robas warmoadgens marTI sawinaaRmdego qmedebasa da damdgar

¹³³ m Todua, S. qur daZe "cal keul i kategoriis samoqal aqo saqmize gadavyvetil ebaTø b M&Q go da aTs(1 i sRkR

zians Soris mizezobrivi kavSiris arseboba. mizezobrivi kavSiri
fil osofiuri kategoriaa, roml is gansazRvrac civil istebs j er kidev
me-19 saukunis bol os da me-20 saukunis dasawyisSi ainteresebdaT.
rogorc p.n. gusakovski miuTiTebda "nebadaurTvel i qmedeba iwevs

დასაკისრებელი ფული ტანის გაზრდაზე. რთულია მტკიცება, რომ დაავადება რომელიც უარყოფს და მათთან ერთად უარყოფნილი ფიზიკური ტვილი. თუ ფსიქოლოგიური განცდები დაკავსებულა სწორედ სამართალდარღვევით გამოწვეულ ზნეობრივ ტანჯვასთან. სავსებით დასაშვებია, რომ ასეთ შემთხვევაში საუბრო გახდეს სასამართლო-სამედიცინო, სასამართლო-ფსიქიატრიული თუ სასამართლო-ფსიქოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა. ამასთან დაკავსებულთ განსაკუთრებულ ყურადღებას იმსახურებს ტანამდობე გამოკვლევები ფსიქოლოგიაში ე.წ. პოსტტრავმული სინდრომის შესახებ ასთან დაკავსებულთ. არწერილია ფსიქოლოგიური დაავადებები, მათ შორის ისეთებიც, რომლებიც უარყოფენ ადამიანის ტრავმული სიტუაციაში ცავადნის შედეგს. მოცემული მითითებების უპირატესობა მდგომარეობს სამართალდარღვევაში და დაავადებას შორის კავშირის დამტკიცების გამოტყობებაში, რამეთუ უკვე ტრავმული სინდრომის დიაგნოზი იქნება ასეთი კავშირის არსებობის მტკიცების საშუალება.¹³⁸

მორალური ზიანის მიყენებისათვის პასუხისმგებლობის დადგომის კიდევ ერთი აუცილებელი პირობა უარყოფის ზიანის მიყენების ბრალი. ხშირად, ზიანის მიყენების ბრალის ხარისხი უარყოფის ანაზღაურების ოდენობის განსაზღვრის ერთ-ერთ კრიტერიუმს. სამოქალაქო კანონმდებლობაში ბრალის სახეების განსაზღვრისათვის შეიქმნება გამოყენებულ იქნეს სისხლის სამართლის კანონმდებლობაში არსებული ბრალის ფორმების უფრო დეტალური კლასიფიკაცია. "მოქმედი სისხლის სამართლის კოდექსით განზრახვა და გაუფრთხილებლობა უარყოფის ბრალის ფორმებს, არამედ ისინი უმეცობის სუბიექტური შემადგენლობის ელემენტებია. ეს ნიშნავს, რომ უმეცობის შემადგენლობის დადგენის დროს განზრახვა და გაუფრთხილებლობა დგინდება ფაქტობრივი გარემოებების კოდნისა და სურვილის სახით, ხოლო რაც შეეხება სამართალის დარღვევის შეგნებას, რომელიც ასევე განზრახვის კომპონენტია, დგინდება ბრალის ეტაპზე."¹³⁹

ბრალი, ანუ ზიანის მიყენების ფსიკიკური დამოკიდებულება მის მიერ ცადენილ სამართალის დარღვევაზე უმეცობისა და ამ უმეცობით გამოწვეული

¹³⁸

“

,

”

.2009. www.dissercat.com.

¹³⁹ მერაბ ტურავა-სისხლის სამართლის ზოგადი ნაწილის მიმოხილვა, 2010 წელი, მერვე გამოცემა. თბილისი, გვ. 53.

Sedegebisadmi SeiZl eba gamoixatos ganzraxvisa da gaufriTxil ebl obis saxiT. amave dros samoqal aqo kanonmdebl obaSi arsebobs mTel i rigi SemTxvevebi, roca moral uri zianis anazRaureba SesaZl ebel ia zianis mimyenebl is bral is miuxedavad. bral is saxeebis Sesaxeb detal urad miTiTebul ia, qvemoT, naSromis meeqvse TavSi.

kanonmdebl obaSi SeiZl eba gamoiyos moral uri zianisaTvis ful adi anazRaurebis dakisrebis ori gansakuTrebul i SemTxveva: 1. anazRaurebis dakisreba moral uri zianis miyenebisaTvis zianis mimyenebl is bral is miuxedavad. 2. moral uri zianis miyenebisaTvis anazRaurebis dakisreba ara zianis mimyenebel ze, aramed pirebze, roml ebic material urad arian pasuxismgebel ni mimyenebl is qmedebisaTvis. ganvixil oT orive SemTxveva detal urad: moral uri zianis anazRaurebas adgil i SeiZl eba hqondes zianis mimyenebl is bral is miuxedavad, roca: ziani miadga adamiანის სიცოცხლეს და განმრთელობას მომეტებულ საფრთხის წყაოთი; ziani miadga moqal aqes, misi სისხლი სსამართლი ებრив pasuxismgebl obaSi ukanono mi cemis, ukanono dakavebis an mis mimarT administraciul i saxdel ebis ukanono Sefardebis Sedegad; ziani miyenebul ia pativis, Rirsebis da saqmiani

miyeneba dakavSirebul ia pirovnebis iseTi ZiriTadi ufl ebebis darRvevasTan, rogoricaa Tavisufl eba da piradi xel Seuxebl oba.

"moral uri zianis miyenebisatvis zianis anazRaureba ekisreba ara TviT zianis miyenebel s, aramed sxva pirebs, roml ebic kanonis Zal iT material urad pasuxismgebl ebi arian zianis miyenebl is mier miyenebul zianze. aseT subieqtebs warmoadgenen: a) mcirewl ovanTa mSobl ebi (mSvil ebl ebi) an meurveebi; b) saganmanaTl ebl o, aRmzrdel obiTi, samkurnal o an sxva dawesebul ebebi, roml ebic val debul ni arian meTval yureoba gauwion mcirewl ovnebs, arasrul wl ovnebs an im pirebs, roml ebic saWiroeben meTval yureobas, Tuki es pirebi zians miayeneben am dawesebul ebis meTval yureobis qveS yofnis dros; g) arasrul wl ovanis mSobl ebi (mSvil ebl ebi) an mzrunveli, roca mas ara aqvs sakmarisi qoneba an Semosavali miyenebul i zianis asanazRaurebl ad; d) murve an organizacia, romelic val debul ia meTval yureoba gauwios qmeduunarod cnobil pirs; e) iuridiuli piri an moqal aqe _ misi muSakis mier SromiTi moval eobis Sesrul ebisas miyenebul i moral uri zianisaTvis; v) saxel mwifo _ saxel mwifo mosamsaxuris ukanono qmedebis Sedegad moyenebul i moral uri zianisaTvis; z) masobrivi informaciis saSual ebebi _ maT mier sinamdvil es Seusabamo cnobebis gavrcel ebisas, ramac Sel axa moqal aqis pativi da Rirseba an miayena aramaterial uri ziani; T) mometebul i safrTxis wyaros mfl obel i, roca ziani miyenebul ia mometebul i safrTxis wyaroTi, roml is eqspl uataciasac axdenda sxva piri misi mfl obel is TanxnobiT." ¹⁴⁰

\$ 3.2. kompensaciis gansazRvris principebi da probl emebi kanonmdebl obasa da sasamarTl o praqtikaSi

samoqal aqo kodeqsis 413-e muxli adgens, rom „ar aqonebrivi zianisaTvis ful adi anazRaureba SeiZl eba moTxovnil iqnes m n0q00880 595

unda iyos samoqal aqo brunvis stabil urobisa da wesrigis uzrunvel yofa, riTac kanonmdebel ma erTgvari zRvari gaavl o qonebriv da araqonebriv zians Soris da erTmaneTisagan gamij na isini. kanoniT zustad gansazRvrul SemTxvevebSi ar igul isxmeba mxol od samoqal aqo kodeqsiT dadgenil i SemTxvevebi, rogoricaa samoqal aqo kodeqsis me-18 muxl i (romel zec detal urad qvemoT gveqneba saubari) Tu sxva mxedvel obaSia aseve kerZo Tu saj aro samarTI ebrivi xasiaTis sxva normatiul i aqtebi (kanonebi). mag: zogadi administraciul i kodeqsis 47-e muxl i, (roml is Tanaxmad pirs ufl eba aqvs saj aro dawesebul ebis an saj aro mosamsaxuris gadawyvetil ebis gauqmebis an Secvl is moTxovniT mimarTos sasamarTI os, agreTve moiTxovos qonebrivi da araqonebrivi zianis anazRaureba am muxl iT gaTval iswinebul SemTxvevebSi) "

qonebrivi zianis miyenebisas samoqal aqo-samarTI ebrivi pasuxismgebl obis arsi mdgomareobs erTi piris (dazaral ebul is) qonebrivi mdgomareobis aRdgenaSi meoris (samarTal damrRvevis) qonebis Semcirebis xarjze da pasuxismgebl obis zoma miyenebul i zianis proporciul ia. magram Tuki samarTal darRvevis uaryofiTi Sedegebi dazaral ebul is sul ier tanjvasa da gancdebSi gamoixata, maSin samoqal aqo-samarTI ebrivi pasuxismgebl obis arsi ver iqneba dazaral ebul is qonebrivi sferos aRdgena, romelic SesaZl oa arc ki iyos darRveuli. marTalia am SemTxvevaSi adgili eqneba samarTal damrRvevis qonebrivi mdgomareobis Semcirebas dazaral ebul is sul ieri Tu zneobrivi tanjvis kompensaciis xarjze, magram pasuxismgebl obis zoma am SemTxvevaSi ver iqneba zianis proporciul i. zianis zusti Sefaseba SeuZl ebl ia, radgan mas ara aqvs fuladi eqivalenti. moraluri zianis anazRaureba, rogorc samoqal aqo-samarTI ebrivi pasuxismgebl obis erT-erTi saxewarmoadgens fizikuri da zneobrivi tanjvis Semcirebisa da dazaral ebul is sul ieri wonasworobis, emociur-fsiqol ogiuri mdgomareobis aRdgenis saSual ebas.¹⁴³ Tumca es sakiTxi sakmaosirTul eebTan aris dakavSirebul i. kompensacia moraluri zianisaTvis ar ekisreba mopasuxes, Tu mis mier miyenebul matkivil ma ar gamoiwvia fizikuri an sul ieri tanjva. moraluri zianis anazRaurebis odenoba damokidebul ia mtkicebul ebebze, kerZod, samedicino daskvnaze.

miuxedavad amisa, tkivil is da tanjvis simZimis gansazRvra TiTqmis warmoudgenelia. konkretul da zust kriteriums aRniSnul sakiTxze moqmedi kanonmdebl oba ar izleeva. moraluri zianisaTvis kompensaciis odenobis gansazRvra sasamarTlos mixedul ebazea damokidebul i. kanonis danawesi romelic gansazRvrul imperativs ar Seicavs. erTi mxriv mosamarTles aZlevs ufl ebas samosamarTlo samarTlis principebze dayrdnobiT ara mar to kanonSemfardebl is, aramed garkveul wil ad kanonSemoqmedis rol Si mogvevl inos da kanonze dayrdnobiT, Sinagani rwmeniTa da Tavisi Sexedul ebiT, gonivrul ad da samarTlianad gadawyvitos moraluri zianis anazRaurebis sakiTxi da kompensaciis odenoba, xolo meore mxriv arastabiluri da SedarebiT

¹⁴³ saqarTvel os samoqal aqo kodeqsis komentari, wigni mesame, Tb. 2001, gv. 473.

mwiri sasamarTl o praqtikis pirobebSi akisrebs mas udi des
pasuxismgebl obas da Seicavs kanonieri, magram arcTu saxarbiel o da
sasurveli "usamarTl o" gadawyvetil ebis gamotanis saSiSroebas.

qonebrivi zianis miyenebis SemTxve003aS3(i)1,()-1379(zi-3(as)-5(uxi s

დასაუბრებელი, გატვირთვით სავაჭრო სისტემის სამართლის
კოდექსის 74-ე მუხლით – ტარიფთა, სხვის განზრახ მზივით ხარისხის
დაზიანება, რასაც მოყვამად ამინის სიკვდილი, კონტრაბანდა (40 სავაჭრო
კარგის სავაჭრო ოდანი ტურქეთის უკანონოდ გატანა), ნარკოტიკების
სენაქვა და რეალიზაცია. ამის ნაშთი მონაწილეთა უაღრესად იმოქმედ
მოსარცხის რისკზე, რამაც გარკვეული უაღრესად გამოხატული ებამო
მის ურთიერთობებზე როგორც სანატსავო, სამეგობრო წესი, ისე
პარტნიორებთან, ვინაიდან არის ერთ-ერთი სპს-ს პარტნიორი და დირექტორი.

aRqmiT, radgan zneobrivi gancdis gamomwvevi viTarebebi fasdeba sxvadasxvanirad), cnobebis gavrcel ebis sfero (areali) mopasuxis gonebrivi mdgomareoba da a.S. moraluri zianis anazRaurebis mocul obas sasamarTlo gansazRvavs mosarcelis moTxovnis safuZvelze, magram es moTxovna mosarcelis mxolod mosazrebaa da anazRaurebis moculobis gadawyveta sasamarTlos SexedulebiTaa gadasawyveti im principi dan gamomdinare, rom fuladi kompensacia unda ganxorciel des gonivruli da samarTliani anazRaurebis saxiT. moraluri zianis anazRaurebis gonivruloba da samarTlianoba unda gamoixatos im socialuri amocanebis ganxorciel ebiT, romel sacmiznadi saxavs del iqturi valdebul ebis es saxe. gasatvaliswinebelia is garemoeba, rom moraluri zianis anazRaurebas simboluri xasiaTi aqvs, magram fuladi simboluri sazRauriT xorciel deba darRveuli pirovnuli ufl ebis aRiareba, zemoqmedeba pirovnuli ufl ebis xel yofazemis mier cadenili xel yofis simZimis mixedvit. prevenciuli funqciis gadametebam SesaZloa gamoiwvios fuladi kompensaciis odenobis uzomod gazrda da presis Tavisufl ebis dausabuTebeli SezRudva. gasatvaliswinebelia is garemoebac, rom gamoTqmuli azris saj arod uaryofa da zianis mimyeneblis gadaxdis dabal unarianoba amcirebs fuladi kompensaciis odenobas. zianis moculobis gansazRvrisaTvis aseve saWiroa imis dadgena, Tu ra sargebelia miRebuli pirovnuli ufl ebebis xel yofis gziT.

zemoT mititebuli garemoebebis gatvaliswinebit sakasacio sasamarTlos miacnia, rom mocemul SemTxvevasi moraluri zianis sakompensaciოდ dakisrebuli Tanxa _ 3000 lari, araadeqvaturia xel yofis simZimesTan mimarTebas, mitumetes im dros, roca xel myofs dakisrebuli aqvs pirovnebis pativis da Rirsebis Semlaxveli cnobebis uaryofac, romelic kanonier Zalasia Sesuli. am garemoebebis gatvaliswinebit sakasacio sasamarTlom miacnia, rom moraluri zianis saxiT asanazRaurebel Tanxad gonivruli da samarTliani iqneba 100 laris dakisreba.¹⁴⁹

¹⁴⁹ saqarTvelos uzenaesi sasamarTlos gadawyvetil ebani samoqal aqo saqmeebze, Tbilisi, 3k-783-02, 17.07.02.

rogori didic ar unda iyos kompensacia, igi mainc ver aRudgens dazaral ebul s xel yofamde arsebul sul ier mdgomareobas. kompensaciis mizania mosarCel is gamarTI eba sazogadoebis Tval Si da moral uri zianiT gamoweul i tkivil is Semsuqeba. kompensacia mimarTul ia uaryofiTi emociebis gasaqarwyl ebl ad. moral uri zianis anazRaurebis prevenciul i funqciis ganxorciel ebisaTvis mniSvel oba eniWeba iseT faqtors, rogoricaa samarTal darRveis ganmeorebis saSiSroeba zianis mimyenebl is mier, magram prevenciul i funqciis gadametebam SesaZI oa gamoiwios ful adi kompensaciis uzomod gazrda da presis Tavisufl ebis dausabuTebel i SezRudva.

kompensaciis odenoba usaSvel od ar unda iyos gazrdil i da ar

reputaciis diskreditacias. aseT SemTxvevaSi, dairRva ra kritikis dasaSvebi fargl ebi, Sesabamisad, kritikis mimarT Tmenis val debul ebac Sewyda.

difamaciuri cnobebis Semdeg mis gamavr cel ebel s ekisreba samoqal aqo samarTI ebrivi pasuxismgebl oba, anu igi val debul ia daamt kicos maTi sinamd vil esTan Sesabamisoba.

mopasuxem ver SeZl o daemt kicebina am cnobebis sinamd vil esTan Sesabamisoba. kol egiam ver miicnia gavrcel ebul i cnobebis sinamd vil esTan Sesabamisobis damadasturebel garemoebad, rom T.n-is korufciul danaSaul Si monawil eobis sakmarisi mtkicebaa is, rom igi Tavisi umoqmedobiT xel s uwyobs a/r xel isuflebaSi arsebul danaSaul ebebs da, aseve, mosarCel is qonebriv dekl araciaSi arsebul i monacemebi ar Seesabameba mis real ur qonebriv mdgomareobas. mopasuxem ver warmoadgina Sesabamisi mtkicebul ebebi, rac mosarCel is danaSaul Si monawil eobas daadasturebda. aRniSnul Sefasebas eTanxmeba sakasacio sasamarTI oc.

sk-is me-18 muxl is mixedviT araqonebriv ufl ebaTa dacvis forme bad miCneul ia: araqonebriv ufl ebaTa aRiareba, xel myofi moqmedebis Sewyveta an maTze uaris Tqma (gavrcel ebul i cnobebis uaryofa). dacvis es forme bi umTavres miznad isaxavs dazaral ebul is ufl ebebis aRdgenas da maTi ganxorciel ebis moTxovna fizikur pirs SeuZl ia xel yofis bral eul obis miuxedavad. Tu piradi araqonebrivi ufl ebis xel yofa xorciel deba vinmes bral eul i moqmedebiT, fizikur pirs ufl eba aqvs moiTxovos moral uri zianis anazRaureba.

sakasacio sasamarTI o iziarebs saol qo sasamarTI os kol egii s mosazrebas, rom windaxedul obis normiT dacul i qcevis wesis darRveva sakmarisia samoqal aqo samarTI ebrivi bral is arsebobisaTvis, rasac mocemul SemTxvevaSi aqvs adgil i.

sakasacio pal atam miicnia, rom marTal ia, mosarCel is pirovnu l i ufl ebebis xel yofa seriozul ia, magram qveynis ekonomikuri mdgomareobis da mopasuxis qonebrivi mdgomareobis gaTval iswinebiT mosarCel is moTxovna gazrdil ia da ar Seesabameba real obas.

mopasuxis qonebrivi mdgomareobis (igi miuT iTebda, rom misi qonebrivi SesaZl ebl obebi aris sakmaod SezRudul i da es garemoeba

ewinaaRmdegeba araqonebrivi ufl ebebis dacvis sferoSi saqarTvel os kanonmdebl obaSi ganmtkicebul princips moral uri zianis gonivrul i da samarTI iani anazRaurebis Sesaxeb.

“gar emoebebi, romi ebmac var moSves sul ier i tanj va, xSirad sxvadasxva xasiaTis SeiZl eba iyos. amdenad dazaral ebul Ta mier erTnairad ver aRiqmebian da swored sasamarTI om unda misces maT obieqturi Sefaseba.”¹⁵⁴ ismi s kiTxva? ra saSual ebebi aqvs sasamarTI os Tavad gansazRvros miyenebul i zianis odenoba. pirvel rigSi procesual uri normebi, roml ebic gansaxil vel sakiTxze raime gansakuTrebul specificikas ar gvTavazobs. samoqal aqo saproceso kodeqsis 105-e muxl is Tanaxmad, sasamarTI osaTvis araviTar mtkicebul ebas ara aqvs winaswar dadgenil i Zal a. sasamarTI o afasebs mtkicebul ebebs Tavisi Sinagani rwmeniT, romel ic unda emyarebodes maT yovel mxriv, srul da obieqtur ganxil vas, ris Sedegadac mas gamoaqvs daskvna saqmisaTvis mniSvel obis mqone garemoebebis arsebobis an ararsebobis Sesaxeb. miTitebul i norma mtkicebul ebaTa Sinagani rwmeniT SefasebaSi gul isxmobs, ara mosamarTI is mier mtkicebul ebis pirovnul , intuiciur Sefasebas, aramed Sinagani rwmena _ es aris mtkicebul ebaTa yovel mxrivi, srul i da obieqturi gamokvl evis Sedegi. mxol od amgvani Sefasebit miReba daskvna saqmisaTvis mniSvel obis mqone garemoebebis arsebobis an ararsebobis Sesaxeb. kanonis danawesi mtkicebul ebaTa yovel mxrivi, srul i da obieqturi gamokvl evis Taobaze moiazrebs mtkicebul ebaTa Semowmebas ori Tval sazrisiT: I. ra Sinaarsisaa mtkicebul eba anu saqmisaTvis mniSvel ovan ra informacias gvaZl evs da II. ra iuridiul i Zal a aqvs am mtkicebul ebas, ramdenad damaj erebel ia igi.

moral ur zians (sul ier da fizikur tanj vebs) SeiZl eba xangrZl ivi xasiaTi hqondesMan Tavi iCinos rogorc sarCel is wardgenisas, ise gadawyvetil ebis gamotanis Semdeg. avtorTa nawil i zianis odenobis gansazRvrisas sasamarTI o praqtikas sTavazobs anazRaurebisa da ekvivalentur obis (Tanasworobis) princips. did moral ur zians didi odenobiT anazRaureba mohyveba da piriqit. aris

¹⁵⁴ . . . “ ,” , 1995, #10, gv. 112.

mosazreba, rom sisxl is samarTl is kodeqsis normebis maqsimal uri sanqciebis Tanafardoba yvel aze obieqturad asaxavs dacul faseul obaTa sazogadoebriv mniSvnel obas da mizanSewonil i iqneba am TanafardobaTa gaTval iswineba prezumirebul i moral uri zianis anazRaurebis odenobis gansazRvrisaTvis. amasTan zianis Sefasebis kriteriums SeiZl eba warmoadgendes minimal uri xel fasi, qmedebis saxeobisa da simZimis xarisxis gaTval iswinebiT.¹⁵⁵ aerdel evskis mier warmodgenil mosazrebas kanondarRvevis simZimis xarisxi dan gamomdinare minimal uri xel fasis kriteriumis saSual ebiT moral uri zianis kompensaciis Taobaze gansazRvrul i Sinaarsi aqvs da zogierTi avtori mizanSewonil ad miicnevs swored es meTodika iqnes aRiarebul i moral uri zianis ful adi anazRaurebis safuZvl ad. "SesaZl ebel ia SemuSavebul iqnes garkveul i orientirebi roml ebic xel s Seuwyoben sasamarTl o organoebis miyenebul i moral uri zianis ful adi

SemTxvevebi, Sesabamisad sul ieri da fizikuri tanjvis da misi erTgvari aRdgenis Tanafardobis da Sewonil obis sakiTxis dadgenaze raime saerTo kriteriumebis gamokveTa jerjerobiT Wirs.

sasamarTlo praqtikasa da doqtrinaSi anazRaurebis safuZvel swored rom samarTliani anazRaureba warmoadgens. "vinaidan moraluri ziani Tavisi formiT specifikuri movlena, SeuZlebelia anazRaurebis mizani iyos sruli kompensacia. Zalian xSirad damdgari Sedegebis gamosworeba Seuqcevadi movlena da rogori didic ar unda iyos kompensacia, igi mainc ver daabrunebs dazaral ebul swarsul Si. kompensaciis mizania moraluri zianiT gamowveuli tkivil ebis Sensubuqeba."¹⁵⁷ ucxouri sasamarTlo praqtikacimas mowmobs, rom fuladi kompensacia uaryofiti emociების gasaqarwyl ebl adaa mimarTuli. amitomaca, rom moraluri zianis odenobis gansazRvrisas, sasamarTlom mxedvelobaSi unda miRos, rogorc dazaral ebulis subieqturi damokidebul eba aseTi zianis simZimis mimarT, ise obieqturi garemoebani, ritac SeiZleba misi amkuTxiT Sefaseba, rogoric: xel yofili sikeTis (sicocxle, janmrTeloba, pativi da Rirseba, piradi Tavisufleba, binis xel SeuXebloba, nivTis faseuloba da a.S.) cxovrebi seuli mniSveloba; samarTaldarRvevis SedegTa simZime (axlo natesavis mkvleloba, xeulis dazianeba, dazaral ebulis dainvalideba, Tavisuflebis aRkveTa, samusaos warTmeva da a.S.); yalbi da saxelis gamtexi cnobebis xasiaTi da misi gavrcelebis sfero; dazaral ebulis cxovrebis pirobebi (samsaxurebrivi, saojaxo, yofiti, materialuri, janmrTelobis mdgomareoba asaki da a.S.); zianis mimyeneblis bralis xarisxi, misi gonebrivi mdgomareoba da sxva pativsadebi garemoebani, rogoric:

subieqtების ურთერთობას არამატერიალური სიკეთების გამო. ეს ურთერთობები მოწესრიგებულა სამართლის შესაბამისი დარგის ნორმებით.

ცვენ უკვე მივუთითებ, რომ სხვა არამატერიალური სიკეთებთან ერთად სამოქალაქო კოდექსის მე-18 მუხლი ამ სიკეთებს მიკუთვნებს პიროვნების სახელს, ჩირსებას, პატივს, საკმარიანე რეპუტაციას, პირადი ცხოვრების საიდუმლოებას, პირადი ხელისუფლების, უფლებების გამოსახულებას. "არნისული ობიექტების დაზიანებაში და გამოყენებაში პირადი, არაპირდაპირი ურთერთობა, ვინაიდან იგი საკონკრეტო საგნის საგანი ვერ გავხდებით. ეს სიკეთები განუყოფელია ადამიანის პიროვნებისაგან და ვერ გადაეცემა სხვა პირებს, ვერც შეიძლება რაიმე საფუძველზე."¹⁶⁴

საინტერესოა და კარტული სამართლებრივი სერვისების განსხვავებულობის დამოკიდებულება აკტიუიზაციის ავტორებს, როცა პირადი არაპირდაპირი არამატერიალური სიკეთების პირადი ცხოვრების დანიშნულების კვლევისას.

ედვარდ ბლუსტეინი თვლის, რომ ინდივიდის პირადი ცხოვრების ხელყოფა ანადგურებს ინდივიდის ჩირსებას, ინდივიდული უფლებების დამოკიდებულებას. ადამიანი, რომელიც თავისი ცხოვრების ყოველ ნიშნულზე იბრუნდება, იცხოვროს გარკვეულ პირობებში - 340(ს)-2-ადამიანის ავტორიზაციის

სადბრი()1066(კონტროლის)-1711(ე)4(73)კონვერტირებულია

al an vestini Tvl is, rom piradi cxovrebis xel Seuxebl obis oTxi ZiriTadi sferoa: a. martooba. b. intimuroba. g. anonimuroba. d. rezervi. igi miicnevs, rom Tavisufal sazogadoebaSi gamonakl is SemTxvevebSi sazogadoebis gansakuTrebul i interesis garda piradi informacia SeiZl eba mxol od am piris Sexedul ebiT gaxdes cnobil i. amdenad, igi pirad cxovrebas ganmartavs, rogorc piris an pirTa jgufis pretenzias gansazRvron maTze arsebul i piradi informacia rod is, rogor da ra mocul obiT gaxdes cnobil i sxva pirTaTvis.¹⁶⁶

rut gavisoni momxrea konfidencial obis SezRudvis aRiarebis, magram metismetad afarToebs am sferos. konfidencial obis SezRudvis gavisoniseul i Teoriis kritikosebis poziciiT konfidencial obis SezRudvis gafarToebiT izRudeba fizikur pirze nebismeri informaciis miRebis Ses bis gansakuTrebul i interesis gar166

cxovrebis saiduml oebis Seml axvel i cnobebi gavr cel ebul ia masobriv i informaciis saSual ebebiT, maSin maTi uaryofac unda moxdes amave saSual ebebiT. Tu amgvar monacemebs Seicavs organizaciis mier gacemul i sabuTi, maSin es sabuTi unda Seicval os da amis Sesaxeb ecnobos daiinteresebul pirebs.

4. pirs, roml is pativisa da Rirsebis Seml axvel i cnobebic gamoqveynda masobriv i informaciis saSual ebebSi, ufl eba aqvs gamoqveynos sapasuxo cnobebi informaciis imave saSual ebebSi.

5. am muxl is pirvel da me-2 nawil ebSi gaTval iswinebul i moTxovnis ufl eba aqvs pirs maSinac, roca misi gamosaxul eba (fotosuraTi, kinofil mi, videofil mi da a.S.) gamoqveyndeba misi Tanxmobis gareSe. pirs Tanxmoba ar aris saWi ro, roca fotogadaReba (videogadaReba da a.S.) dakavSirebul ia mis sazogadoebriv aRiarebasTan, dakavebul TanamdebobasTan, marTI msaj ul ebis an pol iciis moTxovnebTan, samecniero, saswavl o an kul turul miznebTan, anda fotogadaReba (videogadaReba da a.S.) moxdxuc(7)-512(R)-4(ir)101orbT-4(a

ნოვესრიგებულ ია, როგორც სამოქალაქო კოდექსით, ისე კანონით "წევარწეა
სესახებ."

სამოქალაქო კოდექსი ფსევდონიმთან დაკავშირებულ ურთერთობებს
ცალკე არ აწესრიგებს. რომელიც პირის ინდივიდუალიზების მნიშვნელოვანი
და გავრცელებული სასაქონლოა. "არარებულ ი სხედლებს თანახმად,
ფსევდონიმის მქონე სამოქალაქო სამართლებრივ დაცვას იმსახურებს,
როგორც სამოქალაქო სახელი, თუკი კონკრეტული პიროვნების არსადასადა
იგი საზოგადოებაში არარებულ ია."¹⁷³

სახელის, ისევე როგორც სხვა პირადი არაქონებრივი უფლებების
ერთ-ერთი განმარტებელი კრიტერიუმი ისაა, რომ შეუძლებელია მისი
გადაცემა სხვა პირისათვის, ე.ი. იგი განეკუთვნება გადაცემაუნარო
უფლებათა კატეგორიას.

მე-18 მუხლის პირველი ნაწილი ერთმანეთისგან განასხვავებს ორ
სემტხვევას, რომლებიც სესაქონლო საფუძვლად დაედოს სასარგებლო
მოქონებს სახელის უფლების დაცვის სესახებ. პირველი, როცა ფიზიკურ
პირს სახელს ეძლევიან და მეორე, როცა ფიზიკური პირს სახელით სხვა
უწევრად სარგებლობს და ამიტომ ფიზიკური პირის ინტერესები ილახება.

"პირველ სემტხვევაში სასარგებლო მოქონებას აქვს ორი ფაქტობრივი
წინამართვა: 1) სადავო სახელი ეკუთვნის მოსარგებლეს; 2) მოსარგებლის
უფლებების მოსარგებლისათვის სადავო სახელის კუთვნილებას. დავა შეიძლება
სეხებოდეს როგორც სამოქალაქო სახელს, ისე ფსევდონიმს ან
არაოფიციალურ სახელს. სასარგებლო მოქონებას მოცემულ სემტხვევაში
სეადგენს მოსარგებლის მიერ მოსარგებლის კუთვნილი სახელის არარება,
კერძოდ, მოქონება სესაქონლო სემტხვევებში მოსარგებელი ხვდება (ovne)4(bo

pirovnebis faseul obas misi warmoSobiT gansazRvravdnen. pativisa da Rirsebis cneba imdenad axl oa erTmaneTTan, rom xSirad SecdomiT erTi da igive azriTac gamoiyeneben. zogi Rirsebas mTI ianad pativis cnebaSi aerTianebs. es cnebebi imdenad mWidrod arian dakavSirebuli, rom TiTqmis warmoudgenelia TiToeuli maTganis damoukidebeli arseboba, Tumca es srul ebiTac ar niSnavs imas, rom isini unda gavaigivoT. pativsa da Rirsebas damoukidebeli, specifikuri, Tumca saerto zneobrivi kriteriუმებზე დაფუძნებული სინარსი აყვT.¹⁷⁹

pativis, Rirsebis da saqmiani reputaciis cnebaTa zust gansazRvras, TiTqmis arcerTi qveynis kanონები ობა არ შეიკავს. სამართლებრივ ლიტერატურაში pativis, Rirsebis da saqmiani reputaciis არაერთი განმარტება არსებობს. თერმინები "pativi" და "Rirseba" გამოიყენება, როგორც ლიტერატურაში, ისე ყოველდღიურ ცხოვრებაში სხვადასხვა მიხედვით, უფრო xSirad "ამ თერმინით არნიSნავს საზოგადოებაში პიროვნების ქცევის შესახებ, აგრეთვე მისი ქცევის სინაგან მოტივებს და ცხოვრების უფრო მაღალ ტუკი warmოდგენა პიროვნების Rirsebis შესახებ გამომდინარეობს, მორალურ საზოგადოებაში, ყველა ადამიანის თანასწორობის პრინციპიდან, მაშინ pativis cneba, პირიქით, დიფერენცირებული ადასიატებს ადამიანებს, რაც ასახვას იპოვებს მათ რეპუტაციაში."¹⁸⁰

"pativis დაცვა გულისხმობს ადამიანის უფლებას, უსამართლოდ არ იქნეს warm

Rirseba da saqmiani reputacia sabol oo jamSi emsaxureba adamiანTa cxovrebi s moTxovnil ebebs. amitom sazogadoeba unda zrunavdes imaze, rom mis nebismier wevrs hqondes Tavisi pativis, Rirsebis da saqmiani reputaciis dacvis real uri Sesazl ebl oba, roca mas miaweren isეT saqciels, romelic l axavs mis pativis, Rirsebas da saqmian reputacias sxvaTa Tval Si. amistvis aucil ebel ia damuSavebul i sakanonmdebl o baza, rac samarTl ebrivi interesis dacvis efeqturobis aucil ebel i pirobaa.

"pirovnebis Tavისუფალი განვითარების უზღვევით და გამოძინარეობის, რომ პირი თავად ყველაფერს, რა სახით უნდა გვეხმარებოდეს თუ საზოგადოების წინაშე. ასევე მისი გადაწყვეტა, თუ რამდენად ხელმისაწვდომი იქნება მისი პიროვნების შესახებ მონაცემები საზოგადოებისათვის. მასვე უკავსირდება ცალკეულ შემთხვევაში ანონიმურობის დაცვის უზღვევა." ¹⁸²

§ 4.3. ცნობილი ადამიანების არაქონებრივი უფლებების დაცვა

პატივისცემა და Rirsebis dacvis sakiTxი gansakuTrebul i specifikiT xasiaTdeba roca saqme exeba pol itikosebis, saxel mwifo_pol itikuri Tanamdebobis პირების ან საზოგადოებისთვის ცნობილი საჯარო მოხელეების დავას არაქონებრივი უფლებების დასაცავად. მართალია კანონი რაიმე განსაკუთრებულ დატყმას ამ სუბიექტთა პატივისცემა და Rirsebis dacvasTan მიმართებაში არ შეიცავს, მაგრამ სასამართლო პრაქტიკაში ევროპის ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო სასამართლო precedentების გათვალისწინებით გამოიკვეთა ერთგვაროვანი tendencia მსგავსი დავების გადაწყვეტაში.

საკაცის სასამართლომ არ დააკმაყოფილა სარცელი, იმ საფუძველზე, რომ ადგილი ჰქონდა საჯარო პოლიტიკოსების მიმართ, რომ მოსარცელე ვალდებული იქნინოს მოქმედებების შესახებ შეიარაღებული გამონათქვამები. სასამართლომ შემდგომად დაასაბუთა თავისი პოზიცია.

¹⁸² საკარტველ ოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილებანი სამოქალაქო საკმეებზე, 2004 წელი, #9, გვ. 2108

politikosebis da matTan gaTanabrebuli sazogado moRvaweebis
Sesaxeb presas SeuZlia informaciebisa da monacemebis gamoqveyneba,
rasac mniSveloba aqvs maTi pirovnebis sazogadoebrivi
Sefasebisavis, aseve daiSveba maTi Tavisufali kritika.

sakasacio pal atam miCnia, ro

da saj aro samsaxuris moxel eTa mier erTmaneTis mimaT gamoTqmuli
kritikul i Sefasebebi, ei. „dasaSvebi kritiki s far gl ebi“, SeiZl eba
ufro farTo iyos, vidre Cveul ebrivi individis (moqal aqis) mimaT. am

Zal adakar gul ad iqna cnobil i saqar Tvel os kanoni "pr esi sa da masobrivi informaciis sxva saSual ebebis Sesaxeb." axal na kanonna gansxvavebul ad moawesriga bevri rogorc material ur-samarTl ebrivi, ise procesual uri sakiTxi piris mimarT cil iswamebis, uxamsobis gavrcel ebis SemTxvevaSi, ganmarta da daazusta sityvisa da gamoxatvasTan dakavSirebul i bevri termini, moaxdina azris, gancxadebis, gamoxatvis sagnis, cil iswamebis, saxel mwifo, piradi da komerciul i saiduml oebis, absoluturi da kval ificiuri privilejis definicireba.

"kanoni uzrunvel yofs politikuri sityvisa da debat ebis Tavisufl ebas, nebismeri informaciis moZiebis, miRebisa da gavrcel ebis ufl ebas, cenzuris dauSvebl obas, swavis, xel ovnebis, Semoqmedebis Tavisufl ebas, gansazRvrul ia yvel a is SemTxveva roca dasaSvebia sityvisa da gamoxatvis Tavisufl ebis SezRudva, es, pirvel rigSi, gamomdinareobs saxel mwifos demokratiul i wyobis mdgradobis interesebidan. Tu garkveul i gancxadebiT an mowodebiT SesaZl ebel ia, rom safrTxe Seeqmnas saxel mwifos uSiSroebas, sazogadoebriv usafrTxoebas, teritoriul mTlianobas, Seil axos sxvaTa ufl ebebi da Rirseba, Tu es exeba, magal iTad, cil iswamebas, Seuracxyofas, muqaras, saxel mwifo, komerciul da profesiul saiduml oebisa da misi wyaros dacvas da gansazRvras pasuxismgebl obas saiduml oebis gamxel isaTvis."¹⁸⁴

normatiul i aqtebis Sesaxeb saqarTvel os kanonis me-7 muxl is me-8 nawil is Tanaxmad Tanabari iuridiul i Zal is mqone normatiul aqtebs Soris winaaRmdgobis SemTxvevaSi upiratesoba eniWeba ufro gvian miRebul normatiul aqts. gamomdinare aRniSnul idan samoqal aqo kodeqssa da "sityvisa da gamoxatvis Tavisufl ebis Sesaxeb" saqarTvel os kanons Soris winaaRmdgobisas, vfiqrobT, upiratesoba am ukanasknel s unda mieniWos.

samoqal aqo kodeqsis me-18 muxl is Sesabamisad, samoqal aqo saqmeTa aRZvras axasiaTebis rigi Taviseburebani, roml ebic, pirvel yovl isa, dakavSirebul ia dasacavi ufl ebis specifikuobasTan; meore

¹⁸⁴ mzia Todua, Sal va qurdaZe "cal keul i kategoriis samoqal aqo saqmez e gadavyvet il ebaTa miRebis Taviseburebani." Tbilisi, 2005 vel i, gv. 49.

- dakavSi rebul ia ima sTan, rom angvar saqmeebze ar vrcel deba
sasar Cel o xandaz mul obis vada, Tunc a aRsani Snavia "si tyvisa da
gamoxatvis Tavisuflebis Sesaxeb" kanoni, rom is ne-19 muxlit,

yovel adami ans aqvs esa Tu is TviTSefaseba, ase Tu ise warmoudgenia Tavisi adgili, mdgomareoba sazogadoebaSi. mas aqvs sakuTari warmodgena imis Sesaxeb, Tu rogori reputaci iT sargebl obs, amasTan, Taviseburad esmis Tavisi Rirsebebi da nakl i da is, Tu rogor SeiZl eba Sefasdes es Rirsebebi da nakl i sxva adami anebis, sazogadoebis mier. es aris swored adami anis Rirseba, e.i. sakuTari Tvi sebeb is (Rirsebi s) Sinagani Tvi TSefaseba.

"adami anis garegani Sefaseba garSemomyofTa mier ki yovel Tvis rodi SeiZl eba daemTxves adami anis mier Tavisi Rirsebebi s da nakl is Sinagan Sefasebas. sazogadoebaSi yal ibdeba Sexedul eba ama Tu im sikeTis, faseul obis, maTi mniSvnel obis Sesaxeb, Sesabamisad, yal ibdeba warmodgena konkretul i individis Rirsebebi s (nakl is) Sesaxeb, romel ic yovel Tvis rodia adami anis sakuTari warmodgenis (Sefasebi s) adekvaturi. sazogadoeba individis ama Tu im nakl s SeiZl eba moekidos ufro keTil ganwyobil ad. maSin, roca Tavad am adami anma SeiZl eba es nakl i Taviseburad Seafasos.

saqarTvel os moqmedi kanonmdebl obis anal izidan gamomdinare, SeiZl eba davaskvnaT, rom samarTI isaTvis mniSvnel oba ara aqvs imas, ras fiqrobs adami ani sakuTar Tavze, rogor afasebs sakuTar Tav, vidre ar dadgindeba sazogadoebis SefasebasTan Tvi TSefasebi s Sesabamisoba. samarTI isaTvis mniSvnel oba aqvs individis im Tvi TSefasebas, romel ic ase Tu ise emTxveva mis sazogadoebriv Sefasebas. swored Tanxvedris es xarisxi eqvemdebareba dacvas, maT Soris, sasamarTI o wesiT dacvas.

faqtobrivad, gamodis, rom individis social uri (garegani) Sefaseba dacvas eqvemdebareba srul i mocul obi T, Sinagani Sefasebi s dacva ki xdeba im doziT (im xarisxiT), riTac is emTxveva garegan Sefasebas, radgan misi dacva xdeba mxol od imdenad, ramdenadac swored aseve afasebs adami anis Tvi sebebs (Rirsebas) sazogad oeba." ¹⁸⁷

pativis, Rirsebi s, saqmi ani reputaci is Sel axvis qveS igul isxmeba fizikuri an iuridiul i piris Sesaxeb iseTi cnobebis (gancxadebi s)

¹⁸⁷ nzia Todua, Sal va qurdaZe "cal keul i kategori is samoqal aqo saqmeze gadavyvetil ebaTa miRebi s Tavisebur ebani." Tbilisi, 2005 vel i, gv. 51.

gavr cel eba, roml ebic Seicaven mtkicebas maT mier kanonis an moral is normebis darRvevis, uRirsi saqciel is Cadenis Sesaxeb.

fizikur da iuridiul pirTa pativis, Rirsebis da saqmiani reputaciis dacva es, pirvel yovl isa, maTi ufl ebebis dacvaa, raTa cnobebi maTi qcevis, saqmianobis Sesaxeb, rac gavl enas axl ens garSemomyofTa mier maT Sefasebaze, sinamdvil es Seesabamebodes.

me-18 muxl iT gaTval iswinebul i wesiT piris pativi, Rirseba, saqmiani reputacia sasamarTI os meSveobiT Sesabamis dacvas eqvemdebareba, Tu saxezea Semdegi garemoebani: Sel axul ia fizikuri an iuridiul i piris pativi, Rirseba an saqmiani reputacia; pativis, Rirsebis, saqmiani reputaciis Seml axvel i cnobebi gavr cel ebul ia; gavr cel ebul i cnobebi sinamdvil es ar Seesabameba an gavr cel ebul i informacia Seesabameba sinamdvil es, magram Sel axul ia miTiTebul i sikeTeebi da pirs aqvs samarTI iani mol odini da interesi, rom aseTi informaciis gavr cel eba ar unda moxdes. "sityvisa da gamoxatvis Tavisufl ebis Sesaxeb" saqarTvel os kanonis pirvel i muxl is mixedvit gancxadeba aris informacia, romel ic gancxadebel ma sajarod gaavr cel a an mesame pirs gaando, azri_SefasebiTi msjel oba, Tval sazrisi, komentari, agreTve nebismieri saxiT iseTi Sexedul ebis gamoxatvaa, romel ic asaxavs romel ime pirovnebis, movl enis an sagnis mimarT damokidebul ebas da ar Seicavs dadasturebad an uaryofad faqts.

kanonis pirvel i nawil is "e" punqti iZl eva cil iswamebis definicias. cil iswameba arsebiTad mcdari faqtis Semcveli da piristvis zianis mimyenebel i, misi saxel is gamtexi gancxadebaa, uxamsoba ki iseTi gancxadeba, romel sac ara aqvs politikuri, kul turul i, saganmanaTI ebl o an samecniero Rirebul eba da romel ic uxeSad l axavs sazogadoebaSi sayovel Taod damkvidrebul eTikur normebs.

"pativis, Rirsebis, piradi cxovrebis saidum oebis, piradi xel Seuxebl obis an saqmiani reputaciis Sel axvas adgili aqvs maSin, roca gavr cel ebul ia cnobebi romel ic xel yofs piris miTiTebul araqonebriv sikeTeTagan erT_erTs an ramdenimes. cnobebis gavr cel ebis qveS igul isxmeba aseTi cnobebis gamoqveyneba presaSi,

tel eviziiT, radioTi, masobrivi informaciis sxva saSual ebebiT, maT Soris internetiT, cnobebis gadmocema sajaro gancxadebebSi, gamosvl ebSi; sityvierad Tu zepirad maTi miwodeba dawesebul ebisa da organizaciebi saTvis, erTi an ramdenime piri saTvis.”¹⁸⁸

\$ 4.4. sityvis, azris da gamoxatvis Tavisufl eba

saqarTvelos konstituciis me_19.1 muxl iT usual od dacul i adamiანis ufl ebaa “sityvis Tavisufl eba”, konstituciis 24_e muxl Si ki saubaria adamiანis ufl eba ze “gaavrcelos informacia”.

“sityvisa da azris Tavisufl eba demokratiuli sazogadoebis erT-erTi arsebiTi safuZveli da demokratiuli sazogadoebis progresisa da calkeuli adamiანis ganviTarebis erT-erTi ZiriTadi pirobaa. konvenciis me-10.2 muxl iTs gaTvaliswinebiT, es ufl eba Seexebara nartoiseT “informacias” an “ideas”, romel sac saxel mwfoketil ganwyobil pirebs, aramed iseTsac, romelic miuRebelia xelisufl ebis an mosaxleobis nawilisa

Sesabamisad, gamoxatvis (informaciis gavrcel ebisa Tu si tyvis) Tavisufl ebasa da sxva dacul pirovnul ufl ebebs Soris konfli qtis SemTxvevaSi aucil ebel ia adekvaturi Tanafardobis dacva.¹⁹¹

mizanSewonil ia gamoxatvis Tavisufl ebis sxva pirovnul i ufl ebebis sasargebl od SezRudvis pirobad WeSmaritebis kriteriumis gamoyeneba. individis azris formirebisTvis mniSvnel ovania da, Sesabamisad, samarTI ebrivi dacvis Rirsia swori informaciis gavrcel eba.

profesiit Jurnal istma ganmcxadebel ma g-Svil ma gamoaqveyna statia gazeTSi *meridiani 44-*, sadac gakritikebul i iyo mTavrobis warmomadgenel i, im droisaTvis parl amentis wevri batoni g. l -aZe. statia iwyebeda gazeTis pirvel gverdze, romel zec moTavsebul i iyo parl amentaris sazafxul o agarakis foto da aRweril i iyo batoni l -Zis qoneba. publ ikaciaSi aqcenti gakeTda iyo imaze, rom mas sizis daxmarebiT hqonda qoneba SeZenil i. batonma l -aZem sarCel i Seitana sasamarTI oSi Jurnal istisa da gazeTis redaqtoris winaaRmdeg. igi acxadebda, rom statiaSi moyvanil i faqtebi simarTI es ar Seesabameboda, razedac warmoadgina Sesabamisi dokumentacia (Sevsebul i qonebrivi dekl aracia) da moiTxova mis winaaRmdeg gamoaqveynebul i cil ismwamebl uri faqtebis saj arod uaryofa. erovnul i sasamarTI oebis yvel a instanciaSi dakmayofil da batoni l -aZis moTxovna. ganmcxadebel g-Svil is ganmarTEbiT difamaciis Taobaze sasamarTI o ganxil vam usamarTI od SezRuda Jurnal istis Tavisufleba, rac konvenciis me-10 muxl is darRvevas warmoadgens.

sasamarTI os amocanaa daadginos saWiro iyo Tu ara amgvari Careva demokratiul i sazogadoebis pirobebSi. zogadi principis mixedviT TviTgamoxatvis Tavisuflebis SezRudvis saWiroeba saTanadod unda iyos gansazRvrul i. rodesac saqme exeba medias, diskreciis erovnul i zRvari ganpirobebul ia demokratiul i sazogadoebis interesiT, uzrunvel yos da Seinacunos Tavisufal i presa. Sefasebisas aseTma interesma unda gadawonos, Tu ramdenad proporciul i iyo SezRudva rogorc es konvenciis me-10 muxl Sia gansazRvrul i. rac Seexeba ganmcxadebl is, rogorc Jurnal istis damokidebul ebas, sasamarTI o ganmeorebiT acxadebs, rom demokratiul sazogadoebaSi presa umniSvnel ovanes rol s asrul ebs. miuxedavad imisa, rom presa ar unda gascdes garkveul fargl ebs, misi val ia gadasces informacia da mosazreba im sakiTxebze, romlebic warmoadgens saj aro interest.

sasamarTI om aRniSna, rom saqarTvel os uzenaesi sasamarTI os mier dadgenil i Carevis masStabi vrcel deboda ara mTI an publ ikaciaze, aramed masSi moyvanil or frazaze: "...size daexmara simamrs; sxvagvarad es ukanasknel i ver SeZl ebda sazafxul o agarakis

mSenebl obis dasrul ebas...~ da `SeiZl eba mxol od vikiTxoT, l -aZe da misnairi adamiანი mxol od haerIT xom ar ikvebebian da amitomac xel fasis daxarj va aRar uwevT; sxvagvarad rogor SeiZl eba amdenis dazogva?!~

aRniSnul i gamonaTqvamebi uzenaesi sasamarTI os mier miCneul ia rogorc cil ismwamebl uri, vinaidan, isini simarTI es ar Seesabameboda. sakiTxis Seswavl is gareSe (warmoadgenda Tu ara aRniSnul i frazebi subieqtur Sefasebas), uzenaesma sasamarTI om daaskvna, rom aRniSnul i gamonaTqvamebi warmoadgenda faqtis konstatacias. sarCel is Semotanisas, saqarTvel os kanoni cil ismwamebis Sesaxeb ar iZl eoda srul i anal izis Catarebis saSual ebas. aRsaniSnavia, rom saqarTvel os samoqal aqo kodeqsis me-18 muxl i ar gamoyofs subieqturi azrisa da faqtis konstataciis cnebebs, da adgens mxol od erT cnebas - `cnobebi~, da iTxovs aseTi cnobebis sisworis damtkicebas. mtkicebis tvirtI mopasuxes ekisreba. sityvis Sefasebis msgavsi midgoma, sasamarTI os azrit, SeuTavsebel ia azris gamoTqmis Tavisufli ebis ufl ebasTan, rac konvenciis me-10 muxl is fundamentur el ements warmoadgens.

sasamarTI om miicnia, rom am konkretul SemTxvevaSi gamonaTqvamebi, roml ebic ar moiwona uzenaesma sasamarTI om warmoadgens mosazrebas, romelic warmoTqmul ia provokaciul tonSi. sasamarTI os mier sarkastul ad da cinikurad miCneul i ganmcxadebl is frazebi ar isaxavda miznad pirad Tavdasxmas parl amentarze, vinaidan gamonaTqvamebi ar iyo mokl ebul i faqtobriv safuZvel s. sasamarTI om daaskvna, rom uzenaesi sasamarTI os mier gamoyenebul i standartebl SeuTavsebel ia konvenciis me-10 muxl is debul ebebTan, radgan ar Seicavs saTanado da sakmaris mizezebs roml ebic gaamarTI ebda sajaro interesis sakiTxebze ganmcxadebl is informaciisa da mosazrebebis gadacemis Tavisufli ebis ufl ebaSi Carevas.

amdenad, sasamarTI om miicnia rom Careva ar iyo aucil ebel i demokratiul sazogadoebaSi. Sesabamisad, adgil i hqonda konvenciis me-10 muxl is darRvevas da saqarTvel os saxel mwifos ganmcxadebl isaTvis

მიყენებულ იქნა მორალური ზიანი ასანაზრაუბელად დაკისრა 1500 (ათას
ლარი) ევროს გადახდა.¹⁹³

კანონი "სიტივისა და გამოქათვის ტელევიზიების შესახებ", იქნა
მთელი რიგი საკანონმდებლო გარანტიები, რომელიც უზრუნველყოფს ტელევიზიების,
პირდაპირ ან არაპირდაპირი უფლებების დაცვის ინტერესებში გამართლებულად არ
საზრუნველყოფის (აზრის, განცხადების გარეშე) ტელევიზიების.

საინტერესოა უზენაესი სასამართლოს განცხადება, რომელიც არ
დაკმაყოფილებს სარედაქციო პოლიტიკის, რედაქციისა და საკმარისი რეპუტაციის
სემლ აქველი ცნობების უზრუნველყოფისა და მორალური ზიანის ანაზრაუბის
შესახებ იმ მოტივით, რომ რედაქციის მთავარი დასაქმებულნი არ არიან
საზრუნველყოფის პოლიტიკისა და რედაქციის სემლ აქველად მიიჩნევიან, მაგრამ
მიუხედავად, რომ ეს საზრუნველყოფის არაადასრულებული იმ ფაქტების შესახებ,
რომელიც ჟურნალისტურ გამოცემაშია გამოყენებული, ან ფაქტობრივი
მონაცემები, რომელიც ჟურნალისტის მიერ არ არის მოტანილი, არ
შესაბამება სინამდვილეს. განცხადება საურადგება გამოქათვის
ტელევიზიებისა და საზოგადოებრივი ინტერესის სფეროს კონფლიქტის
სემლ აქველად მიიჩნევიან ადეკვატური ბალანსის დაცვის ტალ საზრუნველყოფის.

რედაქციის მთავარი დასაქმებულნი არ არიან ჟურნალისტისა და გავრცელებული
"რეზონანსის" უზრუნველყოფის პოლიტიკის, რედაქციისა და საკმარისი რეპუტაციის
სემლ აქველი ცნობების უზრუნველყოფისა და მორალური ზიანის ანაზრაუბის
შესახებ, იმ საფუძველზე, რომელიც

saxiT mraVal gziS aris gatarebul i. yovel ive momxdars Jurnal isti afioras uwodebs.

uzenaesma sasamarTI om gadawyvetil ebiT ar daakmayofil a sarCel i Semdegi dasabuTebiT:

demokratiul sazogadoebaSi presis misiaa, gaavrcel os informacia da()-14qne11(mad(d)4(ba4(bi)3(T)3()-41711.22 Tmo.6i tik)-4ur1711.buT)6Ja

politikoss, ra Tqma unda, aqvs misi reputaciis dacvis ufl eba, magram amgvari dacvis moTxovnis sapirispiro da gamawonasworebel garemoebas warmoadgens sazogadoebis moTxovnebi da interesebi politikur sakiTxebze Ria diskusiis mimarT.

politikuri Tanamdebobis pirebis qmedebaTa mkveTri Sefasebebi, roml ebic arsebuli faqtobrivi garemoebebidan gamomdinareoben, ar SeiZl eba iyos Jurnal istis pasuxismgebl obis safuZveli. Jurnal isturi Sefasebebi unda warmoadgendes mis xel T arsebuli faqtebis adekvaturs.

sasamarTlo Tvlis, rom gazet „rezonansi“ mititebuli publikaciis gamoqveynebam xeli Seuwyo im problemebis sajaro ganxilvas, romelic sayovel Tao interesis sagans warmoadgenda.

rodesac sagazeto publikacia exeba Sinagan saqmeTa saministros

„lingensi avstriis winaardeg“, „oberl Siki avstriis winaardeg“, „sandi Taimsi“ gaertianebuli samelos winaardeg“..¹⁹⁴

veTanxmebiT avtors, romelic miiCnevs, rom dazustebas moitXovs wre, romlis mimarTac sasamarTlo afarToebs “dasaSvebi kritiki far gl ebs”. kerZod bundovania, Tu vin CaiTvl eba, “politikosTan gaTanabrebul sazogado moRvaved da Tanamdebobis pirad”. sasurvelia man moicvas rogorc politikosi, ise nebismieri sxva piri, romlis mimarTac obieqturad SeiZleba arsebobdes sazogadoebis gansakuTrebuli interesi. swored es interesi ganapiroebis aseTi pirebis mimarT “dasaSvebi kritiki far gl ebs” gafarToebas”.¹⁹⁵

me-18 muxliT gaTvaliswinebuli wesiT dacvas ar eqvemdebareba cnobebi, romlebsac fizikuri Tu iuridiuli piri Sesaxeb Seicaven sasamarTlo gadawyvetilebi, sagamoZiebo organoTa dadgenilebi, radgan am dokumentebis ganxilva eqvemdebareba saproceso kanonmdebl obiT dadgenil wess. amastan, pativis, Rirsebis, saqmiani reputaciis dacvis samoqal aqo kodeqsiT gaTvaliswinebuli wesi Sesazloa gavrceldes fizikuri Tu oficialuri pirebis im daxasiaTebebsa Tu gancxadebebeze, romlebic maT miawodes aRniSnul organoebis konkretuli pirebis Sesaxeb. “sityvisa da gamoxatvis Tavisuflebis Sesaxeb” kanonis me-6 muxlis me-3 nawilis Tanaxmad, ciliswamebis Taobaze sasamarTlo davis sagani ar SeiZleba iyos iseTi gancxadeba, romelic exeba pirTa gansazRvrel jgufs an/da romel Sic mosarCel e ar ariserTmniSnel ovdad identifiquirebuli.

samoqal aqo kodeqsis me-18 muxli iTvaliswinebs pativis, Rirsebis, saqmiani reputaciis Selaxvis SemTxvevebSi mosarCelis ufl ebaTa dacvis iseT formebs, rogoricaa: a) gavrcel ebuli cnobebis uaryofa; b) gavrcel ebuli arasruli cnobebis Sevseba iseTi cnobebiT, romlebic sinamdviles Seesabamebian da amastan erTad, aqarwyl eben gavrcel ebul arasruli, pativis, Rirsebis, saqmiani reputaciis Semlaxav cnobebis; g) gavrcel ebuli cnobebis uaryofa mediis imave saSual ebiT, romliTac isini gavrcel da; d) im sabutis Sevl a,

¹⁹⁴ daviT keresel iZe, “gamoxatvis Tavisufleba”, Jurnal i “qarTuli samarTli is ni noxil va”, 2002(5), 620.

¹⁹⁵ daviT keresel iZe, „kerZo samarTli is uzogadesi sistemuri cnebebi“, Tbilisi, 2009 wel i. gv. 156.

romel ic sinamdvil is Seusabamo cnobebs Seicavda da gavr cel da ara fizikuri piri s, aramed organizaciis mier.

roca piri s pativis, Rirsebis, saqmiani reputaciis Seml axvel i cnobe bi gamoqveynebul ia presaSi, sasamarTI os gadawyvetil ebis safuZvel ze am cnobebis uaryofa unda moxdes beWdviTi sityvis imave saSual ebiT, romel mac gamawbil ebel i cnobe bi gaavr cel a. amasTan, uTuod angariSgasawevia mosarCel is moTxovna, Tu igi uaryofis gamoqveynebas gazeTis imave gverdze da iseTive SriftiT iTxovs, rogorc xel myofi cnobebis publ ikacia moxda.

sasamarTI o ufl ebamosil ia Tavisi gadawyvetil ebiT gansazRvros uaryofiT gamoqveynebis adeqvaturi SesaZl ebl obani. Tu pirovnebis gamawbil ebel cnobebs Seicavs ama Tu im organizaciis mier gacemul i dokumenti da isini sinamdvil es ar Seesabamebian, sasamarTI o ufl ebamosil ia organizacias daakisros dokumentis Secvl a, romel ic unda daegzavnos yvel a im dainteresebul pirs, visac Tavdapirvel i dokumenti mi ewoda.

samoqal aqo kodeqsis me-18.4 muxl i mediis saSual ebebiT sapsuxo

დაევალია ახალი სიდაბრუნების გამოცემა, რომელიც არის ნული იქნებოდა
სემდეგი: იმავი ბანკის ადმინისტრაციის მიერ გამოცემული სიდაბრუნების
გამოყენების შემდეგ სეფების: "სანაქურებრივი ნივთების
ბოროტად გამოყენება" და "ფულადი რესურსების გაფლანგვა" არ ეხება
ი. სვილს; ეს "საერთაშორისო მიკროსაფინანსო ბანკი" და ი. სვილის
სასაბანკო დარაჯონებრივი (მორალური) ზიანის ასანაზრები აღ 1000
ლარის გადახდა. სამართლიანია, რომ მოსახლეობის ორგანიზაციის
სიდაბრუნების მოხდა ი. სვილის პატივის, რისთვისაც და საკმარისი
რეპუტაციის სემლახავი ინფორმაციის გავრცელება, რომელიც ეცნობა
რამდენიმე პირს. ამიტომ მისი საკმარისი რეპუტაციის, პატივისა და რისთვის
სემლახავი გამოათქვამების უარყოფა უნდა მოხდეს მოსახლეობის ორგანიზაციის
ადმინისტრაციის

Tavi V. piradi cxovrebis saiduml oebis, piradi
xel Seuxebl obis dacvis Sesaxeb aRZrul saqmeTa
ganxil visa da moral uri zianisaTvis kompensaciis
daki srebis Taviseburebani, araqonebriv ufl ebaTa dacva
gardacval ebis Semdeg da dazaral ebul Ta axl obel TaTvis
da iuridiul i pirisaTvis moral uri zianis
kompensaciis sakiTxi

\$ 5.1. piradi cxovrebis saiduml oebis dacva.

pativis, Rirsebis, saqmiani reputaciis dacvasTan erTad sk-is me-
18 muxl is me-2 da me-3 punqtebSi miTitebul ia agreTve iseTi
aramaterial uri sikeTeebis dacvaze, rogoricaa piradi cxovrebis
saiduml oeba da piradi xel Seuxebl oba.

“sociologiur da iuridiul literaturaSi gavr cel ebul i
ganmartebis Tanaxmad „piradi cxovrebis saiduml oebis“ qveS unda
igulisxmebodes informacia, romelic ar Seexeba pirovnebis
sazogadoebriv cxovrebas da gamiznulia pirTa gansazRvruli
wrisaTvis, an misi vinmesTvis gandoba saerTod ar Seadgens piris
interest. Tu pativis, Rirsebis, saqmiani reputaciis dacvis dros
kanoni icavs pirovnebis cxovrebis sazogadoebriv mxareebis,
sinamdvilis Seusabamo cnobebis gaxd9axd9axd9ax4s cxovrebis

პიროვნების სფეროებში ავტონომიზაცია, რაც სახელმწიფოსა და ტვინის
პიროვნების მიერაა უზრუნველყოფილი. 2009

“ინტიმური სფეროს დაცვაში მოიაზრება განდობილი აზრებისა და
განცდების მესამე პირისთვის გადაცემის აკრძალვა. აუცილებელი
ეხსიანება, რომ უნდა არსებობდეს მათი საიდუმლოდ სწავლის ინტერესი.
ინტიმური სფეროს დაცვაში ექვემდებარება მაგალითად, გერმანიის სასამართლო
პრაქტიკა, ადამიანის ჯანმრთელობის მდგომარეობა ან სექსუალური
ცხოვრება, ასევე ავტორის სურვილის გაჩვენება საიდუმლოების ან
დროის განაწილების გამოყენება.

პირადი სფეროს დაცვაში იგულისხმება ინდივიდის ცხოვრების
წარმოშობის ავტონომიური სფეროს დაცვა, რომელიც იგი საკუთარ
წესსა და საკუთარ ინდივიდუალურ ინტერესებს სხვათა
მოქმედების გაჩვენებაში. ამერიკელი და გერმანელი სამართალის “საკუთარ
წესსა და ინტერესებს უფლება” პირადი სფეროს დაცვის უფლების კონსტრუქციის
გამოვლინებაა. ამასთან, ამერიკელი სამართალის იგი სიცოცხლის უფლების

moiTxovs kanoni, agreTve yvel a is informacia da garemoeba, romel Tan dakavSi rebi Tac adami ans aqvs kerZo cxovrebis xel Seuxebl obis gonivrul i mol odini. amave kanonis me-12 muxl is mesame nawil iT kerZo cxovrebis xel Seuxebl obisa da piradi saiduml oebis dacvis motivi T ar SeiZl eba SeizRudos gamoxatvis Tavisufl eba im movl enasTan dakavSi rebi T, roml is codnac aucil ebel ia adami ani saTvis

wesis, biografiis cal keul i faqtebis, naTesavebTan, megobrebTan urTierTobis da a.S. Sesaxeb.²⁰³

piradi cxovreba kompl eqsurad samarTliTa da moral iT regul irdeba. piradi cxovrebis saiduml oebis regul irebas ormxrivi daniSnul eba aqvs. erTi mxriv, igi gul isxmobs im Tanamdebobis pirebze da moqal aqeebze zemoqmedebas, roml ebic fl oben informacias individis piradi cxovrebis Sesaxeb da meore mxriv, icaven miyenebul i zianisgan individs da sazogadoebis zneobas. piradi cxovrebis el ementebis samarTali da moral i gansxvavebul ad aregul irebs, mag, megobroba, romel ic piradi cxovrebis nawilia moral uri normebiT regul irdeba, siyvarulis da seqsual uri cxovrebis wesis dacvis dros samarTali upirates rols TamaSobs, moral i ki_regul atoria. rel igiasTan mimarTebaSi samarTliSa da moral is normebi zogjer SeiZl eba rel igiis nawil ad mogvevl inos, zogjer izrdeba sakuTriv rel igiuri moral is zemoqmedeba, romel ic potenciurad zrdis piradi cxovrebis sferoSi samarTali darRvevis SesaZl ebl obas.²⁰⁴

piradi araqonebrivi ufl ebebis dacvasTan mimarTebaSi, zogjerTi mkvl evari gamohyofs or damouki debel j gufs: piradi cxovrebis saiduml os, romel Sic is aerTianebs, samedicino saiduml os, saadvokato, sabanko saiduml os ufl ebas da piradi cxovrebis saiduml os ufl ebis sxva aspeqtebs. aseve piradi cxovrebis xel Seuxebl obas, romel Sic aerTianebs sacxovrebeli adgil is dokumentebis, satel efono da sxva saxis zaris, saxel mwifo Setyobinebis xel Seuxebl obas.²⁰⁵

imis gaTval iswinebiT rom adamiანis Tavisufl ebis esa Tu is aspeqti, sabol oo jamSi warmoadgens sakuTari Sinagani samyaros gamij vnas garegani Carevisagan, ar SeiZl eba daveTanxmOT aseT kl asifikacias. TiToeul i am ufl ebaTagan warmoadgens damouki debel subieqtur ufl ebas, romel sac gaaCnia konkretul i mizani, Tavisi struqtura da Sinaarsi. TiToeul damouki debel ufl ebas Seesabameba gamij vnis sakuTari principi. mi gvaCnia, rom Tanamedrove

²⁰³

”, “, 2005 .gv.59. www.dissercat.com

²⁰⁴ . . “ ,” , 1995, #10

²⁰⁵ saqarTvel os kanoni "pacientis ufl ebebis dacvis Sesaxeb", 2000 wel i, muxl i 10.

finansuri monitoringis samsaxurs da im pirebs, roml ebic
uflebam sil ni arian aRsr ul on "saaRsr ul ebo var noebaTa Sesaxeb"

romelic Seadgens sabanko saidumlos, klientis, visi ufl ebebic dairRva, ufl eba aqvs miTxovos miyenebuli zianis (rogorc qonebrivi ise araqonebrivi) anazRaureba.

saqarTvel os konstituciis Sesabamisad TiToeul adami ans aqvs kvalificiuri iuridiuli daxmarebis ufl eba. rodesac pirovneba daxmarebisTvis mimarTavs advokats, awdis mas garkveuli saxis informacias, romlis gaxmaurebaSic is SeiZl eba dainteresebuli ar iyos. swored moqal aqis interesebis dacvas damisi piradi cxovrebis xel Seuxeblobis uzrunvel yofas emsaxurebamTel irigi samarTl ebrivi normebi, saamTl oeb2(e) Taw*TBf10a1134258423Tm0 gaGhomme3(bi)3(advokatTa Sesaxeb saqarTvel os kanonis Tanaxmad advokati val debul ia daiavas profesiuli saidumloeba, gasuli drois miuxedavad. klientis^Tanxmobis gareSe ar gaavr cel os saadvokato saqmi anobis ganxorciel ebis procesSi misgan miRebuli informacia.²⁰⁹

migvaCnia, rom saadvokato saidumlo Senaxvis val debul eba, advokatebis garda ekisreba im pirsac, romelic SeiZl eba arc iyos advokati, magram monawil eobdes sasamarTl o sxdomaze, rogorc

kanonis Tanaxmad notariusi val debul ia saiduml od Seinaxos cnobebs, roml ebic misTvis cnobili gaxda samsaxurebriv saqmi anobasTan dakavSirebiT. es val debul eba Zal aSia notariusis Tanamdebobi dan gaTavisufl ebis Semdegac.

notariusi sanotaro moqmedebis Sesaxeb cnobebs aZl evs mxol od im fizikur an iuridiul pirs, roml is TxovniTac an roml is mimarTac Sesrul da sanotaro moqmedeba, an mis warmomadgenel s. sagamoZiebo organos an sasamarTl os moTxovniT notariusi gascems cnobebs sanotaro moqmedebis Sesaxeb im sisxl is samarTl is da samoqal aqo samarTl is saqmeebze, roml ebic sagamoZiebo organos an sasamarTl os warmoebaSia. notariusi val debul ia, saTanado moTxovnis SemTxvevaSi, sagadasaxado organos warudginos cnoba im qonebis Rirebul ebis Sesaxeb, romel ic piris sakuTrebaSi gadavida. sagadasaxado organos ekrZal eba sasamarTl os gadawyvetil ebis gamotanamde informaciis gadacema sxva pirebisaTvis, masobrivi informaciis saSual ebebs CaTvl iT, agreTve am informaciis gamoqveyneba sajaro gamosvl ebSi. notariuss SeuZl ia cnoba anderZis arsebobis an Sinaarsis Sesaxeb gaamxil os mxol od moanderZis gardacval ebis Semdeg.

pirs, roml is TxovniTac Sesrul da sanotaro moqmedeba, an mis ufl ebamonacvl es an warmomadgenel s SeuZl ia weril obiTi Tanxmobis safuZvel ze gaaTavisufl os notariusi sanotaro moqmedebis saiduml oebis dacvis val debul ebisagan. Tu piri gardaicval a da mas ufl ebamonacvl e ar hyavs an ufl ebamonacvl esTan dakavSireba SeuZl ebel ia, notariusi sanotaro moqmedebis saiduml oebis dacvis val debul ebisagan SeiZl eba gaaTavisufl os sasamarTl om. sasamarTl os SeuZl ia notariusi gaaTavisufl os sanotaro moqmedebis saiduml oebis dacvis val debul ebisagan agreTve sxva sapatio mi zezebiT.

notariusi sanotaro moqmedebis Sesaxeb cnobebs „ukano no Semosavl is l egal izaciis aRkveTis xel Sewyobis Sesaxeb“ saqarTvel os kanoniT gaTval iswinebul i garigebebs Taobaze awdis saqarTvel os finansuri monitoringis samsaxurs aRniSnul i kanoniTa da Sesabamisi normatiul i aqtebiT dadgenil i wesiT.

sanotaro moqmedebis Sesrul ebisas, notariusisaTvis cnobili xdeba mraval i faqti, adamiანis piradi cxovrebidan. piri, sanotaro

moqmedebis Sesasrul ebl ad xSirad waradgens dokumentebs, roml ebic Tavis mxriv SeiZl eba Seicavdes saeqimo, sabanko saiduml os an iseT cnobebs, romel Ta gaxmaurebac kl ients ubral od ar surs. sanotaro saiduml os subieqtebs warmoadgenen: notariusi, notariusis Semcvl el i, TanaSemwe, staJiori an sanotaro biuros sxva TanamSromel i, roml ebzec aseve vrcel deba saiduml os dacvis moTxovna. xSir SemTxvevaSi cnobebs, roml ebic Seadgenen sanotaro saiduml os, SeiZl eba cnobil i gaxdes eqspertisaTvis, Tarj imnisaTvis, mowmisaTvis an sxva pirisaTvis, roml ebmac saWiroebis SemTxvevaSi SeiZl eba monawil eoba miRon sanotaro moqmedebaSi da roml ebic aseve unda CaiTval on am urTierTobis subieqtebad, Tumca zogierT SemTxvevaSi kanoni pirdapir miuTitebs aseT pirTa val debul ebas ar gaaxmauron cnobebs, roml ebic maTTvis cnobil i gaxda sanotaro moqmedebis Sesrul ebis as (mag. anderZis mowmeebi).

mimoweris, piradi Canaweris, satel efono saubrebis, saiduml o saqarTvel os konstituciis me-20 muxl iT gaTval iswinebul i mniSvnel ovani ufl ebaa. satel efono saubris qveS igul isxmeba abonentTa saubari, saqal aqo, saerTaSoriso, saqal aqTaSoriso satel efono kavSiris, agreTve radiotel efonebis, mobil uri kavSirebis gamoyeneba. safosto kavSiri gul isxmobs teqniki da sxva saSual ebebis erTobl iobas, romel ic uzrunvel yofs safosto gzavnil ebis miRebas, damuSavebas, gadazidvas, mitanas, agreTve ful adi Tanxebis safosto gadaricxvebs. kavSiringabmul obis yvel a operatori, anu yvel a Tanamdebobis piri, romel sac ufl eba aqvs ganaxorciel os safosto an el eqtronul i kavSiri, val debul ni arian, uzrunvel yon saiduml os dacva.

Svil ad ayvana (Svil oba) erT-erTi saSual ebaa, rogorc uSvil o

„Svil ad ayvanis da mindobiT aRzrdis Sesaxeb“ saqarTvel os kanonis mixedvit dacul iaSvil ad ayvanis saiduml oeba.

mosamarTle, romel mac gamoitana Svil ad ayvanis Sesaxeb gadawyvetil eba, biologiuri mSobel i, meurveobisa da mZrunvel obis organos warmomadgeneli, samoqal aqo aqtebis registraciic organos TanamSromeli da Svil ad ayvanis procedurebSi monawile nebsmieri piri val debuli arian saiduml od Seinaxon Svil ad ayvanis proceduris ganxorciel ebis nebsmier etapze miRebuli informacia. Svil ad ayvanis saiduml oebis gamJRavneba biologiuri mSobl is, mSvil ebl isa da srulwlovani naSvil ebis Tanxmobilis gareSe akrZal ul ia.²¹⁰

Svil ad ayvanis saiduml os darRveva SesaZl ebel ia am faqtis, rogorc Tvit naSvil ebisaTvis, ise mesamepirisaTvis, nebsmieri saxiT Setyobinebis gziT, rac dazaral ebul s aZl evs kanoniT gaTval iswinebuli saSual ebebis gamoiyenebis ufl ebas, upirvel esad ki moraluri zianis anazRaurebis ufl ebas. vinaidan aranair eWvs ar iwvevis azri, rom Svil ad ayvanis saiduml os dacva upirvel es yovl isa swored moralur zians ayenebs, rogorc mSobel s, ise naSvil ebs.

migvaCnia, rom aRsarebis saiduml oeba erT_erTi umniSvnel ovanesi piradi saidumloa, romelic piradi cxovrebis nawilia da misi gamJRavneba swored, rom xel yofs adamianis sulier samyaros da SeiZl eba moraluri zianis anazRaurebis safuZveli gaxdes. samoqal aqo saproceso kodeqsis 129_e muxl is „b“ punktis Tanaxmad, ar SeiZl eba axсна_განმარტების მიReba sasuliero pirisagan iseT garemoebaTa Sesaxeb, romlebic mas gaandves aRsarebis dros. mxaris mier aRsarebis dros ama Tu im faqtis gandoba da misi monanieba dakargavda yovel gvar azrs, Tu SesaZl ebeli da dasaSvebi iqneboda misi gaxmaureba.²¹¹ igi ar SeiZl eba aseTi faqtebis Sesaxeb mowmedac dai k iTxos. (sssk-is 141-e muxli). sasuliero piri simarT kanonmdebl is aseTi akrZal vis mizani gaxlavT rogorc sasuliero piri dacva

²¹⁰ saqarTvel os kanoni „Svil ad ayvanis da mindobiT aRzrdis Sesaxeb“, 2009 weli, muxli 25.

²¹¹ Tengiz IliuaSvili, valeri xrustali „saqarTvel os samoqal aqo saproceso kodeqsis komentari“, Tbilisi, 2004 weli, gv. 234.

აღსარების საიდუმლოს გამოქრავნებისაგან, რაც ნებისმიერი
რეჟიმისათვის ურისი და არაქრისტიანული საკვლეია, ასევე პირის
დაცვა, რომელმაც მოინანია და გულურფელად მისცა აწსარება. სასულიერო
პირს გააბო მის ცხოვრებასთან დაკავწრებულნი ცნობილი ტუ უცნობი
ფაქტები და გარემოებები და ბუნებრივია აკვს მოლოდინი, რომ საიდუმლო არ
გამოქრავნდება.

კომპიუტერი ტეხნიკით მოკალაქეტი პირადი ცხოვრების შესახებ
მონაცემების შეგროვების და გადამსახების მზადი შესაწილებლები
იწილევამატი სენახვისა და მათსი მოტავსებულის პირადი ხასიატის
მონაცემების არასანკცირებულის გავრცელების შესაწილებლობას. ბევრ
კვეყანასი, უკვე მიწებულის სამართლებრივი აქტები, რომლებიც ადგენენ
პერსონული ინფორმაციის დაცვის მექანიზმებს, რომლის ტანახმაც
კომპიუტერი ინფორმაციის დამსახვებზე კონტროლი ეკისრება ამ
პროცესით დაკავებულ პირებს. კომპიუტერი და სატელეკომუნიკაციო
ტეხნოლოგიების მზაწრმა განვითარებამ გამოიწვია პრინციპული ახალი
ფაქტორების ფორმირება, რომლებიც შეიცავენ მოკალაქეტი პირად
ცხოვრებასი გარევის სასიწროებს. "პირადი ცხოვრების ხელყოფის ბიეკად
იკცა, კომპიუტერი და სხვა ელექტრონული სასუალელებით დამსახვებულ
პერსონული ინფორმაცია _ "პერსონული მონაცემები". უცხოეთის
კვეყნების უმრავლესობა პერსონული მონაცემების ყოფს სამ კატეგორიად:

1. "ღვეულებრივი" პერსონული მონაცემები, მათი შეკრება დამსახვება,
გამოყენება და გადაცემა შესაწილებელია სპეციალური ნებართვის გარეშე.

2. "გერზნობიარე" პერსონული მონაცემები _ მათი შეკრება,
დამსახვება, გამოყენება და გადაცემა საწიროებს დაცვის და საწრტხოების
განსაკუტრებულ ზონებს.

3. "განსაკუტრებულ გერზნობიარე" პერსონული მონაცემები _ მათი
შეგროვება, დამსახვება, გამოყენება და გადაცემა ან საერთოდაკრძალულია
ან დასვებულის მოლოდინი გამონაკლის შემტხვევასი დაცვის და
საწრტხოების სპეც. ზონების გამოყენების მიწის

dakavSi rebiT, kerZo cxovrebi da piradi Tavisufl ebis dacvis sabazo samarTi ebrivi principebis SemuSavebasa da gamoyenebis saWiroebas.

am fonze, mkafiod vl indeba kompiuterul i monacemebis efeqturad dacvis meqanizmis SemuSavebis anu kompiuterul i teqniki mier Segrovebul i informaciis dacvis sakiTxebis saxel mwifo regul irebis aucil ebl oba. es aucil ebl oba ukve aRiarebul i da ganmtkicebul ia mraval i qveynis kanonmdebl obiT. informaciis, rogorc sajaro, ise kerZo seqtorSi kompiuterul i informaciis efeqturad dacvis sqemis damuSavebisa da mignebis gareSe, kompiuterSi dacul i informaciis gavrcel eba yovel Tvis iqneba is faqtori, romelic xel s Seuwyobs moqal aqeta piradi cxovrebi xel Seuxeblobis ufl ebis srul yofil ganxorciel ebas.

\$ 5.2. personal uri monacemebis dacva

aRsani Snavi da sayuradReboa, rom samoqal aqo kodeqsmas personal uri monacemebi pirs Sesaxeb miakuTvna ra pirad saiduml oebas sakanonmdebl o wesiT ganamtkica misi miRebis ufl eba. sk_19 (l)_is mixedvit: pirs ufl eba aqvs, gaecnos masze arsebul personal ur monacemebis da Canawerebs, romelic dakavSirebul ia mis finansur/qonebriv mdgomareobasTan an sxva kerZo sakiTxebTan, da miRos am monacemebis aslebi, garda saqarTvel os kanonmdebl obiT gansazRvrul i SemTxvevebisa. pirs ar SeiZleba uari eTqvas im informaciis gacemaze, romelic moicavs personal ur monacemebis an Canawerebs mis Sesaxeb. nebismieri piri val debul ia, weril obiTi Txovnis safuZvel ze sxva pirs gadasces masTan dacul i personal uri monacemebi da Canawerebi, Tu igi warudgens im pirs weril obiTanxmobas, romel is personal ur monacemebisac warmoadgens Sesabamisi informacia. aseT SemTxvevaSi piri val debul ia daicvas aRniSnul i monacemebis, informaciis saiduml oeba. szak-is 44-e muxlit dacul ia personal uri monacemebis saiduml oeba. sajaro dawesebul eba val debul ia ar gaaxmauros pirad saiduml oebas miakuTvnebul i informacia TviT am pirs Tanxmobis an kanonit gaT15sibui

SemTxvevebSi - sasamarTI os dasabuTebul i gadawyvetil ebis gareSe,
Tanamdebobis pirTa (agreTve Tanamdebobaze wardgenil kandidatTa)

monacemebis piradis

nawil obrivi gasaiduml oebis kanonierebis Seswavl is mi zni T. sasamarTI os ufl eba aqvs es ganxil va awarmoos daxurul sxdomaze.

\$ 5.3. piradi xel Seuxebi obis dacva

dacvis imave principebs eqvemdebareba samoqal aqo kodeqsis me-18 muxl iT gaTval iswinebul i iseTi aramaterial uri sikeTe, rogoricaa piradi xel Seuxebi oba. aRniSnul i konstituciuri Tavisufl eba micavs iseT pirovnul Rirebul ebebs, rogoricaa: miwer-moweris, piradi weril ebis, dRiurebis, kerZo dokumentaciis dacva, romel Ta uzrunvel yofa efeqturia „piradi cxovrebis saidum oebis“ ganxil visas miTiTebul i samoqal aqo-samarTI ebrivi saSual ebebi T.

saqarTvel os konstituciis me-

ტრეფიკინგისთვის (სსკ-ის 143 (I) მუხლი), მძევლად ხელის ჩაგდებასთვის (სსკ-ის 144-ე მუხლი), უამბისთვის (144 (I)), დამამცირებელი ან არაადამიანური მოპყრობისათვის (სსკ-ის 144(3)), ფსიქიატრიულ დაწესებულებაში უკანონო მოთავსებისათვის (სსკ-ის 149-ე მუხლი). თუკი ადამიანს უკანონოდ აწვეთავთ სუფთა დაზარალებულს ან აკვს მოთხოვნიდან რეული სუფთების ადგენა, სამოქალაქო სამართალს უარყოფს. თუ ამასთან დამნაშავეს სხელმწიფო ორგანოების თანამდებობის პირია, პასუხისმგებლობა ეკისრება სხელმწიფოსაც.

Semxvedri moval eobis gareSe, Tanaxmaa gamosaxul eba gamoqveyndes, saqme gvaqvs Tanxmobilis cal mxriv gancxadebasTan anu nebarTvasTan. roca piri Tanaxmaa gamosaxul eba gamoqveyndes vinmes Semxvedri moval eobis Sesrul ebis pirobiT, Tanxmobilis eZl eva xel Sekrul ebis saxe. aseTi xel Sekrul ebebi gavrcel ebul ia profesiul i fotomodel ebis praqtikaSi.

roca saqme gvaqvs Tanxmobilis cal mxriv gancxadebasTan, imis garkvevisas, iyo Tu ara Tanxmoba, unda gamovideT praqtikaSi damkvidrebul i Tanxmobilis formevidan. Tu Tanxmobilis amgvari damkvidrebul i formebi ar arsebobs, saWiroa gairkves, SeeZl o Tu ara Tanxmobilis mimRebs piri moqmedeba an saqciel i Tanxmobilis Caetval a.²²¹ magal iTad, Tu piri iTval iswinebs, rom fil mis gadaRebisas igi kadrSi SeiZl eba moxvdes, es j er kidev ar gul isxmobilis mis konkl udentur moqmedebas. Tanxmobilis farl ebi SeiZl eba dadgindes yovel cal keul SemTxvevaSi arsebul garemoebaTa gaTval iswinebiT. Cveul ebriv, gamoiyeneba principi - Tanxmoba im mocul obisaa, ra fargl ebisTvisac aris gamiznul i. Tu piri Tanaxmaa gamoqveyndes misi fotosuraTi, radgan igi im saqmis mesveuria, roml is Sesaxebac moTxrobia publi kaciaSi, individis Tanxmobilis mizans swored es publi kacia wadmoadgens. Tanxmoba Zal adakargul i iqneba mas Semdeg, rac piri karga xania aRniSnul saqmes CamoSorda da mis Sesaxeb qveyndeba masal a, romel sac araviTari kavSiri ara aqvs Zvel garemoebTan.²²²

Tanxmoba, rogorc nebis gamovlineba, SeiZl eba gaprotestebul i iqnas. es im SemTxvevebs exebs, roca pirovneba motyuebis gziT SecdomaSi Sei yvanes. amgvar moqmedebasTan gvaqvs saqme, roca korespondenti individis, roml isganac intervius iRebs, yal b cnobebs aZl evs am intervius gamoyenebis miznis an dagegmil i korespondenciis Si naarsis Sesaxeb.

erTxel micemul i Tanxmoba boWavs mis ganmcxadebel s. es principi iseT SemTxvevebs exebs, roca Tanxmoba cal mxrivadaa gancxadebul i. sainformacio saSual ebebSi korespondenciis gamoqveynebase Tanxmoba individma SeiZl eba „ukan vai Ros“, Tu gar emoebebi ise radikal ur ad

²²¹ saqarTvel os samoqal aqo kodeqsis komentari, wigni pirveli, Tb. 1999 w. 67.

²²² saqarTvel os samoqal aqo kodeqsis komentari, wigni pirveli, Tb. 1999 w. gv. 68.

Seicval a, rom aRniSnul ma korespondenciam SesaZI oa daarRvios misi pirovnul i ufl ebebi.²²³ Tanxmobis gauqmeba dasaSvebia, rodesac gansazRvrul momentSi piri Tanaxmaa gamoqveyndes misi politikuri an msofi mxedvel obrivi mosazrebebi, magram mogvianebiT misi poziciebi principul ad icvl eba.

sazogado ebrivi cxovrebi s nawils, „ever eba aq tual obisa da Tanamedroveobis“ Si naarsSi, sazogado ebi s informirebi s sayovel Tao interesi sWarbobs individis interest - daupirispirdes sakuTari gamosaxul ebi s publikacias. ²²⁶

evropis adami anis ufl ebaTa sasamarTI om d-T g-Zis saqmeze miCnia, rom aplikantis mimarT dairRva konvenciis me-8 muxli (piradi da oj axuri cxovrebi s dacul obis ufl eba) da me-13 muxli (qmediTi samarTI ebrivi misagebl is ufl eba) gazeT `axali Taobis- meSveobiT informaciisa da misi fotoebis, aseve sasamarTI o gadawyvetil ebebi s gamoqveynebi T.

d-T g-Zem 199.. wels gasayidad gamoitana cnobil i qarTvel i mwerl is konstantine gamsaxurdias xel naweri. q-ni m. Aa-Ze-g-ia (mwerl is rZali da saqarTvel os aw gardacvl ili eqs-prezidentis zviad gamsaxurdias meuRle) aplikants SeuTanxmda Sexvedraze, romelic Catarda gazeT `axali Taobis- Jurnal istTa Tandaswrebi T. Sexvedras win uZRvoda statiebisa da interviuebi s seria aplikantis fotoebTan erTad, sadac m. a-Ze-g-ia bral ad sdebda mas xel nawerebi s moparvas saeWvo viTarebaSi.

aplikanti Civi s, rom gazeT `axali Taobis- meSveobiT am informaciisa da misi fotoebis, aseve sasamarTI o gadawyvetil ebebi s gamoqveyneba, xel yofs misi piradi cxovrebi s dacul obis ufl ebas. aplikants miCnia, rom mis mimarT dairRva konvenciis me-8 muxli (piradi da oj axuri cxovrebi s dacul obis ufl eba) da me-13 muxli (qmediTi samarTI ebrivi misagebl is ufl eba).

sasamarTI om aRniSna, rom ganmcxadebel i Civi s ara saxel mwifos uSual o Carevaze, aramed saxel mwifos mier misi piradi cxovrebi s dacvis arasakmarisobaze. Tu me-8 muxli ZiriTadad miznad isaxavs dai cvas piri saxel mwifos ukanono Carevisagan, igi ar kmayofil deba saxel mwifosaTvis amgvari Caurevl obis val debul ebi s dakisrebi T. amgvar negatiur val debul ebebs SeiZl eba daematos piradi da saoj axo cxovrebi s efeqturi dacvisaTvis damaxasiaTebel i pozitiuri val debul ebebi. maT SeiZl eba aucil ebel i gaxadon piradi cxovrebi s ufl ebi s dasacavad garkveul i zomebi s miReba maSinac ki, roca

²²⁶ saqarTvel os samoqal aqo kodeqsis komentari, wigni pirveli, Tb. 1999 w. gv. 69.

განმცხადებლის თანხმობა აუცილებელია, ვინაიდან სურათის გადაღება არ მომხდარა პოლიციის მოთხოვნების შესაბამისად. "ახალი ტაობის" ფოტოგრაფის, განმცხადებლის ვებეიტ "პაპარაცის", მიერ გადაღებული

kavSiri ar aqvs momxdari movl enis SecnobasTan. aseT SemTxvevaSi publ ikacia ar Tavsdeba „Tanamedroveobis istoriis“ Car CoebSi.

danaSaul is faqtebTan dakavSirebul pirTa gamosaxul ebebis publ ikacia dakavSirebul ia sazogadoebrivi uSiSroebis interesebTan. erTmaneTisagan ganasxvaveben Zebnil da damnaSave pirTa gamosaxul ebebis publ ikacias. roca damnaSaves pol icia eZebS, misi gamosaxul ebis publ ikacias kanonier safuZvel sazogadoebrivi intere

aRar iwvevs cvl il ebebis Setanas gardacvl il i Svil is an meuRl is saaqto CanawerebSi. gardacvl il is saxel is ufl ebis darRvevad CaiTvl eba misi ugul vebel yofa, Secvl a, damaxinj eba.

gardacvl il is memkvidreebs, gansazRvrul i social uri funciebidan gamomdinare, ufl eba ara aqvT gaaxmauron saiduml oebani, roml ebic gardacvl il is pirovnebis Seuracxmyofel ia, Tu aseTi cnobebis gaxmaurebis Sesaxeb Tavisi neba ar gamouTqvams mas, visac saiduml oeba exeba. amasTan, saiduml oebis dacvis moTxovna, gamosaxul ebis an fonoCanaweris gamoqveynebis akrZal va ar vrcel deba im monacemebze, roml ebic gardacvl il is sazogadoebriv moRvaweobas Seexeba, ar vrcel deba cnobebze, roml ebic mis mier saj ar od gamoiTqva. sazogadoebas ufl eba aqvs gaecnos aseT masal ebs. pirad saiduml oebad ar CaiTvl eba politikosis sazogadoebrivi pozicia, mecniერis Teoria, mwerl is SemoqmedebiTi kredo. amgvარი cnobebis gamoqveyneba amdidrebs istoriografias, mecniერul Tu mxatvrul anal izs. saiduml oebis dacvis sakiTxis gadawyvetis dros saWiroa gaimij nos piradi da sazogadoebrivi interesi.²³⁴

piradi araqonebrivi ufl ebebi memkvidreobiT ar gadai cema. zemoT aRni Snul SemTxvevebSi memkvidreebis mier xorciel deba gardacvl il is pirovnul i ufl ebebis da ara gardacvl il isagan memkvidreobiT miRebul i ufl ebebis dacva. moral uri ziani pirovnul i ufl ebebis xel yofiT gamowveul i ziania, roml is anazRaurebis moTxovnis ufl eba aqvs mxol od am ufl ebaTa subieqts, sxva piri anazRaurebis moTxovnis safuZvel s mokl ebul ia. amasTan, usafuZvl od ar unda CaiTval os anazRaureba moral uri zianisa, roml is moTxovniT dazaral ebul ma sasamarTl os mimarTa, magram gadawyvetil ebis gamotanamde igi gardaicval a. moral uri zianis ful adi sazRauri aseT SemTxvevaSi samkvidro masis Semadgenel i nawil ia.²³⁵

aranakl eb sakamaToa sakiTxi gardacvl il Ta axl obl ebisaTvis gardacval ebiT miyenebul i tanjvisaTvis moral uri zianis anazRaurebis Sesaxeb. rogorc wesi pativi da Rirseba piri piradi,

²³⁴ saqarTvel os samoqal aqo kodeqsis komentari, wigni pirveli, Tb. 1999 w. gv. 81.

²³⁵ saqarTvel os samoqal aqo kodeqsis komentari, wigni pirveli, Tb. 1999 w. gv. 81.

ganuyofel i da ganusxvisebel i ufl ebebia, romel Ta mesame pirTaTvis nebsmieri saxiT gadacemac dauSvebel ia. udavoa, rom mSobl ebis, Svil ebis da axl obl ebis saxel i da avtoriteti gavl enas axdens piri reputaciaze. amitom maTi araqonebrivi ufl ebebis dacviT igi aramarto val s ixdis gardacvl il is winaSe, aramed icavs Tavis interesebsac. amastan saxel is aRdgenis mizniT araqonebrivi ufl ebebis dacva da moral uri zianis anazRaurebis moTxovna erTi da igive rodia. rogorc wesi moral uri zianis anazRaurebisatvis sasamarTI osatvis mimarTvisas piri xel mZRvanel obs sakuTari interesebiT. maSinac ki, roca piri gardacval ebis Semdeg misi axl obl ebi mimarTaven sasamarTI os araqonebrivi ufl ebebis dasacavad, moral uri zianis anazRaurebisas Sefasdeba swored am piqonedasacavad,

პირდაპირ და ზუსტ კანონთა შესაბამისი ოსოვლის შეზღუდვების
სხვადასხვა ნორმატიული აქტების ანალიზიდან გამომდინარე არის ახალი
ან უკვე ცნობილი არაქონებრივი უფლების დარღვევა და ანაზრა ოსოვლის
მორალური ზიანი.”²³⁶

გერმანულ სამართალში არსებულ იმ სახელმწიფოს ვალდებულება
დაიცვას გარდაცვლილი პირის ნათესავთა რაოდენობის ხელშეწყობის, ისევე
როგორც მის “უახლოეს პირს” უარყოფითი გარდაცვლილი ინტერესების
საზიანო ინფორმაციის უარყოფითი მისი გავრცელების განთავსების
მოქონის უფლება.²³⁷

ამასთან “უახლოესი პირის” კატეგორიის ფორმირება ხაზს უსვამს იმ
გარემოებას, რომ შესაბამისი მოქონის არსებობა არ არის დამოკიდებული
მემკვიდრეობაზე ან სხვაგვარ უფლებამონაცვლელზე.²³⁸

გერმანულ სამართალში არსებულ იმ ანდერჰიტთან დამოკიდებულების
არარსებობის პირობებში სწორედ ამ “უახლოესი პირის” უფლება,
განაჯილდოვების გარდაცვლილი უფლებების დაცვა. ამასთან, დაუსვებლად
იტვლება ხელშეწყობის შემთხვევაში მატერიალური კომპენსაციის (ზიანის
ანაზრების) მოქონის უარყოფითი, რადგან ამით შესაძლებელია ბიზნის
მიწის პიროვნული უფლებების “კომერციალიზაცია”.²³⁹

ლიტერატურაში პრობლემატიკის საკითხი იმის დაზარალება
აუნაზრად ტუ არა მორალური ზიანი დაზარალებული ახლობლებს.
ზოგადერთი პირის არაქონებრივი უფლებების და ამ მატერიალური
სიკეთების დარღვევა არ აქვს სხვა პირის მორალური ზიანის
ანაზრების მოქონის უფლებას, რამდენადაც ზიანი მიადგა სწორედ
იმ პირს ვისი უფლებები დაირღვა და მხოლოდ მაშინ შეიძლება
სარცელი ასეთი მოქონით. თუმცა არც ტუ ისევე შეიძლება
დაზარალებული ახლობლებმა უფრო მეტი ფიზიკური ტუ მორალური ზიანი
განაცადონ, ვიდრე ტვით დაზარალებულმა, რადგან შესაძლებელია
მათ მიერ მორალური ზიანის ანაზრების მოქონის მიზანშეწონილი
საკითხის. ზოგიერთი მეცნიერის აზრით, არსებული გარემოება არ აქვს
დაზარალებული ახლობლებს ასეთი მოქონის უფლებას, რადგან ასეთ

²³⁶ I. van der RonaZe “მორალური ზიანის ანაზრება”, 2010 წელი, გვ. 177.

²³⁷ Larenz/Wolf, AT des Bürgerlichen Rechts, 2004, §8, RdNr. 46 f.

²³⁸ Palandt/Sprau, BGB, 2008, §823, დავით კერესელიძე, “კერძო სამართლის უზოგადესი
ისტორიკეები”, ტბილისი, 2009 წელი, გვ. 160.

²³⁹ Larenz/Wolf, AT des Bürgerlichen Rechts, 2004, §8, RdNr. 90 f.

SemTxvevaSi "moral uri zianis anazRaurebis ufl ebis mqone subieqtTa wre imdenad gafarTovdeba, rom principuli mnisvneloba moral uri zianis kompensaciis daniSnul ebisa azrs dakargavs".²⁴⁰

sxvebi ki Tvlilian, rom msgavs SemTxvevaSi moral uri zianis anazRaurebis ufl eba aqvt dazaral ebul is axl oblebsac. vinaidan, axl obeli adamianis janmrTelobisaTvis zianis miyenebam maTsi SeiZleba gamoiwios aranaki zneobrivi gancdebi, rac sabolood sxva arაferia Tu ara maTi არაგonebrivi სიკეთების და უფლებების სელაქვა.²⁴¹

მიგვაჩნია, რომ დazaral ebul is axl oblebs დazaral ebul isgan დამოუკიდებლად, ხოლო გარდაცვლილი is axl oblebs საგმის

l egionis ufrosma serJantma z. b-Svil ma, masze ricxul i cecxl sasrol i iaraRiT mokl a mosarCel is meuRI e k. x-el i.

aRniSnul is gamo z. b-Svil i micemul iqna pauxisgebaSi sisxl is samarTI is kodeqsis 108-e muxl iT da miesaj a 9 wl iT Tavisufl ebis aRkveTa.

mosarCel em miicnia, rom mas danaSaul is Sedegad miadga rogorc material uri, ise moral uri ziani da moiTxova mopasuxes mis sasargebl od dakisreboda 2000 l ari material uri zianisa (dakrZal vis xarj ebi, Casasvenebel i, wasveneba, dakrZal ava da sasafI aos mowyoba) da moral uri zianisaTvis 15.000 l aris anazRaureba.

raionul i sasamarTI os gadawvetil ebiT nawil obriv dakmayofil da n. b-Svil is sasarCel o moTxovna da z. b-Svil s mis sasargebl od daekisra material uri zianisaTvis 1.000 l arisa da moral uri zianisaTvis 5.000 l aris anazRaureba.

n. b-Svil ma saapel acio saCivriT gaasaCivra raionul i sasamarTI os gadawvetil eba moral uri zianis srul ad anazRaurebaze uaris Tqmis nawil Si, im safuZvl iT, rom z. b-Svil is mier misi qmris mkvl el obis Sedegad, rogorc mas, aseve mis oj axis wevrebs miadgaT ZI ieri sul ieri tkivil i. kerZod, Svil is mkvl el obas ver gauZI o mamam da gardaicval a. yovel ive zemoaRniSnul idan gamomdinare, apel antma miicnia, rom mopasuxis mier maTTvis miyenebul i moral uri ziani ganusazRvrel ia, magram mis mier sarCel Si miTiTebul i Tanxa gonivrul i da samarTI iani iyo.

saapel acio sasamarTI om miicnia, rom mopasuxisaTvis moral uri zianis _ 5.000 l aris dakisreba gonivrul i da samarTI iani iyo. gadawvetil eba sakasacio saCivriT mopasuxem gaasaCivra. uzenaesi sasamarTI os sakasacio pal atam daakmayofil a sakasacio saCivari da gadawvetil ebiT uari uTxra mosarCel es moral uri zianis anazRaurebaze Semdegi dasabuTebi T.

samoqal aqo kodeqsis 413-e muxl is pirvel i nawil iT araqonebrivi zianisaTvis ful adi anazRaureba SeiZl eba moTxovnil iqnes mxol od kanoniT zustad gansazRvrul SemTxvevebSi (aq igul isxmeba rogorc samoqal aqo kodeqsiT, ise, sxva kerZo Tu saj aro samarTI ebrivi xasiaTis normatiul i aqtebi), e.i. es norma gamoricxavs araqonebrivi

zianis anazRaurebis SesaZl ebl obas im SemTxvevaSi, Tu igi kanoniT ar aris dadgenil i. moqmedi kanonmdebl oba (samoqal aqo kodeqsi, sisxl is samarTl is saproceso kodeqsi, kanoni "reklamis Sesaxeb" da sxv.), marTalia, iTval iswinebs araqonebrivi (moral uri) zianis anazRaurebas sxvadasxva SemTxvevaSi, maT Soris, sxel is dazianebis an j anmrTel obisaTvis vnebis miyenebisas, magram arasicocxl is xel yofis dros. sasamarTl o miuTitebs, rom bevr SemTxvevaSi _ saxel Sekrul ebo Tu del iqturi urTierTobis dros (mit umetes piris gardacval ebis), SeiZl eba real urad marTlac dadges moral uri ziani, magram Tu kanoniT araa gaTval iswinebul i misi anazRaureba, igi ar anazRaurdeba. dazaral ebul is gardacval ebis SemTxvevaSi anazRaurdeba mxol od material uri ziani (samoqal aqo kodeqsis 1006-e muxl iT) pal atam CaTval a, rom moral uri (araqonebrivi) ziani pirovnul i ufl ebebis xel yofiT gamowveul i ziania, roml is anazRaurebis moTxovnis ufl eba aqvs mxol od am ufl ebaTa subieqts, sxva piri anazRaurebis moTxovnis safuZvel s mokl ebul ia.

aRniSnul idan gamomdinare sakasacio sasamarTl om miuTita, rom moral uri zianis qonebrivi anazRaurebis moTxovna sikvdil is Semdeg dauSvebel ia. es koncefcia efuZneba samoqal aqo kodeqsis me-19 muxl iT dadgenil wess. aRniSnul i norma awesebs gardacval ebis Semdeg piradi ufl ebebis dacvis SesaZl ebl obas, magram amave muxl iT akrZal ul ia gardacval ebis Semdeg moral uri zianis qonebrivi anazRaurebis moTxovna.

mocemul SemTxvevaSi sasamarTl om gamoiyena kanoni, romel ic ar unda gamoeyenebina, ris gamoc gadawyvetil eba moral uri zianis anazRaurebis nawil Si unda gauqmdes da n. b-Svil s sarCel is am nawil Si uari unda eTqvas usafuZvl obis gamo. ²⁴²

safuZvel ze dafiqsirda pozicia axl o naTesavis gardacval ebis SemTxvevaSi moral uri zianis anazRaurebis SesaZI ebl obaze.

e. m-Svil -ma da n. x-Svil ma sarCel iT mimarTes Tbil isis saol qo sasamarTI os samoqal aqo, samewarneo da gakotrebis saqmeTa kol egias da moiTxoves miyenebul i zianis anazRaureba, im safuZvl iT, rom maTi Svil i g. x-

mosamsaxuris ganzraxi qmedebiT maTTvis miyenebul i material uri zianis _ 20 000 aSS dol aris, moral uri zianis 1 000 000 l aris dakisreba, weril obiTi formiT bodiSis moxda masmediis saSual ebiT. Tbil isis saqal aqo sasamarTI os administraciul saqmeTa kol egiis

mi yenebul i zianisaTvis, maT Soris, dasaxiCrebis, damaxinjebis,

gansazRvrul SemTxvevaSi, ar gul isxmobs mxol od samoqal aqo kanonmdebl obiT gaTval iswinebul SemTxvevebs. sisxl is samarTI is saproceso kodeqsis 30-e muxl i 1-l i nawil is Tanaxmad, pirs, romel sac uSual od danaSaul is Sedegad miadga qonebrivi, fizikuri an moral uri ziani, ufl eba aqvs sisxl is samarTI is saqm is warmoebisas moiTxovos zianis anazRaureba da am mizniT waradginos sarCel i. amave kodeqsis 33-e muxl i aniWebs ufl ebas pirs, romel sac ar warudgenia sarCel i sisxl is samarTI is saqmeze an roml is sarCel ic ganxil vel i darCa, waradginos igi SemdgomSi. amdenad, zemoaRniSnul normaTa safuZvel ze anazRaurebas eqvedebareba marTI sawinaaRmdego qmedebiT miyenebul i ziani, maT Soris moral uric.

vinai dan ziani anazRaurdeba real urad arsebul i, damdgari sazi ano SedegisaTvis, aucil ebel ia pirdapiri zianis arsebobis konkretul qmedebasa da damdgar Sedegs Soris mizez-Sedegobrivi kavSiris arsebobis dadgena anu qmedeba uSual o winapirobas unda warmoadgendes damdgari SedegisaTvis. saqm is xel axal i ganxil visas unda dadgindes samxedro pirTa mier marTI sawinaaRmdego qmedebis CadeniT damdgar ma Sedegma gamoiwvia Tu ara mosarCel eTa samsaxuridan gaTavisufl eba, j anmrTel obis moSl a, samyarosTan kontakqtis dakargva, maT Cveul garemoSi adaptirebis SeuZl ebl oba.²⁴³

ebis" მერ ფრენების განახლებების შესახებ განცხადებებს აკეთებენ იკმომუსავარაკომპეტენტური, არაპროფესიონალი და ავიაციის სფეროს განსორსმდგომი პირები", ესენი არიან ავიაკომპანია "სემტხვევით მოხვედრილი ხალი", სპს „ა-ნა-საქართველოს ავიაზების“ დირექტორმა ტ. გ-სვილმა "რუსთავი-2"-ის საინფორმაციო პროგრამა "კურიერი 9 საათზე" "საქართველოს ა-ბის" კოლექტივი კრიმინალ ებად მოიხსენია.

მოსარჯელემ სარჯელის სამართლებრივ საფუძვლად მიუთითა სამოქალაქო კოდექსის მე-18 მუხლის მე-2 ნაწილზე, 413-ე მუხლის პირველი ნაწილზე, 992-993-ე მუხლებსა და „რეკლამის შესახებ“ საქართველოს კანონზე.

თბილისის საოლქო სამართლის სამოქალაქო და სამედიცინო საკმეტარე კოლეგიის გადაწყვეტილებით სარჯელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა და სპს "ა-ნა-საქართველოს ავიაზების" სპს ავიაკომპანია "საქართველოს ა-ბის" სასარგებლოდ დაკისრა 500 000 ლარის გადახდა.

საკასაციო სამართალში გააუგმა საპელაციო სამართლის გადაწყვეტილება და არ დაკმაყოფილა სარჯელი შემდეგი დასაბუთებით: სპს ავიაკომპანია „საქართველოს ა-ბის“ სარჯელის მორალური ზიანის ანაზრაუების ერთ-ერთ საფუძველს წარმოადგენს ინტერნეტის მეშვეობით არასათანადო რეკლამის გავრცელება. საკასაციო სამართალში მიუთითა, რომ არასათანადო რეკლამის განთავსება და გავრცელება არ წარმოადგენს მორალური ზიანის ანაზრაუების კანონით გათვალისწინებულ საფუძველს. კერძოდ, სამოქალაქო კოდექსის 413-ე მუხლის პირველი ნაწილით არააგნებრივი ზიანისათვის ფულადი ანაზრაუება შეიძლება მოთხოვნილი

xel yofa, romel sac qonebrivi ekvival enti ar gaaCnia (sul ieri an fizikuri tkivil i, gancda, da sxva). amdenad, iuridiul i piris moTxovna moral uri zianis anazRaurebis Sesaxeb iuridiul ad usafuZvl oa. ²⁴⁸

migvaCnia, rom sasamarTI om arasworad ganmartat rekl amis Sesaxeb kanonis 21.3 muxl i. normis Sinaarsis mixedviT dazaral ebul s SeuZl ia rogorc arasaTanado rekl amis saj arod uaryofa, ise miyenebul i zianis, maT Soris, moral uri zianis anazRaureba.

pol emikas iuridiul i pirisaTvis pativis, Rirsebisa da saqmi ani reputaciis Sel axvisas moral uri zianis anazRaurebis Taobaze vfiqrobT, nawil obriv wertil i dausva sakanonmdebl o cvl il ebam, samoq

saqarTvel os samoqal aqo kodeqsis 992_e muxl is Sesabamisad piri, romelic sxva pirs marTI sawinaaRmdego, ganzraxi an gaufrTxil ebel i moqmedebiT miayenebs zians, val debul ia aunazRaur os mas es ziani. samarTal Si samarTal darRveva del iqtad iwodeba, Sesabamisad samarTal darRvevis Sedegad warmoSobil val debul ebas del iqtur val debul ebas uwodeben. sk_is 317_e muxl i gansazRvavs val debul ebis warmoSobis safuZvl ebs. esenia: xel Sekrul eba, zianis miyeneba (del iqti), usafuZvl o gamdidreba an kanoniT gaTval iswinebul i sxva safuZvl ebi.

„ziani“ samoqal aqo samarTal Si aris fizikuri da iuridiuli piris ufl ebis an keTil dReobis damcireba, ganadgureba, interesebis xel yofa.

Cven zemoT visaubreT saxel Sekrul ebo da arasaxel Sekrul ebo zianze da mas aRar gavimeorebT. mxol od davsZenT, rom „arasaxel Sekrul ebo“ ziani var moiqmeba usual od samarTal darRveidan (del iqti), romel sac del iqtur val debul ebasTan erTad xSirad „samarTal darRveidan var moSobil val debul ebas“, an „unebarTvo qmedebisagan var moSobil val debul ebas“ uwodeben.

“del iqturi samarTali vrcel deba SemTxvevebze, roca individis interesTa ziani mdgomareobs ara imdenad micemuli sityvis mimarT mosarCelis ndobis gacruebaSi saxel Sekrul ebo val debul ebaTa Seusrul ebl obiT pasuxismgebl obis darRvevis gziT, aramed misi sxva mraval ricxovani interesis SelaxvaSi, rogoricaa janmrTel obis dazianeba an reputaciis Selaxva, misi moZravi an uzravi qonebis dazianeba an sxva. del iqturi samarTlis funqciaa zianis miyenebis auracxel i SemTxvevidan amoircios iseTi, rodesac dazaral ebul s SeuZlia miyenebul i zianis simZine sxva pirs daakisros.”²⁵⁰ D

TvIT zianis miyenebis faqti (kanonSi miTiTebul i pirobebis erTobl iobiT), samarTl is special uri normebis safuZvel ze warmoSobs mxareebis Soris (dazaral ebul i da zianis miyenebel i) samarTl ebriv urTierTobas. dazaral ebul i gvevl ineba rogorc kreditori (mas aqvs moTxovnis ufl eba), xol o zianis miyenebel i - moval ea (val debul i piri). kreditori SeiZl eba iyos yovel i fizikuri da iuridiul i piri, moval ea ki mxol od del iqtunariani piri, e.i. piri, romel ic pasuxs agebs Tavisi qmedebisaTvis. del iqtis dros, TvIT zianis miyenebis faqti warmoadgens val debul ebis warmoSobis safuZvel s, romel i val debul ebis Zal iTac dazaral ebul s ufl eba aqvs moiTxovos zianis anazRaureba zianis miyenebel isagan.

s.n. bakunini pirovnebis sicocxl isa da janmrTel obis dacvis samarTl ebrivi dacvis erT_erT saSual ebad miicnevs del iqturi val debul ebisde3m2airqTure

kriteriumia kanoni, xol o saxel Sekrul ebo val debul ebis dar Rvevis xasiaTi xel Sekrul ebis mixedvi T gani saz Rvr eba." ²⁵⁷

TiToeul i formis Sinaarss. am SemTxvevaSi, SesaZl ebl oba gveZl eva visargebl oT sisxl is samarTI is kanonmdebl obaSi arsebul i gansazRvreb iT: ganzraxia qmedeba, romel ic Cadenilia pirdapiri an arapirdapiri ganzraxviT. qmedeba pirdapiri ganzraxviTaa Cadenili, Tupirs gacnobierebul i hqonda Tavisi qmedebis marTI winaaRmdegoba, iTval iswinebda marTI sawinaaRmdego Sedegis dadgomis SesaZl ebl obas da surda es Sedegi, anda iTval iswinebda aseTi Sedegis ganxorciel ebis gardauval obas. samoqal aqo samarTal Si ganzraxva aris marTI sawinaaRmdego Sedegis codna da survili, anu Sedegis codna da survili marTI sawinaaRmdego SegnebiT.²⁶⁶ qmedeba arapirdapiri ganzraxviTaa Cadenili, Tupirs gacnobierebul i hqonda Tavisi qmedebis maral winaaRmdegoba, iTval iswinebda marTI sawinaaRmdego Sedegis dadgomis SesaZl ebl obas da ar surda es Sedegi, magram Segnebul ad uSvebda an gulgril ad ekideboda mis dadgomas.²⁶⁷

gaufrTxil ebl oba bral is yvelaze gavr cel ebul i formaa samoqal aqo samarTal Si. samoqal aqo kodeqsi arc gaufrTxil ebl obis definicias iZl eva. "samoqal aqo samarTal Si gaufrTxil ebl oba iTvl eba moqmedeba, romel iTac irRveva samoqal aqo brunvisaTvis damaxasiaTebel i aucil ebel i yuradRebianobis moTxovnebi. gaufrTxil ebl obis cneba ar aris damokidebul i yuradRebianobis im xarixze, romel ic SeiZl eba gamoiCinos individual urad bral eul ma pirma. gaufrTxil ebl oba samoqal aqo samarTal Si gansazRvreb moTxovnis obieqturi nasStabebiT"²⁶⁸, ei gamoiyeneba msgavs situaciaSi gonieri da keTil sindisieri adamiანis moqmedebis prezumfcia. Tu dazaral da saqmiani wris garkveul i jgufis an garkveul i profesii s warmomadgeneli, sasamarTI om unda gaarkvios, mopasuxem gamoiCina Tu ara windaxedul eba im moculobiT, romel ic scvevia Sesabamisi profesii an saqmiani wris "sasualo warmomadgenel s".²⁶⁹

²⁶⁶ Fikentscher W., *Schuldrecht*, 8, Auflage, Berlin-New-York, 1992, 312.

²⁶⁷ saqarTvel os sisxl is samarTI is kodeqsi, Tbilisi, 1999 weli, muxli 8.

²⁶⁸ Dieter Medicus, *Schuldrecht, Allgemeiner*

"gaufrTxil ebl oba samoqal aqo samarTali Si iyofa uxeS da martivi (ubral o) gaufrTxil ebl obad. uxeSi gaufrTxil ebl obiT moqmedebs is, vinc Tavisi moqmedebiT aucil ebel i yuradRebianobis moTxovnebs arRvevs ucveul od marali xarisxiT. martivi gaufrTxil ebl obiT moqmedebs is, vinc aucil ebel i yuradRebianobis moTxovnebs arRvevs SedarebiT dabal i doniT. gansxvaveba gaufrTxil ebl obis formebs Soris aucil ebel i yuradRebianobis darRvevis xarisxiSia."²⁷⁰

"gaufrTxil ebl obis qveS kanoni gulisxnobs samoqal aqo urTierTobaSi aucil ebel i zrunvis gamoucenl obas. zogadi wesiT moval e pasuxs agebs nebsmieri, Tundac mcire gaufrTxil ebl obisaTvis. Sesabamisad, gansxvaveba gaufrTxil ebl obis sxvadaxva xarisxs Soris (martivi, saSual o, uxeSi gaufrTxil ebl oba), rogorc wesi ar asrulebs mniSnel ovan rols. uxeSi gaufrTxil ebl obaa saxeze roca samoqal aqo urTierTobaSi aucil ebel i zrunvis gamoucenl obas aqvs adgili gansakuTrebiT mZime masStabiT. bralis SeracxvisaTvis gamoiyeneba moval is individual uri Cveul ebrivi qcevis wesebi. gansxvaveba ganzraxvasa da gaufrTxil ebl obas Soris samoqal aqo samarTlisaTvis ar aris mniSnel ovani, radgan moval e ganzraxvasa da gaufrTxil ebl obasTvis erTnairad agebs pasuxs."²⁷¹

ganzrax an gaufrTxil ebel i qmedebiT miyenebuli ziani eqvemdebareba anazRaurebas. kanoni iTvaliswinebs bralis gareSe pasuxismgebl obis SemTxvevebsac.

samoqal aqosamarTl ebriv pasuxismgebl obas axasiaTebis mistvis damaxasiaTebel i zianis mimyeneblis bral eul obis prezumfciis principi. zianis mimyenebel i miCneva bral eul ad. Tu ar daamtkebs misi bralis ararsebobis faqts. amis Sesabamisadve xdeba mtkebis tvirtis ganawil eba dazaral ebul sa da zianis mimyenebel s Soris: dazaral ebul i, mimarTavs ra sasamarTlos zianis anazRaurebis moTxovniT, val debul ia daamtkecos mistvis zianis arsebobis faqti, aseve mizezobrivi kavSiris arsebobas zianis mimyeneblis qmedebasa da

²⁷⁰ saqarTvel os samoqal aqo kodeqsis komentari, wigni mesame, Tb. 2001 wel i. gv. 386.

²⁷¹ zurab Wavel aSvili, „saxel Sekrul ebo samarTali,“ Tbilisi, 2008 wel i, gv. 184-185.

damdgar zians Soris. zianis miyenebel ma, Tavis mxriv, unda daamticos mis qmedebaSi marTI winaaRmdegobis da bral is ararseboba.

zianis anazRaurebis moval eoba SeiZI eba gamoiwvios danaSaul ma an administraciul ma gadacdomam. samoqal aqo-samarTI ebrivi pasuxismgebl oba maSinac dgeba, roca Cadenil ia danaSaul i da maSinac, roca qmedeba danaSaul is niSnebs ar Seicavs. amitom, sisxl is samarTI is saqmeze gamamarTI ebel i ganaCenis gamotana yovel Tvis ar aris samoqal aqo-samarTI ebrivi pasuxismgebl obisagan ganTavisufI ebis safuZvel i. Tu ziani miyenebul ia iseTi qmedebiT, romel ic danaSaul is niSnebs Seicavs, maSin damnaSaves erTdroul ad daekisreba sisxl is samarTI is da samoqal aqosamarTI ebrivi pasuxismgebl oba.

bral is formasa da xarisxs samoqal aqo-samarTI ebrivi

gaufrTxil ebl oba. amasTan, bunebrivia, rom dazaral ebul is mier Cadenil i gaufrTxil ebl obisas gaTval iswinebul i unda iqnas konkretul i garemoebebi. magal iTad, uxeSi gaufrTxil ebl obaa dazaral ebul is arafxizel mdgomareobaSi yofna, romel mac xel i Seuwo zianis dadgomas an mis gazrdas."²⁷³

arsebobs zogadi wesi, roml is mixedviTac, ziani srul ad unda aanazRauros zianis mimyenebel ma. im pirma, romel ic val debul ia aanazRauros ziani, unda aRadginos is mdgomareoba, romel ic iarsebebda, rom ar damdgariyo anazRaurebis maval debul ebel i garemoeba (samoqal aqo kodeqsis 408-e muxl i). aRniSnul i normidan gamomdinareobs, rom ziani unda anazRaurdes naturiT. kerZod, ganadgurebul i nivTis sanacvl od dazaral ebul s unda gadaeces imave gvarisa da xarisxis nivTi, an zianis mimyenebl is mier aRdgenil i unda iqnas dazianebul i nivTi da a.S. Tu pirvandel i mdgomareobis aRdgena SeuZl ebel ia, dazaral ebul s miecema ful adi anazRaureba.²⁷⁴

"saxel Sekr ul ebo urTierTobebSi, xSir ad SeuZl ebel ia an aragonivrul ia pirvandel i mdgomareobis srul ad naturiT aRdgena, ra drosac naturiT restituciis adgil s ful adi anazRaureba ikavebs. hipotetur da real ur mdgomareobas Soris sxvaoba ful adi erTeul iT ivseba. Tu kanonidan an saqmis garemoebebidan sxva ram ar gamomdinareobs, dazianebul i sikeTis Rirebul eba sabazro Rirebul ebiT ganisazRvreba, araqonebrivi zianis SemTxvevaSi ki abstr aqt ul i zianis Sesabamisi anaz Raur eba xdeba."²⁷⁵

moral uri zianis anazRaurebis pirobebze sakmaod vrcl ad visaubreT da mas aRar gavimeorebT. sayuradRebo da ganxil vis Rirsia romel i del iqturi val debul ebebis warmoSobis dros dgeba moral uri zianis anazRaurebis sakiTxi da rogoria am SemTxvevaSi pasuxisgebisa da kompensaciis specifi ka.

zogadi wesis da del iqtis bunebidan gamomdinare Cvens mier zemoT ganxil ul i piradi araqonebrivi ufl ebebis Sel axvidan

273

ganicada Sromis unarianobis mTI ianad an nawil obriv dakargvis, aqtiuri cxovrebis wesis pagrZel ebis SeuZI ebl obis, raime ufl ebis SezRudvis da dakargvis, fizikuri tkivil ebis gancdis da a.S. gamo, rac gamoiwia misi janmrTel obis Seryevam, mis mimarT ganxorciel ebul i aramarTI zomieri qmedebis an gadatani i gancdebis Sedegad.

avtorTa nawil i Tvl is, rom msgavs SemTxvevaSi moral uri zianis anazRaurebis ufl eba aqvT dazaral ebul is axl obl ebsac. vinaidan, axl obel i adamiანis janmrTel obisaTvis zianis miyenebam maTSi SeiZI eba gamoiwios aranaki ebi zneobrivi gancdebi, rac sabol ood sxva araferia Tu ara maTi araqonebrivi sikeTeebis da ufl ebebis Sel axva.²⁸³

"aRni Snul i nოsazreba nandvil ad ar ar is nოkl ebul i

ganmcxadebel i d. d-ia muSaobda dakavebul Ta da msj avrdebul Ta zedamxedvel ad saqarTvel os iusticiis saministros sasj el aRsrul ebiTi departamentis samedicino dawesebul ebaSi (cixis central uri saavadmyofo). ganmcxadebl is mier samsaxureobrivi moval eobis Sesrul ebis dros, Tormetma msj avrdebul ma, erT-erTi maTganis sakanSi gaTxriil i gvirabis saSual ebiT, organizebul i gaqceva ganaxorciel es.

aRiZra sisxl is samarTI is saqme. imave dRes ganmcxadebel i mowmis saxiT dai kiTxa. SuaRami sas igi daakaves rogorc eWwmi tanil i da moaTavses Sinagan saqmeTa saministros droebiTi dakavebis izol atorSi. mas bral i daedo samsaxureobrivi gul gril obaSi, ramac mZime Sedegi gamoiwvia. (sisxl is samarTI is kodeqsis 342(2) muxl i).

advokatTan Sexvedrisas d. d-iam aRniSna, rom Sinagan saqmeTa saministros TanamSroml ebma bral is aRiarebis mizniT, mis mimarT Zal adoba ganaxorciel es. batonma d-iam ganacxada, rom el eqtroSokiT wamebisas pol iciel ebi misgan patimrebis gaqcevaSi misi monawil eobis aRiarebas moiTxovdnen. d-ias unda eTqva, rom igi daexmara msj avrdebul ebs cixis teritoriis datovebaSi, sanacvl od ki mniSvnel ovani Tanxa aiRo. winaswari gamoZiebis stadiaze advokatma ganacxadebiT mimarTa sagamoZiebo nawil is ufrosis moadgil es da acnoba misi kl ientis el eqtroSokiT wamebis faqtis Sesaxeb. advokatma moiTxova, patimris sakanSi damouki debel i eqspertebis SeSveba.

general uri prokuraturis gamoZiebel ma uaryo damouki debel i eqspertebis mowvevis moTxovna. samagierod, man daniSna saxel mwifo sasamarTI o-samedicino eqspertiza, romel sac pasuxi unda gaeca advokatis mier dasmul i SekiTxvebisatvis. eqspertizis Catareba daeval a j anmrTel obis dacvis saministros sasamarTI o samedicino kvl evis centrS.

ganmcxadebl is wamebas gamoxmaureba mohyva tel eviziasa da presaSi. masal ebis gamoqveynebis Semdeg, ganmcxadebel i inaxul es adami anis ufl ebaTa sapa rl amento komitetis Tavmj domarem da saxal xo damcvel is warmomadgenel ma. MmaT daadastures, rom bral debul is xel is mtevnbez e da TiTebze marTI ac SeimCneoda naCxvl etebis kval i da muqi yavisferi l aqebi. mogvianebiT, sapa rl amento komitetis

n_Zem sar Cel i aRZra sasamarTl oSi s.s. „sinaTl is“ winaaRndeg
misi arasrul wl ovani Svil is ufl ebisa da interesis dasacavad. man
miuTiTa Semdeg faqtobriv garemoebze: 200 wl is 17 ivniss, misi 8
wl is mariami mraVal biniani saxl is ezoSi TamaSis dros Sevida
satransformatoro qvesadguris maRal i Zabvis saTavsos Ria karebSi,
sadaC el eqtrodenis zemoqmedebis gamo miRo sicocxl isaTvis saSiSi
sxoul is daxianeba. kerZod, meoTxe xarisxis el eqtroteqniki
damwvroba, roml is gamoc aucil ebel i gaxda marj vena xel is amputacia.
marcxena xel is mtevani aRar funqcionirebs, tanze da saxeze darCa
dasaxiCrebis waruSI el i kval i (es faqtebi dadgenil ia 200 wl is 20
ivniss l i i (es faqteb

კვების ოპერაციის დროს ნაღობი ტისილის დაკარგვის გამო დასწრება
სისილის გადარმა. მისთანა ტესაზემა გადარმისათვის საურო მასალა
სეზინეს სპს "ბიო"-სი. მოვიანები ტარმოცნა, რომ დედა-სვილი

moral uri zianis anazRaurebis Sesaxeb ganmart, rom samoqal aqo kodeqsis 1010-e muxl i produqtis uxarixobis kriteriumad miChevs ra mis saimedoobas, samoqal aqo brunvis monawil isaTvis da gansakuTrebiT aramewarme momxmarebl isaTvis rTulia da zog SemTxvevaSi SeuZl ebel icaa, gansazRvros Tu ramdenad saimedoa esa Tu is produqti. mocemul SemTxvevaSi kasatori, Tavisi saqmi anobi dan gamomdinare, saxel mwifos mier gacemul i special uri nebarTvis safuZvel ze awarmoebis ra specifikuri produqtis _ sisxl is produqciasa da mis realizacias, momxmarebel s mis mimarT

miyenebul i zianis sasamarTI os meSveobiT anazRaurebis wess, uTiTeben saxel mwifos pasuxismgebl obis safuZvel s, gansazRvraven SemTxvevebs, roca gamoiricxeba saxel mwifos pasuxismgebl oba, adgenen saxel mwifos mier damnaSave piris mimarT regresul i sarCel is wardgenis ufl ebas.²⁹⁰

saxel mwifo mmarTvel obis sferoSi moqal aqeTa ufl ebebis da Tavisufl ebebis dacvis erT-erT garantias warmoadgens saxel mwifos konstituciis 42_e muxl is mecxre punqtiT gaTval iswinebul i val debul eba aanazRauros saxel mwifo da TviTmmarTvel obis organoTa da mosamsaxureTagan ukanono qmedebiT miyenebul i ziani. vinaidan zianis anazRaureba warmoadgens darRveul i ufl ebis dacvis absol utur samoqal aqo-samarTI ebriv saSual ebas konstituciis garda aRniSnul urTierTobebs aregul irebs rogorc sk-is 1005-e muxl i, aseve szak-is 208-e muxl i. amdenad saxel mwifo organoebis ukanono qmedebiT zianis miyenebis SemTxvevaSi gamoiyeneba del iqturi pasuxismgebl obis zogadi pirobebi, agreTve mTel i rigi special uri pirobebi, damatebiT gaTval iswinebul i administraciul i kanonmdebl obis mier. amasTan arc erTi normatiul i aqti detal urad ar aregul irebs am urTierTobebs, rac ganapirobebs araerTi sirTul is Tu Taviseburebis arsebobas am sakiTxTan dakavSirebiT. saxel mwifo mosamsaxuris ukanono qmedebiT (umoqmedobiT) miyenebul i zianisaTvis saxel mwifos pasuxismgebl obis material ur safuZvel s Seadgens: 1. saxel mwifo mosamsaxuris ukanono qmedeba. (umoqmedoba); 2. material uri an moral uri ziani; 3. ukanono qmedebasa da zians Soris mizezobrivi kavSiri; 4. saxel mwifo mosamsaxuris bral i.²⁹¹

saxel mwifosagan zianis anazRaurebis moTxovnis ufl ebis safuZvel s pirvel rigSi warmoadgens saxel mwifo mosamsaxuris ukanono qmedeba (umoqmedoba) an gadawyvetil eba. ukanono qmedebis qveS igul isxmeba qmedeba, romelic ewinaaRmdegeba ar mxol od kanonebs, aramed nebi smieri donis sxva normatiul -samarTI ebriv aqtebsac. rogorc ukve aRvniSneT anazRaurebas eqvemdebareba ziani miyenebul i ara mar to aramarTI zomieri qmedebiT, anu saxel mwifo mosamsaxuris aqtiuri qmedebiT (mag. pirovnebis ukanono dakaveba), aramed

²⁹⁰

“

-

”

. 2005, gv.

²⁹¹ S. CikvaSvil i, moral uri ziani samoqal aqo samarTal Si, Tbil isi, 1998, gv.145.

უმოკმეობი ტა. უკანასკნელი გული სხმობს სახელმწიფო მოსამსახურის მერ
დადგენილ ვადებში მათზე დაკისრებული გარკვეული მოკმეობის
სესრული ობას, რომელიც მათ კანონის ან სხვა ნორმატიული აქტის
სესამისად უნდა სესრული ებინათ (მაგ. პენსიის გაუცემი ობა, საცივრის
განუხილველი ობა და ა.ს.).

სახელმწიფო ორგანოების და მათი ტანამდებობის პირების უკანონო
კმედებების (ან უმოკმეობების) რაიმე კანონატვის, რომელიც კანონის
მოხვედრის სახელმწიფოს პასუხისმგებელი ობა მოკალაქტავის ზიანის
ანაზრების სესახებ კანონმდებელი ობა არ სეკავს. ამის სესამისად
ტანამდებობის პირის მერ სამსახურებრივი მოვალეობის სესრული

tipiuri warmomadgenl ebi arian policiis, sabaJos, sagadasaxado organoebis, sxvadasxva saxis inspeqciis TanamSroml ebi.²⁹³

ukanono qmedebiT miyenebuli ziani anazRaurdeba saxel mwifos mxridan saJaros mosamsaxureebisa an Tanamdebobis pirTa bral is miuxedavad, xolo bral is arsebobis SemTxvevaSi isini saxel mwifosTan erTad solidarul adageben pasuxs. brali SeiZl eba iyos rogorc ganzraxvis, ise gaufRTxil ebl obis formiT, Tumca gansaxil vel sferoSi ziani, rogorc wesi adgeba gaufRTxil ebl obiT. saxel mwifo organos (Tanamdebobis piris) brali yovel Tvis ivaraudeba da saxel mwifo xelisuflebis organo SeiZl eba ganTavisufli des pasuxismgebl obisagan Tuki daamtkebs bral is ararsebobas.

ziani SeiZl eba miadges rogorc pirovnebas, ise qonebas, amitom kanonmdebl oba rogorc del iqtis sxva saxeebis SemTxvevaSi iTval iswinebs rogorc materialuri, ise moraluri zianis anazRaurebas.

saxel mwifos pasuxismgebl obis dadgomis aucil ebel piobas aramarTzomier qmedebasa (umoqmedobasa) da damdgar zians Soris mizezobrivi kavSiris arseboba, rac imaSi gamoixateba, rom, pirveli meores uswrebs droSi da iwvevs mas.

gansaxil vel sferoSi mizezobrivi kavSiris gamovlenas garkveuli specifika axasiaTebis. rogorc wesi saxel mwifo mmarTvel obis sferoSi miyenebuli ziani warmoadgens ramodeni me organos am Tanamdebobis piris qmedebis (umoqmedobis) Sedegs, rac gamowveulia aRmasrul ebeli xelisuflebis arsebuli struqTuriT. saxel mwifos pasuxismgebl obis materialur safuZvels warmoadgens aRmasrul ebeli xelisuflebis (Tanamdebobis pirTa) mier ukanon daval ebebis da funqciebis marTI sawinaaRmdego ganxorciel eba, ramac gamoiwvia materialuri an moraluri zianis dadgoma.²⁹⁴ garda amisa zianis anazRaurebis dakisrebisaTvis saWi roa procesualuri safuZvelic – kompetenturi organos aqti aRmasrul ebeli

²⁹³ i qve, gv. 312.

²⁹⁴ z.adeiSvili, q.vardiaSvili, l.izoria, m.kopal eiSvili, n.sxi rTl aZe, p.turava. d.qitoSvili "zogadi administraciuli samarTl is saxel mZRvanel o" Tbilisi, 2005 weli, gv. 312.

xel isufli ebis qmedebis (umoqmedobis) ukanonod miCnevis, agreTve aramarTI zomieri gadawyvetil ebis gauqmebis Sesaxeb. kanonmdebl obis anal izi saSual ebas iZI eva gamovyOT aseTi ori wesi, administraciul i da sasamarTI o.

gasaCivr da, Cai dina uxeSi Secdoma da uari Tqva marTI msaj ul ebaze. Tumca saxel mwifos aqvs regresul i sarCel is wardgenis ufl eba.

did britaneTSi moqmedi wesi moxel eTa individual uri pasuxismgebl obis Sesaxeb ar vrcel deba mosamarTI eebze. samoqal aqo-samarTI ebrivi pasuxismgebl obisagan mosamarTI eebis imuniteti icavs.

imunitetis arsebul i doqtrinis Secvl is da kompensaciis principebsa da sasamarTI o damoukidebl obis principebs Soris bal ansis aRdgenis mizniT amerikel ma iuristebma wamoayenes winadadeba, romel ic gul isxmobs mosamarTI eTaTvis absol uturi da SezRudul i imunitetis miniWebas. ²⁹⁷

migvaCnia, rom zianis anazRaurebis moTxovnis Sesaxeb sarCel Si mopasuxed mosamarTI is CarTvam SeiZl eba Sel axos misi avtoriteti, eWvqveS daayenos sasamarTI o gadawyvetil ebebi, imuniteti-mosamarTI isaTvis miniWebul i kerZo ufl eba ar aris. es ukanasknel i saj aro ufl ebis matarebel ia, roml is daniSnul eba marTI msaj ul ebis winaaRmdogobebis gareSe ganxorciel ebis garantiaa. sasamarTI o imuniteti gamarTI ebul ia sasamarTI o procesebis aRsrul ebis aucil ebl obiT, roml ebic winaaRmdog SemTxvevaSi usasrul od gagrZel deboda. yovel ive aqedan gamomdinare sazogadoebaSi kerZo da saj aro interesebs Soris bal ansis SenarCunebis upirvel es pirobas warmoadgens konstituciuri normebis mkacri dacva. garda amisa mizanSewonil ia special uri kanonis miReba, roml is safuZvel zec unda mowesrigdes saxel mwifo organoebis, Tanamdebobis pirTa Tu mosamarTI eTa mier TavianTi samsaxureobrivi ufl ebamosil ebis ganxorciel ebis procesSi moqal aqisaTvis miyenebul i zianis anazRaurebis sakiTxi. mTI ianobaSi ki saWiroa xel isufl ebis da mosamarTI eebis pasuxismgebl obis principis gamijvnis meqanizmis da agreTve mosamarTI eTa pasuxismgebl obis dazRvevis sqemis SemuSaveba.

moqal aqeebs SeiZl eba ziani miadget gamoZiebis da prokuraturis organoebis da sasamarTI os Tanamdebobis pirTa ukanono qmedebis Sedegad.

usafuZvl od patimrobaSi yofna zneobrivi xasiaTis mwave gancdebis garda, TiTqmis yovel Tvis dakavSirebul ia udides fizikur

²⁹⁷ i qve, gv. 103. www.dissercat.com

Tanamdebobis pirTa bral is miuxedavad. ganzraxvisas an uxeSi gaufrTxil ebl obisas es pirebi saxel mwifosTan erTad sol idarul ad ageben pasuxs.

saqarTvel os zogadi administraciul i kodeqsis 208_e muxl is miuxedviT "saxel mwifo administraciul i organos, agreTve misi Tanamdebobis piris an sxva saxel mwifo mosamsaxuris mier misi samsaxurebrivi moval eobis ganxorciel ebisas miyenebul i zianisaTvis pasuxismgebel ia saxel mwifo." dadgenilia saxel mwifos pasuxismgebl oba rogorc administraciul i organos mier samarTl ebrivi aqtis gamocemiT, ise administraciul i organos mier pirdapiri moqmedebis Sesrul ebiT gamowveul i zianisaTvis. kanonmdebl obam daadgina, rom pasuxismgebl oba SeiZl eba warmoSvas ara mxol od administraciul ma aqtma, aramed normatiul ma administraciul ma aqtmac. avtorTa navil is mosazrebiT "praqtikaSi unda dainergos midgoma, romelic daawesebs kriteriumebis normatiul i aqtiT miyenebul i zianis sakompensaci od da ar dauSvebs aseTi saxis pasuxismgebl obis metismetad gafarToebas. aseTi kriteriumi SeiZl eba iyos is, rom miyenebul i ziani unda iyos pirdapiri da UuSual o, anu gamoiricxos normatiul i aqtiT miyenebul i yvel a saxis arapirdapiri zianis anazRaurebis moTxovnis Sesazl ebl oba."²⁹⁹

saxel mwifos an adgil obriv TviTmmarTvel obas ekisreba mxol od im zianis anazRaurebis val debul eba, romelic ukavSirdeba sajaro mosamsaxuris mier samsaxurebrivi moval eobis Sesrul ebas. samsaxurebrivi moval eobis Sesrul ebad CaiTvl eba is SemTxveva, rodesac piri zians miayenebs samsaxurebrivi ufl ebamosil ebis gadametebiT. Mmag: saarsrul ebo policiis TanamSromeli zians miayenebs piris qonebas. sadavoa sakiTxi, iTvl eba Tu ara zianis safuZvl ad, roca zianis miyenebas adgil i hqonda sajaro mosamsaxuris mier samsaxurebrivi mdgomareobis borotad gamoyenebiT. imisTvis, rom warmoiSvas pasuxismgebl oba sajaro moxel is mier samsaxurebrivi val debul ebis Sesrul ebisas miyenebul i zianisaTvis, saWiroa zianis warmoSobas safuZvl ad edos sajaro mosamsaxuris mier Tavisi

²⁹⁹ Z. adeiSvili, qvardiaSvili, I. I. zoria, m. kopal eiSvili, nsxirtl aZe, p. turava. d. qitoSvili "zogadi administraciul i samarTl is saxel nZRvanel o" Tbilisi, 2005 weli, gv. 311.

samsaxurebrivi moval eobis dar Rveva sxva pirTa mimarT.³⁰⁰ dar Rveul i unda iyos iseTi samsaxurebrivi val debul eba, romel sac Seesabameba sxva kerZo piri s ufl eba. magal iTad, Tanamdebobis piri s val debul ebas gasces Licenzia, gancxadebis miRebidan gansazRvrul vadaSi Seesabameba ganmcxadebl is ufl eba Licenziaze an Licenziis miRebaze droul ad uaris Tqmaze. amasTan kerZo da sajaro interesebis

val debul eba warmoiSoba mxol od maSin, roca araTanabari mopyrobiT gamowweul i ziani mmiSvnel ovnad didia.”³⁰²

zogadi administraciul i kodeqsi adgens, rom kompensaciis gamoTvl a unda moxdes saj aro da kerZo interesebis proporciul obis safuZvel ze.

kerZo pirTa mimarT saxel mwifos pasuxismgebl obis ki dev erTi SemTxveva, roca saxel mwifos mxridan adgili ara aqvs bral eul moqmedebas gaxlavT sazogadoebrivi saWroebisas gadaudebel i aucil ebl obisas sakuTrebis CamorTmeva. aseTi SemTxvevis Tavisebureba is aris, rom saxel mwifo moqmedebis kanonis sruli dacviT, magram ziani adgeba piris fundamentur ufl ebas-sakuTrebas. saxel mwifo am dros SezRudulia “sazogadoebrivi saWroebisas gadaudebel i aucil ebl obisas sakuTrebis CamorTnevis wesis Sesaxeb” saqartvelos organuli kanonit romelic adgens sakuTrebis CamorTmevisa da kompensaciis gadaxdis mkacrad gansazRvrul da sakmaod SezRudul wess.³⁰³

saxel mwifo mosamsaxuris mier miyenebuli zianisaTvis saxel mwifos mier anazRaurebas eqvemdebareba, rogorc material uri, ise moral uri ziani. “piris Tavisufl ebisa da xel Seuxebl obis darRvevas, rogorc wesi, yovel Tvis Tan sdevs, mZime xarisxis real uri gancdebi da fizikuri tanjva.”³⁰⁴

miuxedavad imisa, rom samoqal aqo kodeqsis normebi pirdapir ar adgenen aseT SemTxvevaSi moral uri zianis moTxovnis SesaZl ebl obas, konstituciisa da sisxlis samarTlis saproceso kodeqsis normebze dayrdnobiT saxel mwifos mainc unda daekisros moral uri zianis anazRaureba piris mimarT ukanono msjavrdebis, sisxlis samarTlis pasuxisgebaSi ukanonod micemis, arkveTis RonisZiebis saxiT patimrobis ukanonod gamoyenebis, patimrobis, gamasworebeli samuSaoebis saxiT

³⁰² Z. adeiSvili, qvardiaSvili, I. I. zoria, m. kopal eiSvili, n. sxirtli aZe, p. turava. d. qitoSvili “zogadi administraciuli samarTlis saxel nZRvanelo” Tbilisi, 2005 weli, gv. 328.

³⁰³ Z. adeiSvili, qvardiaSvili, I. I. zoria, m. kopal eiSvili, n. sxirtli aZe, p. turava. d. qitoSvili “zogadi administraciuli samarTlis saxel nZRvanelo” Tbilisi, 2005 weli, gv. 330.

³⁰⁴ S. CikvaSvili, moral uri ziani samoqal aqo samarTali Si, Tbilisi, 1998, gv.137.

administraciul i saxdel is arasworad dakisrebiš SemTxvevaSi.³⁰⁵ usaFuZvl od patimrobaSi yofna zneobrivi xasiaTis mwave gancdebis garda, TiTqmis yovel Tvis dakavSirebul ia udides fizikur tanj vasTanac. praqtikul ad SeuZl ebel ia udanaSaul o adamians aunazRauro aseT pirobebSi gancdil i da gadatanil i fizikuri da zneobrivi tanj va da mainc am tanj vis ful adi kompensacia reabilitirebul pirTa darRveul i ufl ebebiš aRdgeniš erT-erTi saSual ebaa.

evropis sasamarTl om saqarTvel os sasamarTl oebis mier piriš mimarT winaswari patimrobis Sefardebišas mxol od formal uri safuZvl ebiT xel mZRvanel oba miicnia evrokonvenciis me-5 muxl iT dacul i Tavisufl ebisa da usafrTxoebis ufl ebis darRvevad da saqarTvel os saxel mwifos, ganmxcadebl isaTvis moral uri da material uri zianis anazRaurebiš mizniT, mTl ianobaSi 3670 evros gadaxda daakisra.

g. f-ias saCivari ZiriTadad ukavSirdeboda mišTvis winaswari patimrobis Sefardebiš usaFuZvl obas. evropis sasamarTl om ganmarTa, rom ganmxcadebl is winaswari patimroba 9 Tvisa da 12 dRis ganmavl obaSi iyo usaFuZvl o da gaumarTl ebel i. xel Sekrul ebiT, „saxel mwifo qonebiš narTvis saminištroni aiRo val debul eba mošarCel isaTvis gadaeca „saqarTvel os saxel mwifo dazRveviš kompaniis (JSC)“ wiš is 90%-i, imiš sanacvl od (sxva val debul ebebTan erTad), rom igi (mošarCel e) mimdinare Tvis bol omde kompaniis sawyiš kapital s 480.000 (oTxasoTxmoci aTasi) l ariT gazrdida. saminištroni moiTxova imiš Semowmeba, Tu ramdenad warmatebiT xdeboda xel Sekrul ebiT nakisr val debul ebaTa Sesrul eba. mošarCel is mier amiš sapasuxod warmodgenil dokumentaciis safuZvel ze da aseve saqarTvel os erovnul i bankiš (saxel mwifo organo) rekomendaci iT, „general ur na prokuraturam moaxdina mošarCel is safinanso operaciebiš Semowmeba, riš Sedegadac daadastura mošarCel is mier warmodgenil i dokumentaciis namdvil oba da uari Tqva dokumentebis

³⁰⁵ saqarTvel os samoqal aqo kodeqsiš komentari, wigni meoTxe, tomi II, Tb. 2001 w. gv. 421.

gayal bebis bral debiT mis winaaRmdeg sisxl is samarTI is saqm is aRZvraze.

mogvianebiT general urma prokurorma piradad moiTxova mosarCel is winaaRmdeg sisxl is samarTI is saqm is aRZvra. saxel mwifo wil is 90%-is miTviseba-gafl angva TaRI iTobiTa da sabanko dokumentebis gayal bebis bral debiT mosarCel es bral i wauyenes da daakaves. raionul ma sasamarTI om gaasamarTI a mosarCel e da TaRI iTobis mcdel obisaTvis miusaja sami wliT Tavisufl ebis aRkveTa. saapel acio da sakasacio sasamarTI oebma ar daakmayofil es mosarCel is saCivrebi.

saqarTvel os Sida sasamarTI oebis gadawyvetil ebebi i

sasamarTI om aRnSontebis tvirtis m datana dakaveues
muxi is

durRveis eqival enturi. sasamarTI o gnasakuTrebiT besia

sasamarTI os gndawyvetil ebiT, rom isax man

apl ikantis saqme danugZela p200 wiis 6 de

nacvl ad, rom `gnasakuTrebul i gul modginebis" unarlesi xarisxiT

gnaexila p sakiTmetnas TiTveze Svid

sasamarTI om gZeli Ro standar trafareuri

gadawyvetil eba. vl ad isa, rom rul yfsl a8-3(d)-4()6569Sefesrul ebinaT

3 nawil i.

sasamarTI om konvenci is me 5

3 nawil is

guTval ign(s)2(v) 6871(im)4()669esur emoearsi

ukanono dapatimrebasas piris zianis anazRaureba moxdeba samoqal aqo kodeqsis 992-e, 1005.1, 412-e, 413.1-e muxl ebis, aseve saqarTvel os konstituciis me-18.7 da me-6.1 muxl ebis, evrokonvenciis me-5.5 da I-I i muxl ebis erTobl iobiT. ³⁰⁸

mniSvnel ovani sakanonmdebl o siaxl ea, rom samoqal aqo saproceso kodeqsis XXXIV.3 TaviT dadginda danaSaul is an administraciul i samarTal darRvevis Sedegad miyenebul i zianis anazRaurebis Sesaxeb sarCel ebis ganxil vis gamartivebul i wesi.

zemoT miTiTebul SemTxvevebSi saxel mwifos pasuxismgebl oba warmoiSoba misi saj aro mosamsaxureebisa Tu Tanamdebobis pirTa bral is miuxedavad. ganzraxi qmedebis an uxeSi gaufRTxil ebl obis SemTxvevaSi aseTi pirebi saxel mwifosTan erTad sol idarul ad ageben pasuxs.

sayuradReboa evropis adamiანის უფლებათა საერთაშორისო სასამართლოს გადაწყვეტილება, რომლითაც სასამართლო მიიჩნია რა განმცხადებლის პატიმრობა უკანონოდ სახელ მწიფოს დააკისრა 150 000 ევროს გადახდა და პატიმრობიდან მისი განთავისუფლება.

სასამართლო მიუთითა, რომ განმცხადებელი ა_Ze dapatimrebul i iyo aWaris xel isuflebis organoebis mier me-5 muxl is 1-el (g) punqtSi gansazRvrul i miznebisatvis 1999 wl is 11 dekembridan, anu im dRidan, rodesac mas bral i waeyena axal რომლითაც გამართვეbul i wesi.

არისნავს, რომ დაუკრებელია ის ფაქტი, რომ იმ სახელმწიფოს, რომელიც
ეკუთვნება კანონის უზენაესობას, გრძელდება პირისთვის
თავისუფლების არქვეთა, მიუხედავად გათავისუფლების შესახებ
სასამართლოს ბრძანებისა. სასამართლო ადგენს, რომ 2001 წლის 29 იანვრის
სამდგომარეობის განმცხადებლის პატიმრობა ტვინებურია, რაც ეწინააღმდეგება
კონვენციის მე-5 მუხლის 1-ლი პუნქტის დებულებებს. რაც შეეხება უკვე
განცდილ არამატერიალურ ზიანს, სასამართლო ადგენს, რომ კონვენციის
დარღვევამ უდავოდ მიყენა განმცხადებელს არსებითი ზიანი. იმყოფება რა
ტვინებურ პატიმრობასი კანონის უზენაესობის უმნიშვნელოვანი პრინციპის
დარღვევით, განმცხადებელი იმედგაცრუებული და შეცხუებულია, რადგანაც
მას არ ჰქონდა გამოასწოროს არსებული სიტუაცია. მას უხდებოდა
წინააღმდეგობის გაწევა აწარმოოს ავტონომიური ხელისუფლების
ორგანოებისთვის, რომლებმაც უარი განაცხადეს დახლით სამი წლის
წინ გამოცემული განამართლებელი განაჩენის არსებობაზე, და ასევე
ცენტრალური ხელისუფლების უარობისთვის, ეიზულბინა ავტონომიური
რესპუბლიკის ხელისუფლების ორგანოები, არსებობდა განაჩენი. რაც
შეეხება მატერიალურ ზიანს, იმ ფაქტის გათვალისწინებით, რომ
განმცხადებელმა ვერ წარმოადგინა მტკიცებულება, რომელიც ასახავდა
დაკავებამდე მის ყოველთვის მოსავალს, სასამართლოს არ ჰქონდა
განაცხადის ოსტის გამოანგარიშება. თუმცა, სასამართლო თვლის,
რომ განმცხადებელს უნდა განეცხადებინა დასაკარგი 2001 წლის 29 იანვრის
სამდგომარეობის პატიმრობის გამო. ხსენებული ტარიის სამდგომარეობის უნდა
შეიღებოდა სამსახურის ნახვა და საკმარისი განახლება. შესაბამისად,
ადგენს რა ტანასწორობის პრინციპის საფუძველზე და პრეცედენტული
სამართლით დადგენილი კრიტერიუმების გათვალისწინებით, სასამართლო
განმცხადებელს ანიჭებს 150,000 ევროს პატიმრობის იმ პერიოდთან
დაკავშირებით, რომელიც განისაზრვებდა 2001 წლის 29 იანვრიდან ამ
განაჩენის გამოტანამდე ერთად არსებული ყველა მისი საკმარისისთვის, იმ
თანხებთან ერთად, რომლებიც შესაძლოა დაეკუთვნებოდეს სასამართლო
გდასახადს.³⁰⁹

საკითხის გადაწყვეტისას უმნიშვნელოვანი როლი ენიჭება ტვინ
დაზარალებულის კმედებას, ვინაიდან ზოგჯერ უდასალო პირისთვის
მსჯავრის დადება ამის მიმართ იზულებითი რონისთვის გამოყენება

³⁰⁹ www.supremecourt.ge. ევროპის ადამიანის უფლებათა სასამართლოს გადაწყვეტილებები.

6 muxl is pirvel i nawil is Tanaxmad. ganmcxadebel i g. d-Ze muSaobda saqarTvel os mecnierebaTa akademiis kibernetikis institutSi. xel mZRvanel obasTan garTul ebul i urTierTobis gamo man iTxova roboteqnikis departamentSi gadayvana. misi gadayvana gadawyda 1991 wel s, magram ganmcxadebel i ver uzrunvel yves Sesabamisi kabinetiTa da l laboratoriiT. aRniSnul iT uzrunvel yofa moxda mxol od 1998 wel s. 1999 wl is oqtomers ganmcxadebel ma sarCel i aRZra istitutis direqtoris winaaRmdeg. is Cioda, rom 1991-dan 1998 wl amde mas ar hqonda saSual eba institutis axal SenobaSi esargebl a Tavisi kabinetiT, xol o mas Semdeg, rac mas gadaeca samuSao kabineti, ori wl is manZil ze ver SeZl o l laboratoriiis damontaJeba. 1999 wel s, omis veteranTa Ses(be)6(95.32(6ax)-(a 5-799qti(rs)-3(5-79tam))] TJETQq0.000008871 0 595.3

ganmcxadebel i kompania SezRudul i pasuxismgebl obis sazogadoebaa. meore ganmcxadebel i gaxl daT ra samSenebl o kompania Sps "izas" damfuZnebel i da direktori, xel i moawera kontraqts saxel mwifo skol asTan samSenebl o remontis Catarebis Taobaze. kontraqti uzrunvel yofda ganaTI ebis samistros biuj etidan 117514 l aris (53892,50 evro) gadaricxvas ganmcxadebel i kompaniis angariSze. amis sanacvl od ganmcxadebel i kompania val debul ebas iRebda, Caetarebina skol is remonti. ganaTI ebis samistrom xel Sekrul ebiT nakisri val debul eba mxol od nawil obriv Seasrul a. sagadasaxado samsaxurebma ganmcxadebel i kompaniisa da piradad meore ganmcxadebl is winaaRmdeg aRZres saqme 30735 l aris (14104 evro) odenobiT gadasaxadis gadaxdis moTxovniT. ganmcxadebel Ta mtkicebiT gadasaxadis moTxovna efuZneboda gadasaxadis saerTo odenobas, roml is gadaxdac unda momxdariyo samistrosTan gaformebul i kontraqtiT gaTval iswinebul i samuSaosaTvis, maSin roca sinamdvil eSi ganmcxadebel ma kompaniam mxol od nawil obrivi dafinanseba mi iRo.

raionul i sasamarTI os gadawvyetil ebiT srul ad dakmayofil da ganmcxadebel i kompaniis sarCel i ganaTI ebis samistros winaaRmdeg Sesrul ebul i samuSaosaTvis darCenil i Tanxis 7200 l arisa (3304 evro) da aseve meore ganmcxadebl is sagadasaxado daval ianebis 4347 l aris (1994 evro) gadaxdis moTxovniT. aRniSnul i gadawvyetil eba ar gasacivrebul a da Sevida kanonier Zal aSi.

ganmcxadebl ebi Civian imis Taobaze, rom saxel mwifo organoebma ver aRasrul es sasamarTI o gadawvyetil eba, romel ic maT sasargebl od iqna gamotanil i. maTi mtkicebiT darRveul ia konvenciis me-6 \$1 da me-13 muxl ebi da #1 damatebiTi oqmis pirvel i muxl i.

sasamarTI om miuTiTa, rom gadawvyetil ebis aRusrul ebl oba gamowveul i iyo saTanado sabiuj eto RonisZiebebiT da ara saaRsrul ebo organoebis qceviT. amdenad, ganmcxadebel i kompania ar SeiZl eba dadanaSaul ebul iqnas imaSi, rom man am organoebis winaaRmdeg Semdgom sasamarTI o warmoebas ar mimarTa. sasamarTI om aRniSna, rom samarTI iani ganxil vis ufl eba moicavs Zal aSi Sesul i gadawvyetil ebis aRsrul ebis ufl ebas. nebismeri sasamarTI os mier gamotanil i gadawvyetil ebis aRsrul eba `sasamarTI o procesis-

ganuyofel nawi l ad unda gani xil ebodes me-6 muxl is mi znebi dan

mosarCel is didi Zal isxmevis Sedegad, „mars-91“-ma SeZl o Semotanil i fqvil is raRac nawil is gakontrol eba. maSin a.a-Zem aiZul a mosarCel e Tanxis garkveul i nawil i Seetana mis politikur partia aRorZinebaSi.

a-Zem mosarCel es mostXova partiis maRal CinosanTaTvis manqanebis SeZena. mosarCel e iZul ebul i Seiqmna Seesrul ebina aRniSnul i moTxovna

199.. w aWaris Sesabamisma organoebma mosarCel es bral i dasdes finansur maqinaciebSi. maTi mtkicebiT, mosarCel em 845 000 aSS dol ari gamosZal a baTumis „TuTunis gadanamuSavebel saamqros“, raTa daefara fqvil is importirebis Sedegad dagrovil i gadauxdel i val i. sabol ood, mosarCel em datova qveyana da Tavi Seafara germaniis federaciul respublikas.

sakuTari interesebis dasacavad, mosarCel em sxvadasxva sarCel ebiT mimarTa rogorc baTumis saqal aqo sasamarTl os, aseve aWaris avtonomiuri respublikis umaRl es sasamarTl os, magram uSedegod. misi sarCel ebi an ar iqna ganxil ul i, anda maTi ganxil va ganusazRvrel i vadiT iqna SeCerebul i.

strasburgis adamianis ufl ebaTa sasamarTl om miicnia, rom sasamarTl osa da samarTal damcavi organoebis umoqmedobas saaSkar aoze gamoaqvs „sasamarTl oSi saqmis ganxil vis gaWanurebis probl ema“ da Sesabamisad, adasturebs „sasamarTl os xel misawdomobis ufl ebis xel yofas“. strasburgis sasamarTl om aseve miicnia, rom sasamarTl oSi saqmis ganxil va unda moxdes mosarCel is interesebis gaTval iswinebiT „gonivrul vadaSi“, romelic gaTval iswinebul ia evrokonvenciis me-6 muxl is l nawil iT. imis dasadgenad, Tu ra SemTxvevaSi SeiZl eba CaiTval os saqme gonivrul vadaSi ganxil ul ad, saWiroa yovel konkretul SemTxvevaSi saqmis masal ebisa da sasamarTl os kriteriუმების gaTval iswineba, gansakuTrebiT: saqmis sirTulis, mosarCel isa Tu Sesabamisi kompetenturi organoebis moqmedebis, davis sagnisa da a.S. gaTval iswineba.

konkretul SemTxvevaSi, strasburgis sasamarTl om daadgina, rom savar audod adgil i ar hqonia saqmis „rai me gansakuTrebul sirTul es“ da aseve mosarCel is qcevac, romelic germaniaSi cxovrobd, ar

badebda saqmis ganxil vis gawel vis araviTar saWiroebas. piriqIT, strasburgma CaTval a, rom mTavrobas ar warmoudgenia araviTari gamamarTI ebel i mtkicebul eba, romli iTac igi aWaris avtonomiuri respublikis umaRl esi sasamarTI os amgvar umoqmedobas gaamarTI ebda. Sesabamisad, adgili hqonda evrokonvenciis me-6 muxl is l nawl is darRvevas.

piris mier sasamarTI os xel misawvdomobis ufl ebis efeqturad ganxorciel eba moiTxovs, rom pirs hqondes sruli da konkretuli Sesazl ebl oba sasamarTI oSi gaasaCivros yvel a is qmedeba, romelic warmoadgens mis ufl ebebSi Carevas.

winamdebare SemTxvevaSi, 200.. wl is oqtomberSi, mosarCel em sarCel iT mimarTa baTumis saqal aqo sasamarTI os da moiTxova aWaris avtonomiuri respublikis aRmasrul ebel i xel is ufl ebis xel mZRvanel isagan mistvis materialuri da moraluri zianis anazRaureba, im pirvel adi mdgomareobis aRdgena, romelic arsebobda mis ufl ebebSi Carevamde. sakuTari sarCel is gasamyarebl ad, mosarCel em warmoadgina sxva da sxva mtkicebul ebani. dRemde mas sasamarTI osagan araviTari pasuxi ar miuRia.

yovel ive zemoTqmul is gaTval iswinebiT, strasburgis

dacvis erTgvar garantias. amasTan erTad mocemul i ufl ebebis maregul irebel normebs gaaCni aT prevenciul i daniSnul ebac, ramdenadac mimarTul ia saxel mwifo organoebis, misi Tanamdebobis pirebsa da moqal aqeebs Soris urTierTobebSi kanonierebis ganmtki cebi saken.

Tavi VII. daskvna

kacobriobis ganviTarebis istoria uzvel esi droidan dRemde gviCvenebs, rom cxovrebis yvel a epoqaSi intel eqtual uri adami aniSTvis umniSvnel ovanesi sul ieri Rirebul ebebi ufro Zvirfasia material urTan SedarebiT. siyvarul i, rel igiuri grZnobebi, piradi Rirsebis Segneba da social uri statusis arseboba ganapirobeben mis sul ier sicocxl es, rasac metnakl ebad material uri keTil dReoba ganapirobebs. Sesabamisad civilizebul obisa da umaRl esi demokratiul obis pretenziis mqone sazogadoebis upirvel esi sazrunavi pirovnebis ufl ebebisa da Tavisufl ebebis uzenaesobis aRiareba, misi dacva da arsebobis real uri ganxorciel ebaa.

Tanamedrove msofil ios TiTqmis yvel a samarTl ebrivi ojaxi da saerTaSoriso samarTali aRiarebs pirovnebis sicocxl es, janmrTel obas, pirad da ojaxur cxovrebas, pativsa da Rirsebas im fasdaudebel Rirebul ebebad, romel Ta SenarCuneba da dacva yvel aze metad aRel vebs adami ans. saxel mwifoTa umravl esobis ZiriTad kanonSi dekl arirebul ia adami ans ZiriTadi ufl ebebi da Tavisufl ebebi, romel Ta harmoniul i ganviTareba adami ans upirvel esi sazrunavia.

saqarTvel os konstituciis meore Tavi axdens adami ans ZiriTadi ufl ebebisa da Tavisufl ebebis dekl arirebas, rac imas niSnavs, rom saxel mwifom aRiara, rom yvel as aqvs sakuTari pirovnebis Tavisufal i ganviTarebis ufl eba, adami ani dabadebiT Tavisufal ia, sicocxl e, pativi, Rirseba, Tavisufl eba xel Seuval ia, sityvis, azris, sindisis, aRmsarebl obis, rwmenis, piradi cxovrebis ufl eba xel Seuxebel ia, sakuTreba aRiarebul i da uzrunvel yofil ia.

samarTI is istoriis manZil ze adamiანis material uri ufl ebebis dacva_SenarCunebis ZiriTadi iaraRi miyenebul i zianis anazRaurebaa, riTac metnaki ebad kompensirdeba darRveul i ufl eba, aRdgeba pirvandel i mdgomareoba, magram gansakuTrebiT rTul i da faqizi sul iერი, fsiqikuri, emociuri sferos dazianebis aRdgena_restituciaa, roml is srul yofil eba Tanamedrove samarTI is upirvel esi sazrunavia.

moral i moicavs zneobrivi Sexedul ebebs da grZnobebs, cxovrebi seul orientacias da principebs, qcevebisა da urTierTobebis mizans da motivs, zRvars avl ebs sikeTesa da borotebas, Rirsebas da uRirsobas, samarTI ianobas da usamarTI obas, sindisierebasa da usindisobas, gul mowyal ebas da sisastikes Soris. moral uri kategoriebi pirvel rigSi moicavs sayovel Taod dekl arirebul pirad ufl ebebs, ami tom samarTal darRvevis Sedegad maTi xel yofa aRiqmeba, rogorc moral uri Rirebul ebebis xel yofa da Sesabamisad moral uri zianis dakisrebisa da anazRaurebis samarTI ebrivi safuZveli.

kanoniT aRiarebul i araqonebrivi ufl ebiT dacul i sikeTeebi moral uri faseul obebis identურია, amdenad maTi xel yofa pirovnebis moral is xel yofis tol fasia. moral uri ziani, rogorc aramaterial ur, araqonebrivi ufl ebaTa bral eul i xel yofis Sedegi termonol ogiuradac ki gamoxatavs mis arss. moral uri ziani rogorc adamiანis arsebis ganmsazRvrel sul iერი faseul obaTa xel yofis Sedegi saxezea, roca adgil i aqvs fizikur da fsiqikur tanj vas, Zl iერი stress, cvl il ebebs adamiანis fsiqol ogiaSi.

samoqal aqo samarTal Si darRveul i ufl ebebis dacvisa da aRdgenis yvel aze qmediTi da efeqturi saSual eba miyenebul i material uri da moral uri zianis anazRaurebaa. swored moral uri zianis dakisrebisa da kompensაციის sakiTxia winamdebare naSromis kidev erTxel Seswavl is sagani.

samarTI is istoriis xangrZl ivobis miuxedavad zogadad moZRvreba piradi araqonebrivi ufl ebebis, rogorc moZRvreba sakuTar pirovnebaze ufl ebis Sesaxeb, SedarebiT axal gazrdaa da ZiriTadad meoce saukunis pirmSoa.

1. samoqal aqo kodeqsi ar iZl eva arc qonebrivi da arc araqonebrivi zianis definicias. es sakiTxi doqtrinisa da sasamarTI o

praqtikis probl emaa. samarTI is TeoretikosTa umravl esoba erTxmad
aRiarebs, rom moral uri ziani es aris marTI sawinaaRmdego qmedebiT
gamowveul i fizikuri da zneobrivi tanj va. Tumca sxvadasxva
Sexedul ebaa terminTan dakavSirebiT. aris mosazreba, rom mas ewodos
araqonebrivi, fizikuri an fsiqikuri ziani. vfiqrobT, zianis Sinaarss,
roml is gazomva ful adi equival entiT SeuZl ebel ia da kompensireba
mxol od nawil obriv avsebs araqonebrivi sikeTeebis xel yofiT

praqtika isedac uzrunvel yofda pirovnebis samoqal aqosamar TI ebriv
dacvas kodeqsis 1382-

gansazRvrul SemTxvevaSi gonivrul i da samarTliani anazRaurebis saxiT. sxeulis dazianebis an j anmrTel obisaTvis vnebis miyenebis SemTxvevebSi ki dazaral ebul s SeuZlia moITxovos anazRaureba araqonebrivi zianisTvisac.

samoqal aqo kodeqsis me-18 muxli iTval iswinebs pativis, Rirsebis, saqmiani reputaciis Selaxvis SemTxvevebSi mosarCelis ufl ebaTa dacvis iseT formebs, rogoric: a) gavr cel ebul i cnobebis uaryofa; b) gavr cel ebul i arasrul i cnobebis Sevseba iseTi cnobebiT, romelic sinamdvil es Seesabamebian da amasTan erTad, aqarwyl eben gavr cel ebul arasrul , pativis, Rirsebis, saqmiani reputaciis Semlaxav cnobebis; g) gavr cel ebul i cnobebis uaryofa mediis imave saSual ebit, romliTac isini gavr cel da; d) im sabuTis Secvla, romelic sinamdvil is Seusabamo cnobebis Seicavda da gavr cel da ara fizikuri piris, aramed organizaciis mier.

3. gasaziarebl ad migvaCnia avtorTa pozicia, rom kanonmdebl obasa da iuridiul literaturaSi pirovnul i ufl ebebis gamomxatveli terminebis mraval fero vneba SeiniSneba. samoqal aqo kodeqsi iyenebs "piradi ufl ebebis" cnebas (ssk-is I muxli), aseve termis "piradi ara qonebrivi ufl ebebi" (ssk-is me-18 muxli). iuridiul literaturaSi iyeneben aseve termi "pirovnul ufl ebebs". am termis upiratesoba swored "pirovnul obis" xazgasmæa. yvela sxva terminSi

kodeqsis 413.1-e muxl is safuZvel ze moral uri zianis anazRaurebis ufl eba.

aseve mizanSewonil ad migvaCnia zogierT normatiul aqtSi, mag: "ar bitraJis Sesaxeb", "sai nvesticio saqmianobis xel Sewyobisa da garanti ebis Sesaxeb", "gar emos dacvis Sesaxeb", "rom xnar ebel Ta ufl ebebis dacvis Sesaxeb" saqarTvel os kanebSi da samoqal aqo kodeqsis 1005_e muxl Si cvl il ebebis ganxorciel eba da moral uri zianis anazRaurebis Sesaxeb cal saxad da usual od miTiTeba.

5. pirovnebis samarTl ebrivi dacvis Tval sazrisiT mniSvnel ovania samoqal aqo kodeqsis 1005_e muxl i, romelic adgens

patimrobis ukanonod gamoyenebis, patimrobis, gamasworebel i samuSaoebis saxiT administraciul i saxdel is arasworad dakisrebis SemTxvevaSi. usafuZvl od patimrobaSi yofna zneobrivi xasiaTis mwave gancdebis garda, TiTqmis yovel Tvis dakavSirebul ia udides fizikur tanj vasTanac. praqtikul ad SeuZl ebel ia udanaSaul o adami ans aunazRauro aseT pirobebSi gancdil i da gadatanil i fizikuri da zneobrivi tanj va da mainc am tanj vis ful adi kompensacia reabilitirebul pirTa darRveul i ufl ebebis aRdgenis erT-erTi saSual ebaa.

samoqal aqo kodeqsis 413_e da 1005-e muxl ebis SedarebiTi anal izi cal saxad gvarwmunebis, rom saxel mwifos (an masTan erTad saxel mwifo mosamsaxureebis) pasuxismgebl obis sakiTxi del iqturi val debul ebis safuZvel ze unda gadawydes da 413.2 nawil iT, sxel is daziane bis an j anmrTel obisaTvis vnebis miyenebis SemTxvevaSi, dazaral ebul i moiTxovs araqonebrivi zianis anazRaurebasac. magram sxva SemTxvevaSi, roca aseTi material uri Sedegi ara gvaqvs saxeze, magal iTad, saxel mwifo mosamsaxuris, mosamarTl is, prokuroris mxridan uxeSi gaufrTxil ebl obisas Tuki samoqal aqo kodeqsis 992-e muxl iT gaTval iswinebul i pasuxismgebl obis safuZvl ebi saxezea, dazaral ebul i moiTxovs material uri zianis anazRaurebas, magram mas moral uri zianis anazRaurebis samarTl ebrivi safuZvel i ar gaaCnia.

samoqal aqo kodeqsis 1005-e muxl i mocemul i definici iT nawil obriv iZl eva araqonebrivi zianis kompensaciis saSual ebas, magram mizansewonil ad migvaCnia normaSi mieTITos moral uri zianis anazRaurebis Sesazl ebl obaze. (ianis SemTx

413.2-e muxl is Semadgenl oba, xol o samarTI ebrivi safuZvl is

ობიექტურად ზრდის ამ სიკეთების სამართლებრივი დაცვის შესაძლებლობას. ვეტანხმები ანალოგიურ ტემაზე მომსახურების (ინდონეზია) და უცხოეთის და საკარტველ ოსკანონმდებლობის და სამართლებრივი პრაქტიკის ანალიზიდან გამომდინარე, მიზანშეწონილად მიგვაჩნია არსებობდეს ისეთი ზოგადი (დისპოზიციური) ნორმა, რომელიც სამართლებრივ სფეროში შესაძლებლობას დაადგინოს არაქონებრივი ზიანის ანაზღაურების ახალი შემთხვევები იმისთვის, რომ სწორედ იმის გამოყენებით სამართლებრივი განვითარების შესაძლებლობა.

7. მოსწონია სამართლებრივი სივრცის შექმნის და პრაქტიკის იურისტთა არაერთი მდებარეობა შემოსავლის რაიმე უნივერსალური წესი, სტანდარტი, ფორმული რეგულაციები და ამოცანების მორალური ზიანისთვის კომპენსაციის საკითხი უსაფრთხოდ დატოვდა. ერთდროულად კრიტერიუმი რეგულაციის ზოგადი სტანდარტზე დაყრდნობით ისარგებლა კომპენსაციის ოდენობა "მისი უდიდესობა" სამართლებრივი პრაქტიკაში. სწორედ მაშინ კანონმდებელმა საკითხის გადაწყვეტა, მისი მოქმედების ფართო არეალი და დაკისრების კომპეტენცია შეიძლება ეხებოდეს მისი პასუხისმგებლობა. გამომდინარე არსებული ოდენობის კომპენსაციის ოდენობის განსაზღვრისთვის ყველაზე სწორი პოზიციის შემოსავლისთვის ბუნებრივად სამართლებრივი პრაქტიკის გაცნობა-ანალიზი მივიჩნევთ. იმის გათვალისწინებით, რომ კარტველი სამართლებრივი სფეროში აქტიურად იყენებენ სამართლებრივ სფეროსა და სამართლებრივ სფეროს ევროპის ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო სამართლებრივ precedentულ სამართლებრივ მიზანშეწონილად მივიჩნევთ კარტული პრაქტიკის ერთდროულად საკარტველ ოსკანონმდებლობის სამართლებრივ მიერ მიღებული გადაწყვეტილების გაცნობა. მორალური ზიანის სპეციფიკური გამომდინარე გადაწყვეტილების ფაბულა შედარებით უკიდურესად უარყოფითია, რომ გააძვირდეს საკითხის დაინტერესებულის მიერ კომპენსაციის გონივრული ოდენობის სამართლებრივი საკითხის ობიექტური შეფასება. ნაშრომიდან გამომდინარე, მაგალითები. თუ ვისჯები, მორალური ზიანისთვის კომპენსაციის ოდენობა მერყეობს ერთი ლარიდან 150 000 ევრომდე. საკარტველ ოსკანონმდებლობის სამართლებრივ საკითხის საკითხის რეკომენდაციების მიხედვით, რაც არსებითად სამართლებრივი პრაქტიკის ანალიზის საფუძველზე შემოსავლად და ზოგადი უნაყოფიერების მიხედვით მორალური ზიანის კომპენსაციის საკითხზე ერთგვაროვანი

praqtikis Camoyal ibebis gzaze, moral uri zianis anazRaurebis mocul obas sasamarTI o mosarCel is moTxovnis safuZvel ze gansazRvavs. mosarCel e ufl e bamosilia sasarCel o gancxadebaSi miuTiTos ful adi Tanxa, miyenebul i sul ieri Tu fizikuri tkivil is kompensaciisaTvis, magram es moTxovna mosarCel is mxol od mosazrebaa da anazRaurebis mocul obis gansazRvra sasamarTI os mixedul obiT unda gadawydes. moral uri zianis anazRaurebas akisria sami funqcia: pirveli _ daakmayofil os dazaral ebul i; meore _ zemoqmedeba moaxdinos zianis miyenebel ze; mesame _ Tavidan aicilos pirovnu li ufl ebebis xel yofa sxva pirebis mier. moral uri zianis anazRaurebis umTavres mizans ar Seadgens xel yofil i ufl ebebis restitucia, radgan miyenebul zians ful adi ekvivalenti ar gaaCnia da SeuZl ebel ia misi sruli kompensacia. Zal ian xSirad damdgari Sedegebis gamosworeba Seuqcevadi movl enaa da rogori didic ar unda iyos kompensacia, igi mainc ver aRudgens dazaral ebul s xel yofamde arsebul sul ier mdgomareobas. kompensaciis mizania mosarCel is gamarTI eba sazogadoebis Tval Si da moral uri zianiT gamowveuli tkivil is Semsu buqeba. kompensacia mimarTul ia uaryofiT i emoci ebis gasaqarwyl ebl ad. moral uri zianis anazRaurebis prevenciul i funqciis ganxorciel ebisaTvis mniSvnel oba eniWeb a iseT faqtors, rogori caa samarTal darRvebis ganmeorebis saSiSroeba zianis miyenebl is mier, magram prevenciul i funqciis gadametebam SesaZl oa gamoiwvi os ful adi kompensaciis uzomod gazrda da presis Tavisufl ebis dausabuTebel i SezRudva.

kompensaciis odenoba usaSvel od ar unda iyos gazrdil i da ar unda mowydes real obas, misi mizani ar unda iyos mopasuxis dasj a, ris gamoc kompensaciis gansazRvris dros gaTval iswinebul i unda iyos mopasuxis qonebrivi mdgomareobac.

samarTI is mecnierebaSi aRiarebul i Sexedul ebisa da arsebul i sasamarTI o praqtikis anal izis safuZvel ze SeiZl eba iTqvas, rom sasamarTI om miyenebul i moral uri zianis ful adi anazRaurebisas mxedvel obaSi unda mi iRos dazaral ebul is individual ur TaviseburebebTan dakavSirebul i fizikuri da zneobrivi gancdebis mocul oba da xasiaTi, zianis miyenebl is bral is xarisxi, pativis,

Rirsebisa da saqmiani reputaciis Seml axveli informaciis gavrcelebis areali, dazaral ebulisa da zianis mimyeneblis materialuri mdgomareoba da sxva yuradrebis Rirsi garemoebibi. migvaCnia, rom sakiTxis gadawyvetisas gaTval iswinebuli unda iqnes erovnuli tradiciebi da Cvevebi, dazaral ebulis damokidebul ebar el iglasTan, ekonomikuri vitareba da SeiZl eba metad specifikuri sakiTxebi saqmis individualuri Taviseburebebis gaTval iswinebit. moraluri zianis odenobis gansazRvrisas, sasamarTli om aseve mxedvelobaSi unda miRos, rogorc dazaral ebulis subieqturi damokidebul eba aseTi zianis simZimis mimarT, ise obieqturi garemoebani, ritac SeiZl eba misi am kutxit Sefaseba, rogoricax: xel yofili sikeTis (sicocxle, janmrTeloba, pativi da Rirseba, piradi Tavisufleba, binis xel Seuxeloba, nivTis faseuloba da a.S.) cxovrebi seuli mnisvneloba; samarTal darRvevis SedegTa simZime (axlonatesavis mkvleloba, sxeulis dazianeba, dazaral ebulis dainvalideba, Tavisuflebis arkveTa, samusaos wartmeva da a.S.); yalbi dasaxel is gantexi cnobebis xasiaTi da misi gavrcelebis sfero; dazaral ebulis cxovrebis pirobebi (samsaxurebrivi, saojaxo, yofiti, materialuri, janmrTelobis mdgomareoba, asaki da a.S.); sxva pativsadebi garemoebani, rogoricax: dazaral ebulis mkurnalobis xangrZlivoba, specifikur TvisებაTa Senarcunebis SesaZlebloba da a.S. vinaidan kanoni saboloo verdiqtis gamomtans mosamarTles farTo interpretaciis sasual ebas aZlebs mizansewonil ad mivicniet nasromSi yuradReba gagvemaxvilebina araqonebrivi davebis ganxilvisa da gadawyvetis procesual ur_samarTlebriv wesze.

8. moraluri zianis anazRaurebis zogadi kriteriუმები sasamarTლიო პრატიკამ მეტ-ნაკლებად ტიტყოს გამოყალიბა, მაგრამ პრატიკის ანალიზი ცხადყოფს, რომ sasamarTლიები (nasromSi მიტიტებულის უზენაესი sasamarTლის არაერთი gadawyvetilebis მიხედვით კომპენსაცი

10. saqarTvel os kanonma "sityvisa da gamoxatvis Tavisufl ebis Sesaxeb" gansxvavebul ad moavsriga zogierTi rogorc material ur_samarTibebrivi, ise procesual uri sakiTxi piris mimarT cil iswamebis, uxamsobis gavrcelebis SemTxvevaSi, ganmarta da daazusta sityvisa da gamoxatvasTan dakavSirebuli ZiriTadi

Tavisuflebis Sesaxeb” moawesriga, magram sasamarTloebis mier igi informacisa da mosazrebis armnisvnel ad gamoiyeneboda da amdenad, kanonis Sinaarstan azrobriwin aarmdego baSi ar modioda. “sityvisa da gamoxatvis Tavisuflebis Sesaxeb” kanonis gamoyenebis Sesaxeb sasamarTlo praqtika amJamad Zalian mcirea. amitom migvaCnia, rom praqtikis ganvitarebis kvalobaze gadawyvetilebebi terminologiuрад канонSesabamisad mowesrigdeba.

11.

Svil ebis da axl obl ebis saxel i da avtoriteti gavl enas axdens piri
reputaciaze. amitom maTi araqonebrivi ufl ebebis dacviT igi ara
marto val s ixdis gardacvl il is winaSe, aramed icavs Tavis
interesebsac. amasTan, rogorc wesi moral uri zianis
anazRaurebisaTvis sasamarTI osaTvis mimarTvisas piri xel mZRvanel obs
sakuTari interesebiT. maSinac ki, roca piri gardacval ebis Semdeg ZRva

gamoiwvios aranaki ebi zneobrivi gancdebi, rac sabol ood sxva araferia Tu ara maTi araqonebrivi sikeTeebis da ufl ebebis Sel axva.

migvaCnia, rom dazaral ebul is axl obl ebs dazaral ebul isgan damoukidebl ad, xol o gardacvl il is axl obl ebs saqmisi individual uri Taviseburebebis gaTval iswinebiT unda warmoeSvaT moral uri zianis anazRaurebis ufl eba, Tundac imis gaTval iswinebiT, rom xSirad axl obel Ta gancdis xarisxi SeiZl eba gacil ebiT didi iyos, vidre dazaral ebul is da sarCel is wardgeniT isini sworedac rom sakuTar interesebs icaven. cal keul SemTxvevebSi axl obel i adamiანი s j anmrTel obisaTvis zianis miyeneba marTi ac SeiZl eba gaxdes moral uri zianis anazRaurebis moTxovnis safuZveli, Tumca sakiTxis gadawyveta mTel i rigi garemoebebis gaTval iswinebiT mainc sasamarTl os prerogativaa. vfiqrobT, qarTul ma sasamarTl oebma ufro gabedul ad unda miRon gadawyvetilebebi frangul i sasamarTl o praqtikis msgavsad. dazaral ebul is axl obl ebisaTvis (naTesavebisaTvis) kategoriul ad uaris Tqma moral uri zianis anazRaurebaze im safuZvl iT, rom maT aseTi ziani ar miURiaT, kanonis SezRudul i ganmar tebis Sedegia.

13. I literaturaSi sadavo gaxda sakiTxi imis Taobazec aqvs Tu ara iuridiul pirs ufl eba moitxovos moral uri zianis anazRaureba. avtorTa nawil i Cveni poziciis sawinaaRmdegod Tvl ida, rom iuridiul pirs savsebiT SesaZl ebel ia gaaCndes pativi da Rirseba da maTi xel yofis SemTxvevaSi aqvs dacvis Rirsi interesi. avtorTa meore j gufi miicnevda, rom iuridiul i pirisaTvis moral uri zianis anazRaurebis sakiTxi dgeba mxol od saqmiani reputaciis Sel axvisas. piradi araqonebrivi ufl ebebis darRvebis yvel a sxva danarCen SemTxvevaSi dazaral ebl is saxiT SeiZl eba gamovides mxol od fizikuri piri.

moral uri zianis daxasiaTebidan SeiZl eba gakeTdes daskvna, rom moral uri zianis miyeneba mxol od fizikuri pirisTvis SeiZl eba, vinaidan fizikuri da zneobrivi tanj vis gancda mxol od fsiqo-fizikur pirs SeuZl ia da ara iseT social ur erTobl iobas, rogoric iuridiul i piria. aRniSnul pol emikas, nawil obriv, vfiqrobT wertil i dausva sakanonmdebl o cvl il ebam, samoqal aqo kodeqsis 27.5_e muxl Si,

maTi sxva pirisa an saj aro dawesebul ebisaTvis ukanonod gadacemisas; d) saj aro dawesebul ebis an saj aro mosamsaxuris mier am Tavis sxva moTxovnaTa darRvevisas. mtkicebis tvirTi ekisreba mopasuxe saj aro dawesebul ebas an saj aro mosamsaxures. szak_is 27(l)_e, 37.11_e, 43_e "T" da 44_e muxl ebis analizis safuZvel ze Sesazl ebel ia iTqvas, rom personal uri monacemebis pirad saiduml oebad miCnevis sakiTxs wyvets piri yovel konkretul SemTxvevaSi.

15. naSromSi moqmedi kanonmdebl obis mixedvit ganxil ul ia saeqimo, saadvokato, sanotaro, sabanko, Svil ad ayvanis, aRsarebis saiduml oebis sakiTxebi, roml ebic Cveni azrit swored piradi saiduml oebis sferoSi Sedis.

mi gvaCnia, rom aRsarebis saiduml oeba erT_erTi umni Svel ovanesi piradi saiduml oa, romelic piradi cxovrebis nawilia da misi gamJRavneba swored, rom xel yofs adamianis sulier samyaros, rac SeiZl eba moral uri zianis anazRaurebis safuZveli gaxdes. saqarTvel os samoqal aqo saproceso kodeqsis 129_e muxl is "b" punktis Tanaxmad, ar SeiZl eba axсна_ganmartebis miReba sasuliero pirisagan iseT garemoebaTa Sesaxeb, roml ebic mas gaandves aRsarebis dros. mxaris mier aRsarebis dros ama Tu im faqtis gandoba da misi monanieba dakargavda yovel gvar azrs, Tu Sesazl ebel i da dasaSvebi iqneboda misi gaxmaureba. igi ar SeiZl eba aseTi faqtebis Sesaxeb mowmedac daikiTxos. (sssk_is 141_e muxl i). sasuliero piris mimarT kanonmdebl is aseTi akrZal vis mizani gaxlavT, rogorc sasuliero piris dacva aRsarebis saiduml os gaTqmisagan, rac nebsmieri RvTismsaxurisaTvis uRirsi da araqristianuli saqciel ia, aseve im piris dacva, romel mac moiania da gulwrfelad misca aRsareba. sasuliero pirs gaando mis cxovrebasTan dakavSirebuli cnobili Tu ucnobi faqtebi da garemoebebi da bunebrivia aqvs mol odini, rom saiduml o ar gamJRavndeba.

16. piradi ufl ebebis, maT Soris pativisa da Rirsebis dacvis sakiTxi gansakuTrebuli specifikiT xasiaTdeba roca saqme exeba politikosebis, saxel mwifo_politikuri Tanamdebobis pirebis an sazogadoebisTvis cnobili saj aro moxel eebis davas araqonebrivi ufl ebebis dasacavad. marTalia kanoni raime daTqmas am subieqtTa

piri, romelic sxva pirs marTI sawinaaRmdego, ganzraxi an gaufrTxil ebel i moqmedebiT miayenebs zians, val debul ia aunazRauros mas es ziani. (ssk_is 992_e muxl i.)

del iqturi samarTal darRvevisas miyenebul i moral uri zianis anazRaureba warmoebs samoqal aqo kodeqsis 413_e muxl is safuZvel ze sxel is dazianebs an j anmrTel obisaTvis vnebis miyenebis SemTxvevaSi. naSromSi ganxil ul ia, ra del iqturi pasuxismgebl obis safuZvel i da saxeebi, yuradReba gamaxvil ebul ia del iqtebze roml ebmac gamoiwvia sicocxl is an j anmrTel obis dazianeba. j anmrTel obis xel yofis Sedegad miyenebul i moral uri ziani SeiZl eba mdgomareobdes zneobriv an fizikur tanj vaSi, rac pirma ganicada Sromisunarianobis mTI ianad an nawil obriv dakargvis, aqtiuri cxovrebis wesis pagrZel ebis SeuZl ebl obis, raime ufl ebis SezRudvis da dakargvis, fizikuri tkivil ebis gancdis da a.S. gamo, rac gamoiwvia misi j anmrTel obis Seryevam, mis mimarT ganxorciel ebul i aramarTI zomieri qmedebis an gadatanil i gancdebis Sedegad. vinaidan kontinenturi da saerTo samarTI is qveynebis umravl esobaTa samarTI ebrivi aqtebi (kodeqsebi) pirovnebis ufl ebaTa dacvis Sesaxeb special ur normebs ar Seicavs. kodificirebul i sistemebis mqone kontinenturi samarTI is qveynebi, rogorc wesi aRniSnul ufl ebaTa dacvas del iqturi urTierTobebis sferoSi axorciel eben. rac, bunebrivia, metad farTo sferoa. del iqtTa didi wridan mniSvnel ovnad miviCnieT yuradRebis gamaxvil eba saxel mwifosa da saxel mwifo mosamsaxureTa pasuxismgebl obis sakiTxze da Sesabamisad Cveni mosazrebebi samoqal aqo kodeqsis 1005-e muxl is srul yofis Taobaze zemoT mogaxseneT.

ucxouri literaturisa da sasamarTI o praqtikis kvl evam gviCvena, rom raime principul i, konceptual uri xasiaTis sxvaoba moral uri zianisaTvis pasuxismgebl obisa da kompensaciis sakiTxis samarTI ebriv regul aciaSi ar arsebobs. Tu ar CavTvl iT, del iqturi urTierTobis sferoSi sakiTxis ufro "gabedul " da pirovnebaz e da

sasamarTl o praqtikis roli, samosamarTl o samarTl is mniSvnel oba ara mar to samarTal Sefardebis, aramed samarTal Semoqmedebis Tval sazrisiT. mxol od praqtikaa is miukerZoebel i arbitri, romel sac Zal uzs droTa ganmavl obaSi Camoyal ibos moral uri zianis kompensaciis stabil uri, gonivrul i da samarTl iani sistema. qarTul i sasamarTl o praqtika am mxriv j er sakmaod axal gazrdaa, sakiTxi mecniერul i literaturaSic sustadaa damuSavebul i. sasamarTl o praqtika ki mudmivad ganviTarebadia da icvl eba sazogadoebasTan erTad. Tavis mxriv, erTgvarovani praqtika ver Camoyal ibdeba sakiTxis mecniერul i damuSavebis, anal izis da rekomendaciebis SemuSavebis gziT daxmarebis gareSe. aRniSnul is, aseve sakiTxis specifikisa da mis mimarT sayovel Tao interesis gaTval iswinebiT migvaCnia, rom moral uri zianisaTvis kompensaciis probl emis optimal uri gadawyvetis srul yofis mizniT momaval Sic kvl evis gagrZel ebis seriozul i perspeqtiva arsebobs.

ucxour enebze:

.

b i b l i o g r a f i a

qarTul enaze

saqarTvel os samoqal aqo kodeqsis komentari, wigni pirveli, Tb. 1999 w.

saqarTvel os samoqal aqo kodeqsis komentari, wigni mesame, Tb. 2001 w.

saqarTvel os samoqal aqo kodeqsis komentari, wigni meoTxe, tomi II, Tb. 2001 w.

zaza meiSvili, omar jorbenaZe, saqarTvel os sisxlis samarTlis saproceso kodeqsis komentarebi, Tbilisi, 2007 weli.

giorgi mariamiZe "deliqturival debulebani" Tbilisi, 2011 weli

ladovanuria "Sesavali saqarTvel os samoqal aqo samarTlis zogadnawlisi", Tb. 1997w.

nzia Todua, SalvaqurdaZe "calkeuli kategoriis samoqal aqo saqmezegadawyvetilebatamirebis Tavisebur ebani" Tbilisi, 2005 weli.

nzia Todua, huubvilensi, "valdebul ebिति samarTali", Tbilisi, saia, 2006 weli.

g. rxcilaze, moraluri zianis anazRaureba, Journ. `sabWoTasamarTali", 1928w # 4.

konradcvaigerti, hainkotci, "Sedar ebिति samarTali mo dneobis Sesavali kerZo samarTlis sferoSi," tomi I, Tb. 2000 weli.

konradcvaigerti, hainkotci "Sedar ebिति samarTali mo dneobis Sesavali kerZo samarTlis sferoSi," tomi II, Tb. 2001.

z. adeiSvil i, q.vardiaSvil i, l .izoria, m.kopal eiSvil i, n.sxi rti aZe,
p.t urava. d.qi toSvil i "zogadi administraciul i samarTl is
saxel mZRvanel o" Tbil isi, 2005 vel i.

gul naz gal dava "samøqal aqo ufl ebaTa dacvis formebi da
saSual ebebi saqar Tvel os samøqal aqo kodeqsis mixedviT." samar TI is
Jurnal i, Tsu, iuridiul i fakul teti, #1, 2009 wel i.

zur ab beqai a, "saqar Tvel os kanoni si tyvisa da gamoxatvis
Tavisufli ebis Sesaxeb," Jurnal i qar Tul i samar TI is mioxil va, 7
#2-3(1) 2004.

U

ucxour enaze

, .2, 2005 . ,

.

. .2009 .

. . .1997

A.M. :
, 1998, N 6

A.M. . ,
, 1998 .

. 2- . .2000.

“ ”, . 2006

“ ” . 2008.

“ ” . 2008

“ - ” . 2007

www.dissercat.com.

“ ?” , . 2000. 6.

“ ”, . 2001 4.

“ ” . 1998. www.dissercat.com.

“ ”, . 2006. www.dissercat.com

1- 2000.

Cloonan M. Privacy and Media Intrusion in a Democratic Society: Britain and the Calcutt Reports, Democratisation and the Media / Ed. by Randell K. - L., 2000.

Larenz/Wolf, AT des Bürgerlichen Rechts, 2004.

Prosser, Privacy, California Law Review, 1960.

F. Westin, privacy and freedom, 1967.

Harris u.a. Compensation and Support for Illness and injury, 1984.

Hellner, Tort Liability and Liability insurance, 1962.

საქართველოს კანონი "სიტყვისა და გამოხატვის თავისუფლების შესახებ" 2004 წელი.

საქართველოს კანონი "ნორმატიული აქტების შესახებ" 1999 წელი.

საქართველოს კანონი "საავტოროდამიჯნავე უფლების შესახებ" 1999 წელი.

საქართველოს კანონი "საარსებო ვარიანტების შესახებ" 1999 წელი.

საქართველოს კანონი „არბიტრაჟის შესახებ“, 2009 წელი, 19 ივნისი.

საქართველოს კანონი „სწავლად ავანიშა და მინდობილ პირებს შესახებ“, 2009 წელი, 18 დეკემბერი.

გერმანიის სამოქალაქო კოდექსი (**BGB**). თბილისი. 2010 წელი, გამომცემი „სისტემა“.

„...“, .2, .1960 .

1996 .

www.laws.codexserver.ge.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს და ევროპის ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო სასამართლოს გადაწყვეტილებები.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილებანი სამოქალაქო საკმეებზე, თბილისი, ჟურნალი #9, 2003 წელი, გვ. 2423-294.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილებანი სამოქალაქო

saqarTvel os uzenaesi sasamarTI os gadawyvetil ebani samoqal aqo saqmeebze, Tbilisi, 3k-783-02, 17.07.02.

saqarTvel os uzenaesi sasamarTI os gadawyvetil ebani administraciul da sxva kategoriis saqmeTa pal ata, #bs-1521-1478 (2k-08) 5 avgvosto, 2009w.

saqarTvel os uzenaesi sasamarTI os gadawyvetil ebani samoqal aqo saqmeebze, Tbilisi, 3k-433-03, 30 maisi, 2003 weli.

saqarTvel os uzenaesi sasamarTI os gadawyvetil ebani samoqal aqo saqmeebze, Tbilisi, gadawyvetil eba, 4.07. 02. 3k-390-02.